

LAPINJÄRVEN
KUNTA

LAPINJÄRVEN OSAYLEISKAAVA KAAVASELOSTUS

5.6.2002
muutokset 7.11.2002

14464

LAPINJÄRVEN KUNTA

LAPINJÄRVEN OSAYLEISKAAVA

KAAVASELOSTUS

5.6.2002

Muutokset 7.11.2002

Sisällysluettelo

LIITTEET:	3
1 PERUSTIEDOT	4
1.1 Suunnittelutilanne	4
1.1.1 Seutukaava	4
1.1.2 Yleiskaava	5
1.1.3 Asemakaavat	6
1.1.4 Rakennusjärjestys	6
1.1.5 Rakennuskiellot	6
1.1.6 Päätökset ja suunnitelmat	6
1.1.7 Pohjakartta	7
1.2 Maanomistus	7
1.3 Väestö ja työpaikat	7
1.4 Rakennettu ympäristö	8
1.4.1 Kokonaisrakenne	8
1.4.3 Palvelut	11
1.4.4 Yhdyskuntatekninen huolto	11
1.5 Maanomistajakysely	11
2 LUONNONYMPÄRISTÖ	13
2.1 Johdanto	13
2.2 Menetelmät	13
2.3 Kallio- ja maaperä, pinnanmuodot	14
2.4 Pinta- ja pohjavedet	14
2.5 Kasvillisuus	14
2.6 Eläimistö	16
2.7 Erityispiirteet ja suojelukohteet	17
3 MAISEMA	21
3.1 Ingermaninkylä	22
3.2 Kirkonkylä	23
3.3 Vasarankylä	24
3.4 Maisemahäiriöt	25

4 KULTTUURIHISTORIA	26
5 ESIHISTORIALLISET KIIENTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET	27
6 TAVOITTEET	28
7 YLEISKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT	29
7.1 Johdanto	29
7.1.1 Vaihtoehtojen kuvaus	29
7.1.2 Sjäokullan kartanon alue	30
7.1.2.1 <i>Vaihtoehtojen kuvaus</i>	30
7.1.2.2 <i>Vaihtoehtojen vertailu ja toteutettavan vaihtoehdon valinta</i>	33
8 OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT	35
8.1 Yleisperustelu ja kuvaus	35
8.2 Maanomistus	35
8.3 Kokonaismitoitus	36
8.4 Aluevaraukset	37
8.4.1 Asuinrakennusalueet	37
8.4.2 Loma- ja matkailualueet	39
8.4.3 Palvelualueet	39
8.4.4 Teollisuus- ja varastoalueet	40
8.4.5 Erityisalueet	40
8.4.6 Virkistys- ja urheilualueet	41
8.4.7 Tie- ja liikennealueet	41
8.4.8 Maa- ja metsätalousalueet	42
8.4.9 Suojelualueet	43
8.4.10 Vesialueet	43
8.4.11 Yhdyskuntatekninen huolto	43
8.4.12 Johtoalueet	44
8.4.13 Muut alueet	44
8.5 Rakennuslupien myöntäminen suoraan yleiskaavan perusteella	45
9 OSAYLEISKAAVAN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET	47
9.1 Arvioitavat ympäristövaikutukset	47
9.2 Ihmisen terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset	47
9.3 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen	48
9.3.1 Suunniteltu maankäyttö	48
9.3.2 Maisema	49
9.3.3 Kulttuurihistoriallinen ympäristö	49
9.3.4 Liikenne	50
9.3.5 Palvelut	50
9.4 Vaikutukset luonnonolosuhteisiin	50
9.4.1 Pinta- ja pohjavedet	50

9.4.2 Kasvillisuus ja eläimistö	50
10 OSAYLEISKAAVAN SUHDE VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDEN KÄYTÖN TAVOITTEISIIN ...	52
10.1 Valtakunnalliset alueiden käytön tavoitteet ja Lapinjärven osayleiskaava	52
11 SUUNNITTELUVAIHEET	57
11.1 Suunnittelu	57
11.2 Osallistuminen ja yhteistyö	58
12 TOTEUTTAMINEN	58

LIITTEET:

Liite1: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Liite 2: Valtatien 6 melualuekartta

Liite 3: Maanomistuskartta

Liite 4: Kyselylomake

Liite 5: Luontoselvityskartta

Liite 6: Maisemaselvityskartta

Liite 7: Ote suojavyöhykesuunnitelmasta

Liite 8: Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden inventointi

Liite 9: Esihistorialliset kiinteät muinaisjännökset kartta

Liite 10: Ote Museoviraston muinaisjännösrekisteristä

Liite 11: Kartanoalueen rakentuminen

Liite 12: Kartanoalueen maankäytön tarkastelut

Liite 13: Rakennuslupien myöntäminen yleiskaavan perusteella (aluekartta)

Liite 14: Kohdeluettelo

KAAVAKARTTA JA -MÄÄRÄYKSET

Liite 16: Liite-CD (luontoselvitys, rakennusselvitys (kulttuurihistoria), maisemaselvitys, muinaisjännökset)

1 PERUSTIEDOT

1.1 Suunnittelutilanne

1.1.1 Seutukaava

Itä-Uudenmaan seutukaava muodostuu neljässä vaiheessa laaditusta kaavasta. Viidennestä vaihekaavasta lähtien kaavat ovat maakuntakaavoja.

Ensimmäisen vaiheen seutukaava käsittää virkistys- ja suojelualueita sekä eräitä maa- ja metsätalousalueita. Liittovaltuusto hyväksyi kaavan 15.6.1979 ja vahvisti sen 8.10.1981. Korkein hallinto-oikeus pysytti vahvistuspäätöksen 17.7.1984.

Toisen vaiheen seutukaava käsittää taajamien, liikenteen ja teknisen huollon alueet sekä seutukaavan 1979 muutokset. Liittovaltuusto hyväksyi kaavan 15.6.1984, ympäristöministeriö vahvisti sen 21.2.1986 ja Korkein hallinto-oikeus pysytti vahvistuspäätöksen 1986.

Kolmannen vaiheen seutukaava käsittää kylä- ja harjuaalueet sekä muutoksia ja täydennyksiä ensimmäisen ja toisen vaiheen seutukaavoihin. Itä-Uudenmaan liiton yhtymäkokous hyväksyi kaavan 12.10.1994 ja ympäristöministeriö vahvisti kaavan 17.4.1997, lukuun ottamatta eräitä liikennealuevarauksia. Itä-Uudenmaan liitto valitti päätöksestä Korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka kumosi 13.7.1998 ympäristöministeriön päätöksen siltä osin kuin seutukaava oli jätetty vahvistamatta eräiden Lapinjärven Kirkonkylän kohdalla olevien liikennealuevarausten osalta. Asia palautui uudelleen ympäristöministeriön käsiteltäväksi. Ympäristöministeriö vahvisti seutukaavan ko. liikennealuevarausten osalta 19.3.1999.

Neljännän vaiheen seutukaavaan, jonka yhtymäkokous hyväksyi 17.12.1996, sisältyy edellisiä seutukaavoja tarkistavia ja täydentäviä aluevarauksia. Aihepiirinsä puolesta merkittävimmät aluevaraukset muodostuvat valtakunnallisesti merkittävistä kallioalueista. Yksittäisistä aluevarauksista merkittävin lienee pääöljyputken aluevaraus. Ympäristöministeriö vahvisti seutukaavan 14.11.2000.

Viidennen vaiheen kaava, maakuntakaava 2000, sisältää edellisiä seutukaavoja tarkistavia ja täydentäviä aluevarauksia, joiden tarpeellisuus on eri yhteyksissä tullut esille. Aluevaraukset painottuvat Sipoon kuntaan. Yksittäisistä aluevarauksista merkittävin lienee maakaasun runkoputken aluevaraus. Maakuntavaltuusto hyväksyi kaavan 21.12.2000. Ympäristöministeriö vahvisti kaavan 5.4.2002, lukuun ottamatta keskustatoimintojen aluevarausta Itäsalmessa ja Kilpilahden eritasoliittymävarausta. Itä-Uudenmaan maakuntahallitus on valittanut päätöksestä vahvistamatta jääneiden aluevarausten osalta Korkeimpaan hallinto-oikeuteen 29.4.2002.

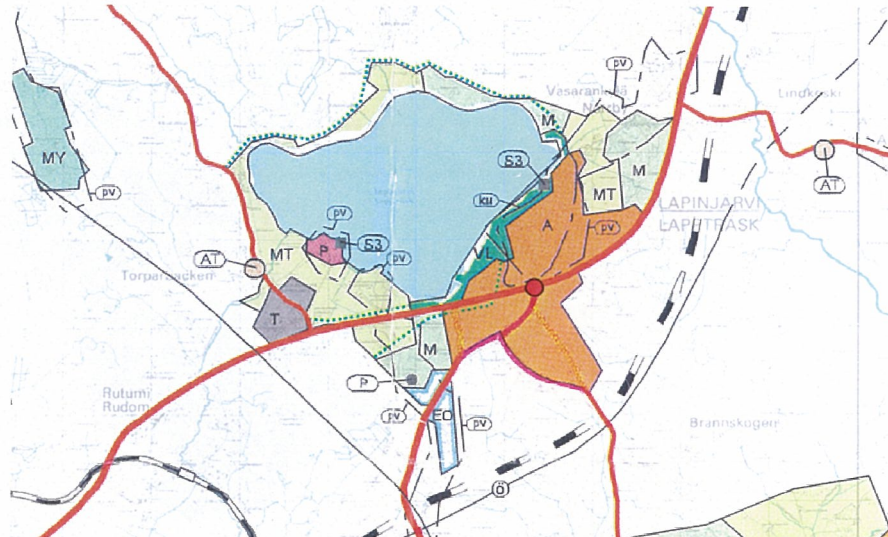
Kuudennen vaiheen kaavan vireilletulosta on ilmoitettu 14.12.2001 ja aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 20.12.2001. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli lausuntoja ja muistutuksia varten nähtävillä tammikuun 2002 loppuun asti. Vaihekaava on tällä hetkellä valmisteluvaiheessa ja kaavaluonnos saataneen nähtäville vuoden 2003 alkupuolella.

Itä-Uudenmaan seutukaavoista on laadittu seutukaavayhdistelmä 14.11.2000, joka sisällöllisesti vastaa vahvistettua seutukaavaa. Seutukaavayhdistelmässä Lapinjärven osayleiskaavan alueella ovat seuraavat määräykset:

Suunnittelualueella on julkisten palvelujen aluevaraus Sjäokullan kartanon alueella (P). Sjäokullan alue kuuluu myös pohjavesialueeseen (pv) ja osa siitä on suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu vesilain nojalla (S3). Ingermaninkylän alueelle sijoittuu alueen ainoa teollisuustoimintojen alue (T). Torparbackenin alue Ingermaninkylän lähellä on osoitettu kyläalueeksi (AT). Taajamatoimintojen alue (A) sijoittuu Kirkonkylän alueelle, Loviisiantien sekä Helsingintien varteen. Kirkonkylän alueella sijaitsee myös kulttuurillisesti tärkeä alue (ku), joka käsittää huomattavan osan Kirkonkylää.

Kaavoitettavalla alueella sijaitsee myös useita pohjavesialueita, jotka yhdessä kattavat merkittävän osan kaava-alueesta. Kaava-alueen halki menevä valtatie 6 (Helsingintie) on merkitty seutukaavaan seudulliseksi päätieksi/valta- tai kantatieksi. Lisäksi kaava-alueen poikki menee alueelliseksi pääväyläksi/seudulliseksi tieksi merkitty Loviisantie (nro 176) ja Porlammintie (nro 1771), joka on merkitty kokoojakaduksi/kokooja- tai yhdystieksi. Rautatiestön osalta kaava-alueella sivuaa HELI-radnan aluevaraus Vasarankylän kohdalla. Muulla alueella ei ole seutukaavavaroituksia.

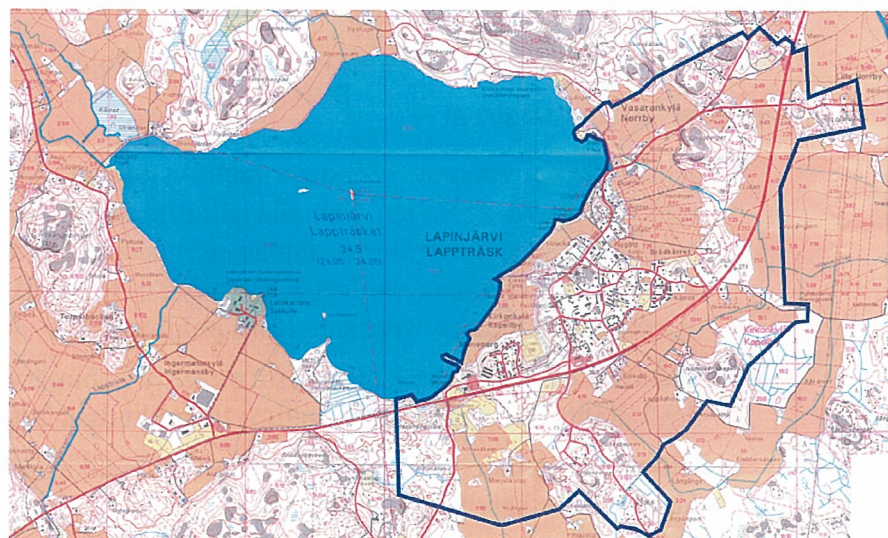

Kuva 1.1. Ote Itä-Uudenmaan seutukaavojen yhdistelmästä.

Maakuntakaavassa (viides vaihekaava) alueella on seudullisen pääväylän/Valta- tai kantatien aluevaraus.

1.1.2 Yleiskaava

Alueelle on aiemmin laadittu Kirkonkylän-Vasarankylän osalta osayleiskaava, joka on kymmenen vuotta vanha. Vanhan yleiskaavan alue kuuluu lähes kokonaisuudessaan uuden osayleiskaavan alueeseen ja tulee kaavoituksen yhteydessä siten uudistettavaksi. Vasarankylässä vanha yleiskaava jää voimaan kahden erillispientaloalueen osalta (A-1). Samoin uuden yleiskaava-alueen ulkopuolelle jää joitakin alueita Kirkonkylän kohdalla valtatie 6 eteläpuolella. Kaava on oikeusvaikutukseton.

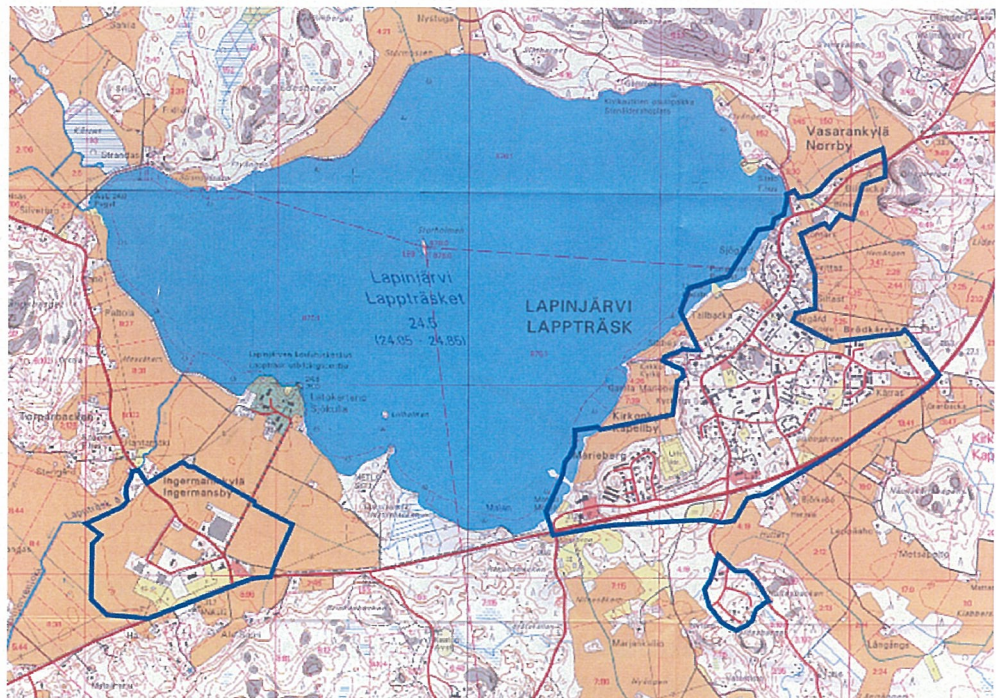

Kuva 1.2. Kirkonkylän-Vasarankylän vanhan osayleiskaavan raja-
aus peruskartalla.

1.1.3 Asemakaavat

Alueelle on myös laadittu asemakaavoja Ingermaninkylän ja Kirkonkylän alueille. Lisäksi Hultesbackenin vieressä on pieni Puustellinmetsän asemakaavoitettu alue. Asemakaava-alueet sisältyvät kokonaisuudessaan osayleiskaavan alueeseen.

Kuva 1.3. Suunnittelualueella sijaitsevien asemakaava-alueiden rajaukset peruskartalla.

1.1.4 Rakennusjärjestys

Lapinjärven kunnan rakennusjärjestys on hyväksytty 19. päivänä joulukuuta 2001. Rakennusjärjestys on tullut voimaan 1.2.2002.

1.1.5 Rakennuskiellot

Alueella ei ole voimassa olevia rakennuskielloja.

1.1.6 Päätökset ja suunnitelmat

Kunta hankki vuonna 1999 Ingermaninkylästä noin 80 hehtaarin maa-alueen uudisrakentamista varten. Samalla haluttiin laajentaa myös Ingermaninkylässä sijaitsevaa, kunnan alueen ainoaa, asemakaavoitettua yhtenäistä teollisuusaluetta sekä tarkistaa vanhaa Kirkonkylän-Vasarankylän osayleiskaavaa ja laajentaa sen aluetta Vasarankylässä pohjoiseen.

Päätös osayleiskaavan laatimisesta on tehty Lapinjärven kunnanhallituksessa 19.2.2000. Kaavanlaatija on valittu tammikuussa 2001.

Sjökullan kartanon alueesta laadittiin saman aikaisesti kaavatyön kanssa rakennettavuusselvitys vuonna 2001.

Lapinjärven kunnan alue kuuluu vuonna 2000 valmistuneen Loviisanseudun vesihuollon alueellisen yleissuunnitelman piiriin.

Suunnittelualue kuuluu vuonna 1997 valmistuneen haja-asutuksen vedenhankinta- ja jätevesienkäsittely-projektin (HAAVE) piiriin.

Tiehallinto on laatinut suunnitelman valtatie 6 parantamiseksi välillä Rutumi-Kimonkylä vuonna 2000. Tiesuunnitelma sisältää valtatie 6 parantamisen leveäkaistatieksi sekä yleisten ja yksityisten teiden liittymien parantamisen. Valtatie 6 sisältyy kaava-alueeseen välillä Ingermaninkylä-Vasarankylä. Koko tien rakentamisen arvioidaan olevan valmiina vuonna 2004. Kaavaselostuksen liitteenä 2 kartta valtatie 6 melualueista.

Uudenmaan ympäristökeskus on laatinut alueelle Loviisanjoen ja Marbäckenin valuma-alueiden yleissuunnitelman. Suunnitelma on valmistunut vuonna 2002.

Valtioneuvosto on tehnyt päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Niiden tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa. Päätös tuli voimaan 26.11.2001.

Uudenmaan ympäristökeskuksen päätöksellä on Lapinjärven koulutuskeskuksen alueella olevat kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset (A-, B- ja C-talot, pesula- ja saunarakennus, vanha kartano sekä entinen vilja-aitta) suojeltu rakennussuojelulain nojalla. Päätös tuli voimaan 14.5.2001.

1.1.7 Pohjakartta

Osayleiskaavan pohjakarttana käytetään maanmittauslaitoksen peruskarttaa mittakaavaan 1 : 10 000.

1.2 Maanomistus

Suunnittelualueella merkittäviä maanomistajia ovat mm. Lapinjärven kunta, seurakunta sekä Metsäntutkimuslaitos. Myös yksityiset ja yritykset omistavat maa-alueista merkittävän osan. Kaavaselostuksen liitekartassa 3 on eritelty Lapinjärven kunnan, seurakunnan ja Metsäntutkimuslaitoksen omistamat maa-alueet suunnittelualueella.

1.3 Väestö ja työpaikat

Lapinjärvi on vanhaa asutusaluetta, jonka vanhimmat löydöt ovat kivikaudelta noin 6 000 vuoden takaa. Lapinjärven kunta muodostettiin vuonna 1575 Juhana III:n käskyllä. Lapinjärvi on maatalousvaltainen pitäjän, jossa tilojen keskikoko on maamme toiseksi suurin. 1960- ja 1970-luvuilla on kuntaan muodostunut myös teollisuutta.

Lapinjärven keskusta, jonka muodostavat Kirkonkylä ja Vasarankylä, on yksi Suomen parhaiten miljöönsä säilyttäneistä kuntakeskuksista. Lapinjärvelle leimaa antava piirre on myös laajalle levittäytynyt haja-asutus. Lapinjärven kunnassa asuu 3 011 asukasta (1.1.2000), joista ruotsinkielisiä on 1 050 (34,9 %). Väestöennuste vuosille 1998-2030 on 3 100-3 143 asukasta.

Ikäjakauma Lapinjärvellä (Itä-Uudenmaan seutukaavaliitto 2001):

Ikäryhmä	Osuus väestöstä
Alle 15-vuotiaat	17 %
Yli 64-vuotiaat	22 %

Verrattaessa ikäjakaumaa koko Itä-Uudenmaan alueeseen, Lapinjärvellä on alle 15-vuotiaita 3 %-yksikköä keskimääräistä vähemmän ja yli 64-vuotiaita 8 %-yksikköä keskimääräistä enemmän.

Kirkonkylän taajaman väkiluku vuonna 2000 oli 786 asukasta, Ingermaninkylän alueen 200 ja Vasarankylän alueen 147 asukasta.

Elinkeinoista eniten työllistävät erilaiset palvelut, joiden osuus on 35 %. Maa- ja metsätalouden osuus on 34 % ja teollisuuden 26 %.

Suunnittelualueella sijaitsee runsaasti Lapinjärven kunnallisia palveluja mm. peruskoulun ala- ja yläaste, lukio, kirjasto, kunnantoimisto, kirkkoherranvirasto ja uimahalli. Kaupallisia palveluja alueella ovat mm. kaupat, pankki, kahvila, hotelli ja asiamiesposti. Muita toimintoja ja palveluja alueella tarjoavat mm. urheiluhalli, siviilipalveluskeskus, nuorisotalo sekä paikkakunnan muut yrittäjät (mm. Lähivakuutus, K-maatalous).

1.4 Rakennettu ympäristö

1.4.1 Kokonaisrakenne

Suunnittelualueelle sijoittuvat Kirkonkylän, Ingermaninkylän ja Vasarankylän taajama-alueet. Asutus keskittyy taajamien kautta kulkevien teiden varsille. Alueen teollisuus on keskittynyt Ingermaninkylän alueelle, mutta myös Kirkonkylän ja Vasarankylän alueella on muutamia yksittäisiä teollisuusalueita. Maatilojen talouskeskuksia sijoittuu tasaisesti koko kaava-alueelle ja iso osa alueista on viljelyskäytössä. Valtatien 6 parannustyö tulee antamaan alueelle uusia piirteitä, koska tien eteläpuolella olevia maa-alueita pystytään käyttämään tulevaisuudessa nykyistä tehokkaammin ja turvallisemmin.

1.4.2 Maankäyttö

Suunnittelualueella sijaitsee kolme taajama-aluetta. Vasarankylän taajaman maankäyttö muodostuu pääasiassa pientaloalueista sekä maatilojen talouskeskuksista ja niiden peltoalueista. Alueella sijaitsee myös jonkin verran teollisuutta.

Kirkonkylässä sijaitsevat Lapinjärven kunnallisista ja muista palveluista valtaosa ja erilaiset palvelut kattavat huomattavan osan keskustan alueesta. Suurimman osan keskustasta kattavat kuitenkin pientalovaltaiset asuinalueet. Alueella on myös maatilojen talouskeskuksia ja Lapinjärven rannassa isoja peltoalueita. Lisäksi virkistys- ja retkeily- sekä palvelukäytössä on runsaasti alueita. Kirkonkylässä on myös joitakin teollisuusalueita sekä mm. hautausmaa-alue.

Ingermaninkylän alueella maankäyttö jakautuu karkeasti jaoteltuna kolmeen osaan. Sjökullan kartano ja sen välitön ympäristö ovat Lapinjärven koulutuskeskuksen käytössä. Porlammintien valtatie 6 puoleisessa päässä sijaitsee kunnan ainoa yhtenäinen asemakaavoitettu teollisuusalue. Sen lisäksi alueella on Porlammintien varteen sijoittuvaa pientaloasutusta sekä maatalojen talouskeskuksia. Laajat alueet Ingermaninkylästä ovat viljelyskäytössä. Näiden keskittymien ulkopuolelle jäävät valtatie toisella puolella olevat alueet. Näillä alueilla sijaitsee lähinnä haja-asutusta ja maatalojen talouskeskuksia sekä peltoalueita.

Puustellinmetsän asemakaavoitettu pientalovaltainen asuinalue sijaitsee myös valtatie eteläpuolella Kirkonkylän kohdalla. Puustellinmetsän asuinalue on kuitenkin suurelta osin vielä rakentamaton. Oman maankäytöllisen kokonaisuuden muodostavat alueella myös Metsäntutkimuslaitoksen omistamat laajat maa-alueet Ingermaninkylän ja kirkonkylän välissä. Nämä alueet ovat metsätalous- ja tutkimuskäytössä.

Kuva 1.4. Näkymä Kirkonkylän keskustaasta Lapinjärventieltä.

Kuva 1.5. Ingermaninkylän teollisuusaluetta ja sjökullan kartano.

Kuva 1.6. Näkymä Vasarankylään keskustasta päin.

1.4.3 Palvelut

Suunnittelualueella sijaitsee runsaasti Lapinjärven kunnallisia ja muita palveluja mm. peruskoulun ala- ja yläaste, lukio, kirjasto, kunnantoimisto, kirkkoherranvirasto ja uimahalli. Kaupallisia palveluja alueella ovat mm. kaupat, pankki, kahvila, hotelli ja asiamiesposti. Muita toimintoja ja palveluja alueella tarjoavat mm. urheiluhalli, siviilipalveluskeskus, nuorisotalo ja paikkakunnan muut yrittäjät.

1.4.4 Yhdyskuntatekninen huolto

Osassa Vasarankylän ja Ingermaninkylän asutuksesta vesi- ja jätevesihuolto on järjestetty kiinteistökohtaisesti. Muu suunnittelualue kuuluu yhdyskuntateknisen huollon piiriin.

4.5 Maanomistajakysely

Suunnittelualueen maanomistajille lähetettiin 21.6.2001 maanomistajakysely. Kyselyssä tiedusteltiin tilan nykyistä käyttötarkoitusta (asuin-, lomarakennuspaikka, maatila, muu käyttö), tilan suunniteltua maankäyttöä, yleisessä käytössä olevia alueita ja niiden tarvetta, erityisiä luonnonesiintymiä, ympäristöhäiriöitä ja liikenteellisiä ongelmia sekä toivomuksia, ehdotuksia ja huomautuksia yleiskaavan laatijoille evästykseksi. Käytetty kyselylomake on esitetty kaavaselostuksen liitteenä 4.

Kyselylomakkeita postitettiin yhteensä 99 kappaletta. Kyselyistä 80 kappaletta oli suomenkielisiä ja 19 kappaletta ruotsinkielisiä. Kaksi kyselyistä palautui ja ne postitettiin uudelleen, joten voidaan todeta, että käytännössä kaikki maanomistajat tavoitettiin. Vastauksia saatiin 11.9.2001 mennessä 35 kappaletta eli hieman alle puolet. Seuraavaan on koottu yhteenveto vastauksista:

Vastaajien taustatiedot

Vastauksen palauttaneista 10 asui Lapinjärvellä. Vastauksista oli pääkaupunkiseudulta 17 kappaletta ja muut tasaisesti lähinnä muualta eteläisestä Suomesta. Vastanneista 3 ei ilmoittanut asuinpaikkaansa.

Tilan nykyinen käyttötarkoitus

Tilan käyttötarkoituksena loma-asuminen mainittiin 25:ssä vastauksessa. Maa- tai metsätaloustila mainittiin käyttötarkoituksena 3:ssa vastauksessa. Lopuissa mainittiin mm. vakituinen asuminen sekä vakituisen ja loma-asumisen yhdistelmä sekä vakituisen asumisen ja maa- ja metsätalouden yhdistelmä.

Tilan maankäyttö tulevaisuudessa

Kyselyn kohdassa oli tarkoitus tiedustella tilan maankäyttöä koskevia suunnitelmia. 19 vastaajaa ilmoitti tilan tulevan käyttötarkoituksen olevan loma-asuminen. 9 vastaajaa puolestaan ilmoitti tulevan käytön olevan vakituinen asuminen. Lopuissa vastauksissa oli 2 kappaletta maa- ja metsätalouskäytössä olevaa tilaa sekä 4 kappaletta sekamuotoja vakituisen asumisen ja jonkin toisen käyttötarkoituksen kesken. Vastausten pohjalta voidaan todeta, että vastaajista 5 suunnittelee muuttavansa tilan käyttötarkoituksen tulevaisuudessa vakituisesti asumiseksi.

Tämän lisäksi tiedusteltiin yleisesti halukkuutta vakituiseen asumiseen. 17 vastaajaa, jotka eivät asuneet vastaushetkellä kiinteistöllä vakituisesti, ilmoittivat olevansa kiinnostuneita vakituisesta asumisesta. Voidaan siis todeta, että edellisen kohdan viiden vastanneen lisäksi 12 vastaajaa on jonkin asteisesti kiinnostunut asumaan tulevaisuudessa tilallaan vakituisesti.

Lisärakennustarpeita oli vastaajista 13:sta. Lisärakennustarpeina mainittiin olemassa olevien rakennusten laajennukset, uudet asuin- ja talousrakennukset sekä vain yleisesti kiinnostus lisärakentamiseen.

Yleiset alueet

Vastanneista 27 ei nähnyt tarpeelliseksi varata lisää alueita yleiseen käyttöön. 8 vastanneista esitti tällaisia, suosituimpina uimarannat ja venevalkamat sekä kevyen liikenteen reitit. Lisäksi mainittiin mm. joen ruoppaus.

Luonnonarvot

Vastanneista 13 esitti ympäristöstään luonnonolosuhteiltaan arvokkaita kohteita. Useamman maininnan saivat Lapinjärvi, jota perusteltiin kalojen viihtyvyydellä; liito-oravan pesät valtatie 6 varressa sekä kirkonkylän alue yleisesti, jossa kiinnitettiin huomiota mm. maisemallisiin seikkoihin. 5 vastanneista ei maininnut erityisiä luonnonarvoja. Vastaamatta kohtaan jätti 7 kappaletta kyselyyn vastanneista.

Ympäristöhäiriöt

11 vastanneista ei esittänyt mitään ympäristöhäiriöitä. Vastaajista 5 ei vastannut kohtaan. Erilaisia ongelmia oli mainittu 19:sta vastauksessa. Liikenteeseen (raskas liikenne, melu, kevyen liikenteen väylien tarve, liikenneturvallisuus, nopeusrajoitukset, pölyhaitat ym.) liittyviä mainintoja oli 18. Muita mainittuja haittoja olivat mm. Vasarankylässä sijaitsevan hiekkakuopan käytön pohjavettä ja maisemaa pilaavat vaikutukset.

Toivomukset

Toivomuksia ja evästeitä suunnittelijoille esitettiin 18:sta kappaleessa vastauksista. Vastaamatta kohtaan oli jättänyt 11 vastaajaa ja 6:lla ei ollut erityisiä toivomuksia.

Toivomuksista monet olivat ristiriitaisiakin. Rakentamiseen ja alueiden käytön kehittämiseen liittyviä toiveita olivat mm.:

· *“Yleinen uimaranta Ingermaninkylän puolelle”* · *“Kevyen liikenteen väylän jatkaminen”* · *“Toivomus: meluaita”* · *“Kestopäällystystä ja levennys”*

Nykytilan säilyttämiseen ja suojeluun liittyviä toiveita olivat mm.:

· *“Järven ja sen ympäristön säilyttäminen ja kunnossa pitäminen on tärkeää. Joen ruoppaaminen olisi myös ajankohtaista.”* · *“Järven pitäminen nykyisessä kunnossa, lähinnä veden määrä ja puhtaus. Järvi on elintärkeä kylälle”* · *“Ei pitäisi mennä räpimään vanhoja kulttuurimaisemia eikä ainakaan lisätä vapaa-ajanasutusta”* · *“Toivomme, ettei Lapinjärven rantoja rakennettaisi täyteen”* · *“Autojen kaahailun hillitseminen”*

2 LUONNONYMPÄRISTÖ

2.1 Johdanto

Lapinjärvi kuuluu kasvimaantieteellisesti tarkasteltuna eteläboreaaliseen vyöhykkeeseen ja siinä tarkemmin Lounaismaahan eli ns. Vuokkovyöhykkeeseen. Alueen kasvillisuus on keskimäärin rehevää. Laajahkojen peltoalueiden välissä on metsäisiä seläniteitä, jotka ovat alavimmilta osiltaan kuusivaltaisia ja kuivemmilta sekä kallioisilta osiltaan mäntyvaltaisia. Alueella on edustavia kalliopaljastumia jyrkänteineen. Näistä kalliojyrkänteistä näkyvimmit mm. Höggerget sijaitsevat Vasarankylässä Lapinjärventien ja Pukaronmäentien risteuksen läheisyydessä. Lapinjärvenjoki virtaa suunnittelualueella peltojen keskellä. Alueella on vähän valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäviä luontokohteita. Valtatien 6 läheisyydessä sijaitsee muutama luonnonsuojelulla suojeltu yksittäispuu. Lapinjärvi oli ennen patoamista 1980-luvun taitteessa merkittävä lintujärvi. Vieläkin siellä on varsinkin muuttoaikoina melko monipuolinen lintulajisto.

Kuva 2.1. Lapinjärvi Höggergetin kalliolta kuvattuna.

2.2 Menetelmät

Luontoselvitys on tehty kesä- ja elokuussa 2001 tehtyjen maastokäyntien, olemassa olevien selvitysten, haastattelujen ja maanomistajakyselyn pohjalta.

Maastokäynneillä tutkittiin maastossa etukäteen olemassa olevan tiedon ja peruskarttatarkastelun pohjalta valittuja kohteita ja alueita. Maastokäynneillä saatiin tietoja alueen luontoarvoista myös paikallisilta asukkailta.

2.3 Kallio- ja maaperä, pinnanmuodot

Lapinjärvi sijaitsee kallioperänsä puolesta Kaakkois-Suomen rapakivigraniittialueen luoteisrajalla, joka rajoittuu svekofenniseen liuskealueeseen sekä graniittialueeseen. Kallioperän muodostavat pääasiassa graniitti, granodioriitti, gneissi ja rapakivi. Salpausselkävaihetta edeltänyt mannerjään virtaussuunta on alueella ollut pääsääntöisesti luoteesta kaakkoon. Tuon vaiheen jälkeiset virtaussuunnat ovat suuntautuneet pohjoisesta etelään ja etelä-lounaaseen.

Moreenimuodosteisten metsäselänteiden lakialueilla ja rinteillä on useita kalliopaljastumia sekä jyrkäniteitä. Lapinjärven koulutuskeskukselta suuntautuu Husulanmäen kautta kohti Räkullabackenian luoteis-kaakkosuuntainen harjumuodostuma. Muita harjumuodostumia suunnittelualueella ovat lounais-pohjoissuuntaiset kirkonkylän ja Vasarankylän harjukerrostumat. Viljavat saviset ja hiesuiset peltoalueet rajautuvat turve- ja liejurantaiseen Lapinjärven järveen sekä moreeni- ja harjumuodostumiin.

Suunnittelualueen korkein kohta Hösängsbergetin lakialueella on 73,10 metrin korkeudella merenpinnasta ollen siis noin 48,50 metriä Lapinjärven pintaa korkeammalla. Kirkonkylän korkein kohta Lukkarinkallio on noin 57 metrin korkeudella merenpinnasta. Muut suunnittelualueen kallioiset lakialueet ovat noin 40–50 metrin korkeudella merenpinnasta.

2.4 Pinta- ja pohjavedet

Lapinjärvi on matala ja voimakkaasti rehevöitynyt järvi. Sen keskisyvyys on alle kaksi metriä. Järvi padottiin 1982, jolloin sen pintaa nostettiin metrillä. Suunnittelualueella patopenkereet sijaitsevat Ingermaninkylässä ja Vasarankylässä. Lapinjärveä ympäröivät länsi- ja itäpuolella viljelyalueet ja etelärannalla metsäalue. Lapinjärven tila on Uudenmaan ympäristökeskuksen luokituksessa välttävä.

Ingermaninkylä ja Kirkonkylä kuuluvat Loviisanjoen (Lapinjärvenjoen) valuma-alueeseen. Vasarankylä kuuluu Taasianjoen valuma-alueeseen.

Pohjavesialueet sijaitsevat harjumuodostelmilla. Laajin ja vedenhankinnan kannalta tärkein pohjavesialue on Lapinjärven pohjavesialue Kirkonkylässä ja Vasarankylässä. Pienemmät pohjavesialueet ovat Latokartanon ja Husulanmäen pohjavesialueet Ingermaninkylässä ja Pockarbackenin pohjavesialue Vasarankylässä.

2.5 Kasvillisuus

Lakialueiden metsät ovat mäntyvaltaisia kuivia ja kuivahkoita kankaita, joiden kasvillisuutta ovat mm. kanerva, puolukka, jäkälät, mäkitervakko, kultapiisku ja metsälauha. Notkelmissa ja rinteiden alaosissa on kuusivaltaisia tuoreita ja lehtomaisia kankaita, joiden kasvillisuutta ovat mm. mustikka, vanamo, sammalet, käenkaali, kielo, metsäimarre, oravanmarja ja lillukka. Soistumat ovat pienialaisia. Tarkastelualueen laajin suoalue on Räkullabackenin harjualueella kaatopaikan itäpuolella. Ojitettu suo on koivu- ja kuusivaltaista korpea.

Lapinjärvi on matala ja erittäin rehevä. Rannat ovat pääosin vesikasvillisuuden peitossa. Ulpukka ja pohjanlumme muodostavat laajimmat kasvustot. Rannan tuntumassa kasvaa mm. järviruokoa, rantakukkaa, isosorsimoa ja raatetta. Kosteita niittyjä ja ruohomaita on lähinnä järven itärannalla.

Kuva 2.2. Lapinjärven patovallia koulutuskeskuksen läheisyydessä.

Alueen vanhaa kulttuurikasvillisuutta edustavat koivukujanteet joita on Latokartanontien ja Lapinjärventien varrella. Metsäntutkimuslaitokselle johtavan Husulantien varrella on douglaskuusikuja ja leikattu kuusiaita. Husulanmäen ja Räkullabackenin välisessä maastossa valtatie molemmin puolin on Metsäntutkimuslaitoksen mm. poppelia ja lehtikuusta kasvavia istutusmetsiköitä. Lapinjärven kirkonkylän alueella ja Latokartanon puistoymäristössä on useita komeita vanhoja puita mm. pihtoja, tammia, lehmuksia, saarnia, vaahteroita ja mäntyjä.

Tarkastelualueella on perinnebiotoopeista jäljellä vanhoja laidunmaita, jotka ovat ajan myötä pensoittuneet ja heinittyneet. Tällaisia niittyperhoslajistoltaan arvokkaita vanhoja laitumia ovat Ingermaninkylän, Nilsasäkernin ja Korsbron niityt. Ingermaninkylässä sijaitseva niitty on kivinen ja siellä esiintyy pylväskatajien lisäksi monipuolista niitylajistoa mm. keltamataraa, peurankelloa, heinätähtimöä, aholeinikkiä, hiirenvirnaa, ahdekaunokkia ja pukinjuurta. Nilsasäkernin niitty on ketomainen ja siellä kasvaa mm. pylväskatajia. Alueella on paikoin rikasta ketolajistoa mm. ketoneilikkaa, kissankelloa, huopakeltanoa, päivänkakkaraa, ahomansikkaa ja keltamataraa. Niitylajeista huomionarvoisimpia ovat hakarasara ja ketonoidanlukko. Nilsasäkernin luoteispuolella sijaitsee Korsbron niitty, jolla on ollut laidunnusta noin 10 vuotta sitten. Niityn lajistoa ovat mm. mesimarja, maariankämmekä ja purtojuuri. Umpeenkasvavilla niityillä alaa valtaavat mm. hietakastikka ja sananjalka.

2.6 Eläimistö

Lapinjärvellä on monipuolinen linnusto muuton aikaan keväisin ja etenkin syksyisin. Lapinjärven koulutuskeskuksen länsipuolella olevan patovallin edustan matalikko kerää muuttoaikoina puolisukeltajia ja joutsenia. Alueella pesiviä vesilintuja ovat mm. silkkiuikku, tukkasotka ja telkkä. Ruovikoissa esiintyy pajusirkkua ja ruokokerttusta. Rantapensaikoista löytyy yölaulajia mm. luhta- ja viitakerttunen, satakieli ja pensassirkkalintu. Järvellä on muuttoaikoina runsaasti joutsenia, pikkujoutsenia, kanadanhanhia, uiveloita, silkkiuikkuja, lapa-, tukka- ja punasotkia sekä joitakin harmaahaikaroita. Rantakasvillisuus kerää kahlaajia mm. suokukkoja ja vikloja. Myös laajat peltoaukeat ovat linnustollisesti merkittäviä. Pelloilla tapaa mm. kurkia, petolintuja, peltopyitä, kyyhkyjä, rastaita ja peippolintuja. Kirkonkylän eteläpuolella Eteläniityntien ja Puustellintien risteysalueen tuntumassa on vanha soranottoalue, jonka paljaissa rinteissä pesii törmäpääskyjä.

Kuva 2.3. Törmäpääskyn pesäaukkoja vanhan soranottoalueen rinteessä.

Mariebergin asuinalueen ja valtatie 6 eteläpuolella on perhosten suosimia niittyjä (Nilsasäkernin ja Korsbron niityt), joissa on tavattu mm. idänniittyperhosta, virnapunatäplää ja suojeltua letohopeatäplää (1995) sekä rauhoitettua kirjoverkkoperhosta (1999). Yleisempinä esiintyvistä lajeista paikalla näkee mm. neitoperhosia. Myös Eteläniityntien ja Puustellintien risteysalueen läheisyydessä sijaitsevan soranottoalueen maisemoitunut länsipuoli on perhosten suosimaa aluetta.

Kuva 2.4. Perhosten suosimaa ketoaluetta Nilsasäkernin itäpuolella

Vasarankylän kohdalla valtatie 6 läheisyydessä olevassa pihapiirissä on tehty havaintoja alueella asustavasta liito-oravasta. Liito-orava kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV(a) tarkoitettuihin eläinlajeihin, joiden yksilöiden selvästi luonnossa havaittavien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (Luonnonsuojelulaki 49 §). Liito-orava on uhanalainen laji, joka on luokiteltu vaarantuneeksi mutta ei äärimmäisen tai erittäin uhanalaiseksi.

Metsäisillä selänteillä esiintyy mm. metsäjäniksiä, kettuja, hirviä ja valkohäntäpeuroja.

2.7 Erityispiirteet ja suojelukohteet

Tarkastelualueella on luonnonsuojelulla suojeltuja yksittäispuita: valtatie 6 läheisyydessä Mäkelän tuulenpesämänty, Puustellintien varressa erikoismuotoinen tienvarsimänty (Rysbysson) ja pilarikataja (Sibbesenen) sekä Lapinjärventien varrella koristeellinen mänty (Småskolstallen).

*Kuva 2.5. Mäkelän tuulenpesämännyn pallo-
mainen latva erottuu muista latvuksista.*

*Kuva 2.6. Puustellintien varressa sijaitseva
latvukseltaan erikoisen näköinen tienvarsimänty
(Rysbysson).*

*Kuva 2.7. Vanha pilarikataja Puustellintien
varressa peittyä alaosastaan koiranheiden ja
pajun taakse.*

Jyrkänteet ja kallioalueet kuuluvat metsälain mukaisiin erityisen tärkeisiin elinympäristöihin. Edustavia kallioalueita on Hösängsbergetillä Ingermaninkylässä, Kälidasbergetillä, Hultesbackenilla ja Mattaksentien pohjoispuolisessa metsässä kirkonkylän eteläpuolella sekä Högberget ja Pukaronmäentien pohjoispuoliset kalliot Vasarankylässä.

Kuva 2.8. Hösängsbergetin kallioalueen tasaista lakea.

Kuva 2.9. Kälidasbergetin kallion laelta avautuu näkymä ympäröivään viljelysmaisemaan.

Kuva 2.10. Nämiskärrshagenin kallioista lakialuetta.

Puustellinmetsässä on vanha luontopolku, jonka taulut ovat huonokuntoisia. Lapinjärven koulutuskeskuksen alueella Latokartanon ympäristössä on noin 50 lajin puulajiluontopolku.

Kaavaselostuksen liitteenä 5 luontoselvityskartta.

3 MAISEMA

Suunnittelualue sijoittuu maisemallisesti tarkasteltuna Eteläiseen rantamaahan ja siellä tarkemmin Eteläiseen viljelyseutuun, jolle tyypillistä ovat laajat viljelyalueet jokivarsien ympärillä. Paikoitellen esiintyy karumpia kallio- ja moreeniselänteitä. Maisema on vaihtelevaa viljelyaukeilta aukeavine järvi- ja joenvarsinäkymineen. Rakennukset ovat sijoittuneet peltoaukeiden reunamille metsän reunavyöhykkeille ja kumpareille. Myös vanha tiestö sijoittuu metsäselänteiden reunamille. Tarkastelualan maisemaan sisältyy useita valtakunnallisesti arvokkaita kulttuurimaisemia.

Maisemakuvassa tärkeimpiä elementtejä ovat avoimena säilytettävät peltoaukeat ja näkymät järvelle. Vanhojen pihapuiden ja puukujanteiden säilyttämisellä ja oikea-aikaisella uudistamisella on tärkeä merkitys rakennusten ohella kulttuurimaiseman säilymisessä.

Kuva 3.1. Lapinjärveltä löytyy vielä säilyttämisen arvoista perinteistä viljelysmaisemaa.

Tarkastelualan maisemaelementtejä on esitetty maisemaselvityskartalla, joka on kaavaselostuksen liitteenä 6.

Uudenmaan ympäristökeskus on laatinut suojavyöhykkeiden, maiseman- ja luonnon monimuotoisuuden hoidon yleissuunnitelman Loviisanjoen vesistöalueelle. Yleissuunnitelman tavoitteena on edistää suojavyöhykkeiden perustamista, alueen maisemallisten sekä maatalousalueiden luonnon ominaispiirteiden säilyttämistä, kehittämistä ja vahvistamista. Maiseman- ja luonnon monimuotoisuudenhoito-ohjeita on laadittu sekä yleisesti käytettäviksi että yksittäisiin paikkoihin kohdennetuiksi. Huomiota on kiinnitetty mm. maiseman avoimuuden ja tärkeiden näkymien säilymiseen. Ote yleissuunnitelmasta kaavaselostuksen liitteenä 7.

3.1 Ingermaninkylä

Ingermaninkylän maisemakuvassa avointa peltomaisemaa reunustavat metsäiset selänteet, valtatie ja Lapinjärvi. Porlammintie ja sitä kapeammat sora-tiet halkovat peltoaluetta. Asutus keskittyy metsäsaarekkeisiin ja Porlammintien varteen. Peltomaiseman hallitsevia rakennuksia ovat Porlammintien ja Latokartanontien yhtymäkohdassa oleva laaja tehdashalli sekä kapeiden sora-teiden yhtymäkohdassa sijaitseva Latokartanon kuivurirakennus.

Kuva 3.2. Lapinjärven koulutuskeskukselta avautuvaa näkymää.

Maastonmuodoista johtuen näkymiä järvelle avautuu Hösänsbergetin ja Torparbackenin itäpuolelta sekä valtatieltä Porlammintien ja Husulantien väliseltä tieosuudelta. Lapinjärvenjoen kapea uoma erottuu lähinnä ojamaisena peltoaukeasta. Avoimessa peltomaisemassa tilaa rajaavat ja kulkua ohjaavat vanhat puukujanteet Latokartanontien ja Husulantien varressa.

Kuva 3.3. Lapinjärven koulutuskeskukseen johtava puukujanne vasemmalla. Näkymä järvelle avautuu laajan peltoaukean ylitse.

Lapinjärven koulutuskeskus näkyy maisemassa omana metsäisenä saarekkeenaan. Koulutuskeskuksen alue eli entinen Sjäkullan kartano kuuluu valtakunnallisesti merkittäviin kulttuurihistoriallisiin ympäristöihin.

Kuva 3.4. Maisemallisesti tärkeä peltoaukea, jota rajaavat puukujanteet, valtatie ja järvi.

Ingermaninkylän ja kirkonkylän välinen maantieosuus ylittää metsäisen harjualueen. Valtatie kulkee läheltä eteläisintä järvenlahtea ja tieltä avautuu näkymä järvelle.

3.2 Kirkonkylä

Kirkonkylään johtavan Lapinjärventien ja valtatieen risteysalueen tuntumassa ei ole muita rakennuksia kuin linja-autoasema. Kirkonkylän taajaman läpi kulkevan Lapinjärventien eteläpään varrella on liikehuoneistoja, asuinrakennuksia, kirkot hautausmaineen, julkisia palvelurakennuksia ja puistoalueita. Keski- ja pohjoisosaa tiestä reunustavat maatilat ja peltoaukeat. Näkymä järvelle avautuu peltoaukeilta.

Kuva 3.5. Kirkonkylän uimarannalta järvelle avautuvaa näkymää. Kirkonkylän rannat ovat perinteisiä viljelymaita.

Osa Lapinjärventieltä erkanevista kapeammista teistä kuten Nimismiehenpolku, Yrjöntie, Koulutie ja Männistöntie ovat kulkeneet samoja reittejä jo vuosisatoja. Kyläkuvalle ominaista ovat vanhat tienvarsi- ja pihapuut. Peittävän puuston ja maastonmuotojen johdosta vanhasta keskustaajamasta ei avaudu näkymiä valtatielle.

Valtatielle näkyvät uudemmat Peltotien ja Suoniityntien varrella olevat rakennukset. Järveltä päin katsottuna keskustaajamasta puuston takaa näkyy joku-
nen rakennus. Hotelli Hanhen ja TB-huoltamon rakennukset erottuvat aukeil-
ta paikoiltaan selvemmin.

3.3 Vasarankylä

Vasarankylälle Kirkonkylän jatkeena antaa oman leimansa maatalous. Maati-
larakennukset sijoittuvat Lapinjärventien varteen ja pellot avautuvat sen mo-
lemmin puolin. Vasarankylässä maisemaa hallitsevia elementtejä ovat mahta-
vat kalliojyrkänteet ja maamerkinä esiin työntyvä vanhan meijerin tiilinen
savupiippu. Högbergetin jyrkänteeltä avautuu hieno näkymä Lapinjärvelle ja
Vasarankylän peltoaukeille.

Kuva 3.6. Näkymä Högbergetiltä perinteisiin maatilakeskuksiin päin.

Vasarankylän pohjoisin kulma tarkastelualueella kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen Taasianjoen kulttuurimaisemaan, joka sijoittuu Taasianjoen varteen Lapinjärvellä ja Ruotsinpyhtäällä.

Vasarankylän ja Kirkonkylän kohdalla valtatieltä avautuu esteetön näkymä laajoille peltoaukeille. Peltoaukeiden reunamilla sijaitsevat maatilojen rakennukset sijoittuvat metsäisten selänteiden reunamille. Puustellinmetsässä sijaitsee uudempi asuinalue.

3.4 Maisemahäiriöt

Tarkastelualueella olevat maisemahäiriöt ovat pääasiassa vanhoja soranotto-alueita sekä Ingermaninkylässä sijaitseva maanviljelysmaiseman avoimuudesta ja rakennusten pienipiirteisyydestä poikkeava laaja maisemakuvaa hallitseva tehdashalli.

Kuva 3.7. Vanha sorakuoppa Vasarankylässä. Kuopan länsipää on maisemoitu ja itäpää on edelleen kyläläisten yhteiskäytössä.

4 KULTTUURIHISTORIA

Kaava-alueella on säilynyt merkittävä määrä rakennushistoriallisesti, kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokasta rakennuskantaa. Lapinjärven Kirkonkylä on säilynyt eheänä, omaleimaisena ja pienimittakaavaisena rakennettuna ympäristönä, jota elävöittää rehevä kulttuurikasvillisuus.

Lapinjärven Kirkonkylä ja kulttuurimaisema, Lapinjärven koulutuskeskus pihapiireineen (Latokartano eli Sjökulla) ja Taasianjoen kulttuurimaisema on luokiteltu Museoviraston ja Ympäristöministeriön selvityksessä valtakunnallisesti merkittäviksi kulttuurihistoriallisiksi ympäristöiksi. Sjökullan kartano ympäröivine vanhoine rakennuksineen ja pihapiireineen on suojeltu rakennussuojelulain nojalla (Uudenmaan ympäristökeskuksen päätös 14.5.2001). Kaavaselostuksen liitteessä 8 on esitetty kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ympäristön inventointi, jossa on selvitetty kaava-aluetta koskevia aikaisempia kulttuurihistoriallisia inventointeja sekä kerrottu kulttuurihistoriallisen maiseman kehityksestä Ingermaninkylässä, Kirkonkylässä ja Vasarankylässä. Kulttuurihistoriallista kehitystä on tutkittu liitteessä 8 olevien karttojen avulla. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden inventointiin liittyvät valokuvat on esitetty kaavaselostukseen kuuluvassa erillisessä liite-CD:ssä (liite 16).

5 ESIHISTORIALLISET KIIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

Kaava-alueella on useita tiedossa olevia esihistoriallisia kiinteitä muinaisjäännöksiä. Museovirasto on inventoinut kohteita vuonna 1968. Tällöin inventoituja kohteita ovat Lidenin, Malmin ja Hemängenin kivikautiset asuinpaikat, joilta on löydetty mm. saviastianpaloja, kiviesineitä ja kvartssia. Storholmenin saarella sijaitsee rautakautinen asuinpaikka. Vuonna 2000 tehtiin valtatie 6 parantamissuunnitelmaan liittyviä arkeologisia kaivauksia Lidenin kivikautisella asuinpaikalla Vasarankylässä. Alun perin muinaisjäännöslöytöjä tehtiin peltotöiden yhteydessä valtatie 6 ja Lindkoskentien risteyksen eteläpuolella valtatie molemmin puolin. Loppukesän 2000 kaivauksissa alueelta löytyi mm. savi- ja kiviesineistöä sekä palaneita luita.

Kaavaselostuksen liitteenä 9 kartta alueen esihistoriallisista kiinteistä muinaisjäännöksistä sekä liitteenä 10 ote Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä.

6 TAVOITTEET

Lapinjärven osayleiskaavan tavoitteena on mm.:

- uusien asuin-, palvelu-, teollisuus ja työpaikka-alueiden osoittaminen
- edistää alueen maisema-, luonto- ja kulttuuriarvojen säilymistä
- selvittää missä määrin ja millä edellytyksillä rakennuslupien myöntäminen suoraan yleiskaavan nojalla olisi mahdollista
- yleisten virkistystarpeiden turvaaminen
- selvittää alueidenkäyttö Ingermaninkylän keskeisimmillä alueilla
- valtatie 6 parantamissuunnitelman vaikutuksen huomioonottaminen alueidenkäytössä
- Loviisantien uuden suuntauksen vaikutuksen huomioonottaminen alueidenkäytössä
- vanhan Kirkonkylän-Vasarankylän osayleiskaavan tarkistaminen.

Osayleiskaava on tarkoitus laatia oikeusvaikutteisena.

7 YLEISKAAVARATKAISUN VAIHTOEHDOT

7.1 Johdanto

Kaavatyön aikana oli esillä useita erilaisia ratkaisumalleja monien kaavaan kuuluvien alueiden suhteen. Eniten vaihtoehtotarkastelua suoritettiin kuitenkin Sjäkullan kartanon alueiden kohdalla. Kartanon alueesta laadittiin lisäksi kahdesta käsitellystä vaihtoehdosta tarkemmat maankäytön tarkastelut. Lisäksi vaihtoehdoille suoritettiin vertailu. Sjäkullan kartanon alue on käsitelty kaavaselostuksessa omassa kappaleessaan 7.1.2.

7.1.1 Vaihtoehtojen kuvaus

Yleiskaava-alueesta huomattava osa on asemakaavoitettu (Kirkonkylän alue, Ingermaninkylän teollisuusalue, Puustellinmetsän asuinalue). Näillä alueilla pyrittiin aluevarauksissa lähinnä noudattamaan asemakaavaa, koska muutoksia näiden alueiden käyttötarkoituksiin ei ollut tiedossa. Ainoa alue, jonka käyttötarkoitusta muutettiin asemakaavasta oli yksittäinen teollisuusalue Kirkonkylässä (Kymenlaakson sähkön tontti). Kunta on ostanut tontin ja sen käyttötarkoitus muutettiin asuinalueeksi. Alueen toteuttaminen vaatii kuitenkin asemakaavan muutoksen. Muuten asemakaava-alueilla keskityttiin kaavamääräysten saattamiseen uuden maankäyttö- ja rakennuslain periaatteita vastaaviksi. Näin tulevissa asemakaavan muutoksissa yleiskaava tulee ohjaamaan määräysten osalta asemakaavoitusta maankäyttö- ja rakennuslain periaatteiden mukaisesti. Asemakaava-alueilla ei edellä mainituista syistä käyty kattavaa vaihtoehtokeskustelua.

Asemakaavoitettujen alueiden ulkopuolella esillä oli enemmän vaihtoehtoja. Kaavassa nyt osoitettujen uusien asuinalueiden lisäksi esillä oli alue, joka olisi ollut uutta palvelualueutta (P-1) vastapäätä tien toisella puolella. Alueen katsottiin kuitenkin olevan liian pieni ja irtonainen toteutettavaksi. Marieberg II:n alueelle esitettiin asuinalueen sijasta myös yrityspuistoa, johon keskitettäisiin maisemaan sopiva yritysryhmittymä. Ajatuksen esitti Lapinjärven kunnan elinkeinolautakunta. Alue päätettiin kuitenkin osoittaa asuinkäyttöön.

Teollisuusalueiden osalta esillä oli nyt kaavassa osoitettua vähäisemmät aluevaraukset, keskittyen lähinnä Ingermaninkylän teollisuusalueen yhteyteen. Lopullisessa kaavassa haluttiin kuitenkin osoittaa enemmän alueita teollisuuden laajenemiselle ja siten myös Loviisiantien nykyisen linjauksen ympärille osoitettiin laajat uudet teollisuusaluevaraukset. Näin kunnassa pystytään varautumaan teollisuuden tarpeisiin pidemmälle tulevaisuuteen. Teollisuusalueiksi kaavassa osoitettiin myös jonkin verran yksityisten maata valtatievarresta. Tähän ratkaisuun päädyttiin sen perusteella, että alueiden sijainti Ingermaninkylän teollisuusalueen yhteydessä ja valtatievarressa on niin hyvä, että alueet kannattaa kaavoittaa teollisuuskäyttöön vaikka kaavan yhtenä periaatteena oli ettei yksityisten omistamille alueille uusia asuin- tai teollisuusalueita osoiteta. Alueen ostamisesta oli myös käyty alustavia neuvotteluja kunnan ja maanomistajan kesken.

Kirkonkylän eritasoliittymän kupeeseen osoitetun palvelualueen kohdalle oli kaavaluonnoksessa osoitettu kaupan suuryksikön varaus. Viranomaisneuvottelussa päädyttiin kuitenkin siihen ratkaisuun, että normaali palvelualueen merkintä mahdollistaa riittävässä määrin palvelujen sijoittamisen alueelle kevyemmällä prosessilla kuin kaupan suuryksikön merkintä olisi edellyttänyt.

Alue, jota käsiteltiin myös paljon oli Metsäntutkimuslaitoksen alue Husulanmäellä sekä peltolohko alueen länsipuolella. Alue olisi kokonaisuudessaan hyvin asuinalueeksi sopiva. Metsäntutkimuslaitos harjoittaa kuitenkin tutkimustoimintaansa näillä alueilla ja alueet eivät ole siten kunnan hankittavissa. Alueella on myös se tärkeä ominaisuus, että se yhdistää fyysisesti Kirkonkylän ja Ingermaninkylän alueet toisiinsa. Näin ollen, jos tulevaisuudessa alue voitaisiin ottaa asuinkäyttöön yhdistäisi se rakenteellisesti Kirkonkylän ja Ingermaninkylän alueet. Alue päätettiin merkitä selvitysalueeksi, jonka maankäyttö tulee tarkentaa osayleiskaavalla. Näin pyrittiin mahdollistamaan alueen ottaminen esimerkiksi asuinkäyttöön tulevaisuudessa, kun Metsäntutkimuslaitoksen alueeseen kohdistuvat tutkimustarpeet mahdollisesti raukeavat.

7.1.2 Sjökullan kartanon alue

7.1.2.1 Vaihtoehtojen kuvaus

Sjökullan kartanon alueelle sijoittuvista asuinalueista tehtiin kaavatyön yhteydessä tarkempi maankäytön tarkastelu. Kaavaselostuksen liitteenä 11 havainnepiirros kartanoalueen rakentumisesta.

Vaihtoehto 1:

Vaihtoehdossa 1 pääperiaatteena on, että asutusalueet sijoittuvat koulutuskeskuksen alueen välittömään yhteyteen alueesta kaakkoon ja lounaaseen.

Kaakon peltolohkolle sijoittuisi noin 7-11 kappaletta noin 1 500-2 000 m²:n omakotitontteja järvinäköalalla. Alue sijoittuisi siten, että näkymä tieltä järvelle säilyisi noin 50 metrin levyisen peltokaistaleen muodossa, joka olisi asuinalueen ja Metsäntutkimuslaitoksen metsitetyn peltolohkon välissä. Alueen välittömässä läheisyydessä tulisi olemaan myös uusi Ingermaninkylän alueen uimaranta, joka kattaa rannan alueen koulutuskeskuksesta metsitetyn peltolohkon itärajaan saakka. Kaakon peltolohkon alueelle tulisi sijoittumaan kylämäinen väljä omakotialue, joka on maankäytöllisessä tarkastelussa esitetty raitin varrelle sijoitettuina tonttiryhminä. Alueen tarkempi suunnittelu tapahtuu kuitenkin asemakaavoituksen yhteydessä, eikä tämä tarkastelu määrää alueen toteuttamismuotoa vaan pyrkii ainoastaan esittämään yleiskaavaa laadittaessa syntyneet ajatukset alueen luonteesta mahdollisimman visuaalisessa muodossa. Alue erotettaisiin omaksi elementikseen pellosta mm. istutuksilla siten, että pellon ja asuinalueen rajapinta muodostaisi visuaalisesti uuden rajan avoimen peltoalueen ja koulutuskeskuksen alueen välille. Näin peltoalue tieltä päin katsottuna säilyisi maisemallisesti muuttumattomana. Asuinalueen ja koulutuskeskuksen rajapinta tulee myös hoitaa siten, että eri elementit eivät sekoitu keskenään.

Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi sopivilla istutuksilla. Kaavamääräyksissä on myös todettu, että pellon asutusalueille tulee laatia rakennustapaohjeet. Nämä ohjeet tulevat olemaan alueen miljööseen sopivan toteuttamisen kannalta ratkaisevat laadukkaan asemakaavoituksen ohella.

Kuva 7.1. Peltoa koulutuskeskuksen kaakkoispuolella.

Lounaan peltolohkolle sijoittuisi noin 15-19 kappaletta noin 1 500-2 000 m²:n omakotitontteja järvinäköalalla. Alue sijoittuisi siten, että sivuttaisnäkymä avoimien peltojen ylitse itä-länsisuunnassa säilyy. Alue on tarkoitus erottaa omaksi elementikseen maisemassa käyttäen vastaavia keinoja kuin kaakon peltolohkon kohdalla. Muutenkin alueeseen pätevät samat suunnitteluperiaatteet, mitä kaakon peltolohkon kuvauksessa on mainittu. Alueen välittömässä läheisyydessä tulisi olemaan virkistysalue rannan ja asuinalueen välissä sekä virkistysalueelle sijoittuva venevalkama.

Kuva 7.2. Peltoa koulutuskeskuksen lounaispuolella.

Kolmas uusi asuinaluevaraus sijoittuu Torparbackenin kyläalueen yhteyteen peltoalueen lounaiskulmaan. Alueelle sijoittuisi noin 7-11 noin 1 500-2 000 m²:n omakotitonttia. Alue rajoittuisi siten, että se jäisi viljankuivurin taakse ja siten ei pirstoisi alueen avoimia peltoalueita maisemallisesti.

Liikenne uusille asutusalueille tapahtuisi Porlammintieltä olevan liittymän kautta. Tie noudattaisi koulutuskeskuksen suunnasta tullessa pääosin nykyisen hiekkatien linjausta, mutta Porlammintien päässä liittymän paikkaa siirrettäisiin liikenteen kannalta turvallisempaan kohtaan. Tämä uusi tieyhteys palvelisi samalla koulutuskeskuksen tulevaisuuden tarpeita. Koulutuskeskuksen yhteyteen sijoittuvat asuinalueet liitettäisiin yhteen poikittaisella tieyhteydellä, joka kulkisi koulutuskeskuksen alueen etelärajaa pitkin. Tämä tie erotettaisiin omaksi elementikseen maisemassa puukujalla. Nykyinen väylä koulutuskeskukselle muuttuisi kevyen liikenteen väyläksi.

Vaihtoehto 1 toisi toteutuessaan alueelle noin 100-140 asukasta. Kaavaselostuksen liitteenä 12 maankäytön tarkastelun vaihtoehto 1.

Vaihtoehto 2:

Vaihtoehdossa 2 pääperiaatteena on, että asutusalueet sijoittuvat alueelle siten, että niiden ja koulutuskeskuksen alueiden välille jää vapaata aluetta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että uusi rakentaminen keskittyy pellon länsiosaan. Kaakon peltolohko on niin pieni, että kannattavaa määrää tontteja ei pystytä sijoittamaan siten, että asutusalueen ja koulutuskeskuksen välille jäisi merkittävä vapaa-alue. Muille alueille sijoittamisen estävät mm. valtatie melu, omistusolot ja alueelle mahtuvien tonttien vähäinen määrä (mm. Metsäntutkimuslaitoksen alueen reuna-alueet).

Vaihtoehdossa 2 asutusalue sijoittuisi Torparbackenin kyläalueen yhteyteen ja jatkuisi siitä rantaa ja koulutuskeskusta kohti siten, että rannan ja asutusalueen välille jäisi noin 200 metrin vapaa vyöhyke. Näin näkymä järvelle valtatieltä säilyisi ja myös poikittaisnäkyminen itä-länsisuunnassa peltoa pitkin saataisiin säilytettyä ainakin osittain. Alueelle sijoittuisi kylämäisen väljä omakotialue, jolle sijoittuisi noin 28-32 kappaletta noin 1 500-2 000 m²:n omakotitonttia, joista osassa olisi järvinäköala. Alue toteutettaisiin raittimaisten teiden varrelle sijoitettuna tonttiryhminä. Alue erotettaisiin omaksi elementikseen maisemasta mm. istutuksin. Lännessä alue rajoittuisi Lapinjärvenjokeen. Muu osa Sjäskullan alueesta jäisi maisemallisesti arvokkaan pellon alueeksi.

Liikenne tälle alueelle tapahtuisi Porlammintieltä olevan liittymän kautta. Tie noudattaisi koulutuskeskuksen suunnasta tullessa pääosin nykyisen hiekkatien linjausta, mutta Porlammintien päässä liittymän paikkaa siirrettäisiin turvallisempaan kohtaan. Tämä uusi tieyhteys palvelisi samalla koulutuskeskuksen tulevaisuuden tarpeita. Nykyinen väylä koulutuskeskukselle muuttuisi kevyen liikenteen väyläksi. Vaihtoehto 2 toisi toteutuessaan alueelle noin 98-112 asukasta. Kaavaselostuksen liitteenä 12 maankäytön tarkastelun vaihtoehto 2.

7.1.2.2 Vaihtoehtojen vertailu ja toteutettavan vaihtoehdon valinta

Vertailtava asia	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
<i>Asutuksen sijoittuminen suhteessa koulutuskeskukseen</i>	Asutus sijoittuu pääasiassa koulutuskeskuksen välittömään yhteyteen	Asutuksen ja koulutuskeskuksen väliin jää noin 200 metrin vapaa vyöhyke
<i>Näkymä tonteilta järvelle</i>	Lähes kaikilta tonteilta on näkymä järvelle	Vain muutamilta tonteilta on näkymä järvelle
<i>Teollisuusalueen läheisyys</i>	Asutus sijoittuu pääosin yli 250 metrin etäisyydelle teollisuusalueesta	Asuinalue sijoittuu pääosin noin 100-200 metrin etäisyydelle teollisuusalueesta
<i>Tieverkon pituus</i>	Kokoojakatu noin 900 metriä	Kokoojakatu noin 600 metriä
<i>Alueen rakennettavuus, rakennukset</i>	Rakennukset voidaan pääsääntöisesti perustaa maanvaraisesti anturaperustuksille, osassa alueista perustukset tehtävä tukipaalujen varaan	Rakennukset voidaan perustaa maanvaraisesti anturaperustuksille
<i>Alueen rakennettavuus, kadut ja kunnallistekniikka</i>	Pääosa voidaan perustaa normaalisti, osassa perustukset tehtävä tukipaalujen varaan.	Voidaan perustaa normaalisti
<i>Näkymien säilyminen järvelle/peltoa pitkin</i>	Näkymä järvelle säilyy pääosin, suurin osa peltoalueen kaukonäkymistä säilyy ennallaan	Näkymä järvelle säilyy, katkaisee osan peltoalueen kaukonäkymistä
<i>Koulutuskeskuksen kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen</i>	Ei heikennä merkittävästi	Säilyvät ennallaan
<i>Pääsy uimaranta-alueelle/venevalkamaan</i>	Uusi tieyhteys uimaranta-alueelle ja venevalkamaan	Uimaranta-alueelle ei uutta tieyhteyttä
<i>Säilyvän vapaan maisemapellon pinta-ala.</i>	51 hehtaaria	54 hehtaaria

Vertailtava asia	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
<i>Tonttien määrä.</i>	30-34	28-32
<i>Olemassa olevien rakenteiden hyödyntäminen</i>	Asutus tukeutuu koulutuskeskuksen alueeseen ja osittain kyläalueeseen	Asutus tukeutuu kyläalueeseen.
<i>Maisemaan sopeutuminen</i>	Asutus sijoittuu pellon reuna-alueille olemassa olevan rakennetun ympäristön yhteyteen	Asutus sijoittuu peltoalueelle olemassa olevan kylärakenteen yhteyteen
<i>Koulutuskeskuksen laajenemismahdollisuudet</i>	Rajoittaa jossain määrin	Säilyvät ennallaan
<i>Pohjavedet</i>	Osa asutuksesta sijoittuu I luokan pohjavesialueelle	Ei asutusta pohjavesialueelle
<i>Ympäristön häiriötekijät</i>	Koulutuskeskuksen toiminta, uimarannan ja venevalkaman käyttö	Viljankuivaamon ja teollisuuden melu sekä päästöt

Toteutettavaa vaihtoehtoa valittaessa vertailtiin ensin keskenään suoraan vertailukelpoisia ominaisuuksia kuten teollisuusalueen läheisyyttä, tieverkon pituutta ja tonttien määrää.

Muita ominaisuuksia vertailtiin painottamalla kulttuurihistoriallisesti arvokkaan peltomaiseman säilymistä avoimena ja heikentämättä merkittävästi valtakunnallisesti arvokkaan kulttuurihistoriallisen ympäristön arvoja.

Vertailutaulukossa on vihreällä värillä esitetty toteuttamiskelpoisempi vaihtoehto.

Lopullista valintaa tehtäessä painotettiin vähemmän vertailukohtia, joissa vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuus perustuu ainoastaan kustannuksiin. Näitä perusteita käyttäen valittiin kaavaehdotukseen toteutettavaksi vaihtoehto 1.

8 OSAYLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

8.1 Yleisperustelu ja kuvaus

Osayleiskaavaehdotus on laadittu esitettyjen tavoitteiden pohjalta yhdessä alueen asukkaiden, käyttäjien, maanomistajien sekä viranomaisten ja Lapinjärven kunnan kanssa.

Osayleiskaavalla on muodostettu edellytykset Lapinjärven kunnan kolmen keskeisen taajaman kehittämiseen asetettujen tavoitteiden mukaisesti alueen maisema-, luonto- ja kulttuuriarvoja säilyttäen. Erityisesti on otettu huomioon valtatie 6 parantamissuunnitelman tarjoamat mahdollisuudet laajentaa asuin-, palvelu-, teollisuus- ja työpaikka-alueita myös valtatie eteläpuolelle sekä kunnan Sjäokullan kartanon alueelta hankkimien maiden hyödyntäminen asuinkäyttöön tavalla, joka ei ole ristiriidassa valtakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön arvojen säilymisen kanssa. Lisäksi on pyritty hyödyntämään ja tehostamaan jo olemassa olevia asuin-, palvelu-, teollisuus- ja työpaikka-alueita laajentaen ja täydentäen niitä tai osoittamalla vanhoille alueille uusia käyttötarkoituksia.

8.2 Maanomistus

Osayleiskaava ei aiheuta merkittäviä muutoksia maanomistukseen. Uudet aluevaraukset asumiselle, teollisuudelle ja palveluille ym. käyttötarkoituksille on osoitettu muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta kunnan omistamille maa-alueille.

Metsäntutkimuslaitoksen omistama Husulanmäen alue ja sen länsipuolella sijaitseva peltolohko Sjäokullan kartanon peltoalueilla on kaavassa osoitettu selvitysalueeksi, jonka maankäytön tarkentamiseksi on laadittava osayleiskaava. Alueen mahdollisesti vapautuessa Metsäntutkimuslaitoksen toiminnasta tulevaisuudessa, tulee sen maankäyttöä tarkastella uudelleen.

8.3 Kokonaismitoitus

Yleiskaavassa on osoitettu alueita eri käyttötarkoituksiin seuraavasti:

Käyttötarkoitus		Pinta-ala ha	%
AP, AP/s, AP-1, AP-1/s, AP-2	Pientalovaltainen asuntoalue	134,4	10,0
AO-1, AO-2	Erillispientalojen alue	10,1	0,8
AT-1	Kyläalue	14,2	1,1
AOTP	Erillispientalojen- ja pienteollisuusrakennustenalue	1,7	0,1
AL	Asuin-, liike- ja toimistorakennustenalue	1,5	0,1
AM/s, AM-1, AM-1/s	Maatilojen talouskeskusten alue	16,8	1,2
YK/s	Kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten alue	0,7	0,0
P, P-1	Palvelujen ja hallinnon alue	5,6	0,4
PY, PY/s, PY-1, PY-2	Julkisten palvelujen ja hallinnon alue	21,2	1,6
T	Teollisuus- ja varastoalue	23,8	1,8
TY, TY-1	Teollisuusalue, jolla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia	15,9	1,2
V	Virkistysalue	12,0	0,9
VL	Lähivirkistysalue	32,4	2,4
VU	Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue	8,6	0,6
VV	Uimaranta-alue	1,6	0,1
RM	Matkailupalvelujen alue	3,9	0,3
RP	Siirtolapuutarha-/palstaviljelyalue	4,2	0,3
LT	Yleisen tien alue	50,0	3,7
yt/kk	Yhdystie/kokoojakatu	13,5	1,0
LHA	Henkilöliikenteen terminaali-alue	1,4	0,1
LPA	Autopaikkojen alue	0,4	0,0
LV	Venesatama/venevalkama	0,9	0,0
ET	Yhdyskuntateknisen huollon alue	0,1	0,0
EH	Hautausmaa-alue	3,6	0,3
EV	Suojavihervyöhyke	7,3	0,5
M, M/s	Maa- ja metsätalousvaltainen alue	168,8	12,5
MT, MT/s	Maatalousalue	326,4	24,2
MA	Maisemallisesti arvokas peltoalue	48,3	3,6
MU	Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta	37,3	2,8
MY	Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja	16,8	1,2
W	Vesialue	364,0	27,0
Kaavoitettava alue yhteensä		1347,0	99,8

8.4 Aluevaraukset

8.4.1 Asuinrakennusalueet

Asuinrakennusalueet on merkitty pientalovaltaisiksi asuntoalueiksi (AP, AP/s, AP-1, AP-1/s, AP-2), kyläalueiksi (AT-1), erillispientalojen alueiksi (AO-1, AO-2), erillispientalojen- ja pienteollisuusrakennustenalueiksi (AOTP), asuin-, liike- ja toimistorakennustenalueiksi (AL) sekä maatilojen talouskeskusten alueiksi (AM/s, AM-1, AM-1/s).

Pientalovaltaiset asuntoalueet

Kaava-alueelle sijoittuu monenlaisia pientalovaltaisia asuntoalueita. Erilaiset alueet voidaan jakaa karkeasti kolmeen osaan: uudet kaavassa osoitetut alueet, olemassa olevat yleisen vesi- ja jätevesihuollon piiriin kuuluvat alueet sekä olemassa olevat alueet, joilla vesi- ja jätevesihuolto järjestetään kiinteistökohtaisesti.

Uusia pientalovaltaisia asuntoalueita kaavassa on osoitettu Puustellinmetsän asuinalueen jatkoksi sekä ns. Marieberg II:n alueelle, joka sijaitsee valtatie 6 sekä Loviisantien uuden linjauksen ja nykyisen linjauksen väliin jäävällä alueella. Uusi asuntoalue on osoitettu myös uuden Loviisantien linjauksen varteen kaava-alueen eteläosaan. Kaikki mainitut uudet pientalovaltaiset asuntoalueet sijoittuvat valtatie 6 eteläpuolelle ja siten hyödyntävät valtatie parantamissuunnitelmaa ja erityisesti kirkonkylän kohdalle rakennettavaa eritasoliittymää. Erillinen pienempi uusi pientalojen asuntoalue on lisäksi osoitettu kunnan omistamalle peltoalueelle Vasarankylään (AP-1).

Olemassa oleva asutus on osoitettu nykyisen tilanteen mukaisena sekä kunnallistekniikan piiriin kuuluvien että siihen kuulumattomien alueiden osalta. Nämä alueet sijoittuvat pääasiassa Kirkonkylän keskustan alueelle, Vasarankylän alueelle sekä Porlammintien varteen Ingermaninkylässä. Lisäksi kaava-alueella on joitakin yksittäisiä haja-asutus luonteisia pientalovaltaisia asuntoalueita lähinnä valtatie eteläpuolella.

Kaavamääräyksissä pientalovaltaisille asuntoalueille on annettu määräyksiä koskien liittymistä kunnalliseen vesi- ja jätevesihuoltoverkkoon (AP-1, AP-1/s), rakennusten ja niiden miljöön säilyttämistä (AP/s, AP-1/s) sekä yhdellä alueella tiettyjen selvitysten tekemistä ennen alueen toteuttamisen aloittamista (AP-2).

Kyläalueet

Ingermaninkylässä sijaitseva Torparbackenin alue on seutukaavan mukaisesti merkitty kyläalueeksi. Kyläalue kattaa Porlammintien varren alkupään pientaloasutuksen. Alueella on haluttu merkinnällä mahdollistaa tarvittava täydennysrakentaminen ja alueelle voi sijoittua kyläasutuksen tarvitsemia palveluja ja työtiloja. Alueen vesi- ja jätevesihuolto järjestetään kiinteistökohtaisesti, ellei sitä ole mahdollista liittää kunnalliseen vesi- ja jätevesihuoltoverkkoon.

Erillispientalojen alueet

Kaikki erillispientalojen alueet, joita kaavassa on osoitettu ovat uusia alueita. Ne kaikki sijaitsevat Ingermaninkylässä kunnan ostamalla peltoalueella Sjöskullan kartanon läheisyydessä. Asuinalueet sijoittuvat tarkemmin pellolla siten, että Torparbackenin kyläalueen jatkeena Lapinjärvenjoen varrelle viljan-kuivurille asti on merkitty yksi uusi asuinalue. Myös koulutuskeskuksen kuppeeseen on merkitty kaksi uutta asuinalueita siten, että toinen on koulutuskeskuksesta kaakkoon ja toinen lounaaseen.

Kaavamääräyksissä alueista (AO-1, AO-2) on todettu, että ne on tarkoitettu asemakaavoitettaviksi ja lisäksi on todettu, että rakennusoikeus määritellään asemakaavoituksen yhteydessä. Määräyksissä on myös korostettu alueen maisema- ja kulttuurihistoriallisia arvoja määräämällä, että alueen yksityiskohdaisemmassa suunnittelussa on kiinnitettävä erityistä huomiota uudisrakentamisen sopeuttamiseen maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti tärkeälle alueelle. Alueen asemakaavoituksen yhteydessä alueelle on määrätty myös laadittavaksi rakennustapaohjeet. Kuivurin vieressä olevalle alueelle (AO-2) on lisäksi kaavamääräyksessä annettu velvoite selvittää kuivurista aiheutuvat mahdolliset melu- ja pölyhaitat ennen alueen toteuttamisen aloittamista.

Erillispientalojen- ja pienteollisuusrakennustenalueet

Ingermaninkylän asemakaavoitetulle teollisuusalueelle sijoittuva erillispientalojen- ja pienteollisuusrakennustenalue (AOTP) on merkitty yleiskaavaan asemakaavan mukaisena.

Asuin-, liike- ja toimistorakennustenalueet

Ingermaninkylän asemakaavoitetulle teollisuusalueelle sijoittuva asuin-, liike- ja toimistorakennustenalue (AL) on merkitty yleiskaavaan asemakaavan mukaisena kuitenkin siten muutettuna, että osa asemakaavan mukaisesta alueesta on muutettu yleiskaavassa maisemallisesti arvokkaan pellon alueeksi. Pelloksi merkitty osa on nykytilanteessa peltoa ja sille ei käytännössä pysty uusia rakennuksia rakentamaan johtuen valtatie melualueesta.

Maatilojen talouskeskusten alueet

Kaava-alueella sijaitsee runsaasti maatilojen talouskeskusten alueita. Niitä on niin Vasarankylässä, Kirkonkylässä kuin Ingermaninkylässäkin. Maatilojen talouskeskukset sijoittuvat pääosin isompien teiden varsille.

Maatilojen talouskeskusten (AM/s, AM-1, AM-1/s) osalta kaavamääräyksissä on annettu tarkat rakentamisen määrää koskevat määräykset. Alueelle saa rakentaa maatilojen talouskeskuksia, joihin voi kuulua maatilan asuin-, tuotanto- ja varastorakennuksia. Rakennuspaikan rakennusoikeus on 250 k-m² + 250 k-m². Lisäksi saa rakentaa 70 k-m² talousrakennuksia.

Osa maatilojen talouskeskuksista sijaitsee kulttuurihistoriallisesti arvokkailla alueilla (AM/s, AM-1/s). Näille alueille on annettu kaavamääräys, jolla estetään rakennustaiteellisesti ja miljöön kannalta tärkeiden rakennusten tai rakennusryhmien purkaminen sekä ulkonäön muuttaminen siten, että kylämiljöön kannalta arvokas luonne turmeltu. Lisäksi museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen suojelukohteita koskevien rakennuslupahakemusten ratkaisemista.

Osa maatilojen talouskeskusten alueista ei kuulu kunnallisen vesi- ja jätevesihuollon piiriin (AM-1, AM-1/s).

8.4.2 Loma- ja matkailualueet

Loma- ja matkailualueita kaavassa ovat matkailupalvelujen alueet (RM) sekä siirtolapuutarha-alueet (RP).

Matkailupalvelujen alueena on yleiskaavassa osoitettu asemakaavan mukaisesti kirkonkylän alueella sijaitsevan motellin alue. Siirtolapuutarhan varaus on uusi aluevaraus ja se on osoitettu Ingermaninkylän alueelle Porlammintien eteläpuolelle teollisuusalueen viereen.

8.4.3 Palvelualueet

Palvelualueet on merkitty palvelujen ja hallinnon alueiksi (P, P-1) sekä julkisten palvelujen ja hallinnon alueiksi (PY, PY/s, PY-1, PY-2).

Palvelujen ja hallinnon alueet

Olemassa oleva palvelujen ja hallinnon alue (P), joka sijoittuu Kirkonkylän asemakaavoitetulle alueelle, on merkitty yleiskaavaan asemakaavan mukaisena.

Valtatien parantamissuunnitelman mukaisen, Lapinjärven Kirkonkylän kohdalla olevan, eritasoliittymän kupeeseen on kaavassa osoitettu uusi, noin 4,6 hehtaarin suuruinen, palvelujen ja hallinnon alue (P-1). Alueelle on ajateltu sijoittuvan lähinnä erilaisia kaupanpalveluja valtatieparantamissuunnitelman toteuttamisen jälkeen. Sijainti Kirkonkylään sekä uusiin kaavassa osoitettuihin pientalovaltaisiin asuntoalueisiin nähden on alueelle lähes paras mahdollinen. Alue mahdollistaa Kirkonkylän palvelutason parantamisen ilman yhdyskuntarakenteen merkittävää hajautumista sekä palvelee uusia valtatie eteläpuoleisia asuinalueita lähimpänä palvelualueena.

Kaavamääräyksessä on todettu, että alue on tarkoitettu asemakaavoitettavaksi ja rakennusoikeus määritettäväksi asemakaavoituksen yhteydessä.

Julkisten palvelujen ja hallinnon alueet

Olemassa olevat julkisten palvelujen ja hallinnon alueet sijoittuvat Kirkonkylän asemakaavoitetulle alueelle ja ne on merkitty yleiskaavaan asemakaavan mukaisina. Kaavamääräyksiä on kuitenkin joltain osin tarkennettu. Osalle olemassa olevista alueista on lisätty /s-merkintä (PY/s), joka kaavamääräyksissä tarkoittaa sitä, että rakennustaiteellisesti ja miljööön yhtenäisyyden kannalta tärkeitä rakennuksia tai rakennusryhmiä ei saa purkaa eikä niiden ulkoasua muuttaa siten, että niiden kylämiljööön kannalta arvokas luonne turmeluu. Lisäksi museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen suojelukohteita koskevien lupahakemusten ratkaisemista.

Kirkonkylän kirkkojen alue sekä niihin liittyvä hautausmaa-alue on merkitty kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten alueeksi (YK/s). Kaavamääräyksissä Kirkonkylän keskustan kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten alue on todettu kirkkolain 14 luvun 5 §:n nojalla suojelluksi koskien kirkkorakennuksia ja hautausmaa-alueita aitoineen. Lisäksi hautausmaa-alueita koskevista toimenpiteistä on pyydettävä lausunto kirkkohallitukselta ja Museovirastolta.

Uusia julkisten palvelujen ja hallinnon alueita kaavassa on osoitettu kaksi: Lapinjärven koulutuskeskuksen alue (PY-2) sekä palokunnan saunamökkirakennus (PY-1) Ingermaninkylän ja Kirkonkylän välialueella. Koulutuskeskuksen alue on osoitettu hieman nykytilannetta laajempaan varautuen mahdollisiin tulevaisuuden laajennustarpeisiin. Koulutuskeskuksen alueelle on sallittu kaavamääräyksessä myös asuinrakentaminen.

8.4.4 Teollisuus- ja varastoalueet

Kaava-alueella olemassa olevia teollisuus- ja varastoalueita on lähinnä Ingermaninkylän asemakaavoitetulla teollisuusalueella, mutta myös Kirkonkylän keskustan alueelta sekä Vasarankylän alueelta niitä löytyy muutamia. Alueet on yleiskaavassa osoitettu asemakaavan mukaisina.

Uusia teollisuus- ja varastoalueita kaavassa on osoitettu Ingermaninkylän teollisuusalueen yhteyteen valtatie varteen sekä toteutuneitten maakauppojen mukaisesti samoin Ingermaninkylän teollisuusalueen yhteyteen koulutuskeskuksen suuntaan. Uusi laaja teollisuus- ja varastoalue on osoitettu nykyisen Loviisiantien linjauksen varteen molemmin puolin tietä. Kirkonkylän keskustan alueella muutettiin lisäksi yksi teollisuusalue asuinalueeksi. Yhteensä uusia teollisuusalueita on kaavassa osoitettu noin 13 hehtaaria. Alueet mahdollistavat Lapinjärven kunnan teolliselle toiminnalle runsaasti laajentumisen mahdollisuuksia.

Teollisuusalueista kaikki Kirkonkylän ja Vasarankylän alueelle sijoittuvat sekä merkittävä osa Ingermaninkylän alueista on merkitty asemakaavan mukaisesti teollisuusalueiksi, joilla ympäristö asettaa toiminnan laadulle erityisiä vaatimuksia. Uusi nykyisen Loviisiantien linjauksen varteen merkitty teollisuusalue on kokonaisuudessaan pelkkää teollisuus- ja varastoaluetta ilman lisämääräyksiä.

8.4.5 Erityisalueet

Kaavassa erityisalueita ovat yhdyskuntateknisen huollon alueet (ET), hautausmaa-alueet (EH) sekä suojaviheralueet (EV).

Yhdyskuntateknisen huollon alueeksi on merkitty Kirkonkylässä sijaitseva pumppaamo. Hautausmaa-alueet sijaitsevat valtatie kupeessa. Suojavihervyöhykkeitä on puolestaan osoitettu lähinnä Kirkonkylän kohdalle valtatie molemmin puolin suojaamaan olemassa olevia sekä uusia asuinalueita.

8.4.6 Virkistys- ja urheilualueet

Kaavaan on merkitty virkistysalueita (V), lähivirkistysalueita (VL), urheilu- ja virkistyspalvelujen alueita (VU) sekä uimaranta-alueita (VV).

Virkistysalueita ja lähivirkistysalueita on osoitettu Kirkonkylään lähinnä asemakaavan mukaisesti. Uusia alueita on osoitettu Lapinjärven rantavyöhykkeen alueelle sekä uusien asuinaluevarauksien yhteyteen ja saariin. Urheilu- ja virkistyspalvelujen alue on osoitettu asemakaavan mukaisesti Kirkonkylän alueella. Uimaranta-alueita on kaavassa kaksi, toinen asemakaavan mukainen kirkonkylän alueelle sijoittuva ja toinen uusi varaus Ingermaninkylän alueella lähellä Lapinjärven koulutuskeskusta ja uusia asuinalueita.

8.4.7 Tie- ja liikennealueet

Valtatien 6 alue on merkitty kaavaan parantamissuunnitelman mukaisesti rajattuna yleisen tien alueena (LT). Samoin on merkitty Loviisiantien uuden linjauksen mukainen tie. Muut kaavaan merkityt tiet on merkitty yhdyseinä/kokoojakatuina (yt/kk).

Kuva 8.1. Näkymä valtatie 6 pitkin.

Muita liikennealueita kuin teitä kaava-alueella ovat henkilöliikenteen terminaali-alueet (LHA), auto-paikkojen alueet (LPA) sekä venesatamat/venevalkamat (LV). Henkilöliikenteen terminaali-alue on merkitty kirkonkylän linja-autoasema ja auto-paikkojen alueeksi TB-huoltamon vieressä oleva alue. Venevalkamia kaava-alueella on kirkonkylän alueella kolme olemassa olevaa venevalkamaa ja Ingermaninkylässä, Lapinjärven koulutuskeskuksen kupeessa, yksi uusi venevalkaman varaus.

8.4.8 Maa- ja metsätalousalueet

Kaavassa maa- ja metsätalousalueita ovat maa- ja metsätalousvaltaiset alueet (M, M/s, MU, MY), maatalousalueet (MT, MT/s) sekä maisemallisesti arvokkaat peltoalueet (MA).

Maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi (MA) kaavassa on merkitty Sjöskullan kartanon valtakunnallisesti arvokkaat peltoalueet Ingermaninkylässä.

Viljelyskäytössä olevat pellot on pääosin merkitty maatalousalueeksi (MT) tai maatalousalueeksi, jolla ympäristö säilytetään (MT/s). Viljelyskäytössä olevia peltoalueita on kaava-alueella runsaasti niin Ingermaninkylässä kuin Vasarankylässä ja Kirkonkylän alueellakin. Arvokkaimmat peltoalueet näistä sijaitsevat Kirkonkylän alueella.

Luontoselvityksessä arvokkaaksi todetut maa- ja metsätalousalueet on kaavassa merkitty joko maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on erityisiä ympäristöarvoja (MY) tai maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi, joilla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta (MU). Jaottelu alueiden välillä perustuu lähinnä siihen, että alueet joille todennäköisesti tulee suuntautumaan enemmän ulkoilua on merkitty alueiksi, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta ja alueet, jotka ovat syrjemmässä ja sivussa virallisilta ulkoilureiteiltä, on merkitty ympäristöltään arvokkaiksi.

Muun maankäytön ulkopuolelle jääneet alueet on merkitty maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi. Näistä alueista sellaisiksi, joissa ympäristö tulee säilyttää, on merkitty kaksi aluetta Kirkonkylän alueella.

Kuva 8.2. Kirkonkylän maanviljelysmaisemaa.

8.4.9 Suojelualueet

Kaavassa Kirkonkylän keskustan tien välittömään läheisyyteen sijoittuvat alueet aina Vasarankylään saakka on merkitty kyläkuvallisesti arvokkaaksi alueeksi. Tällä alueella asemakaavaa laadittaessa tai muutettaessa on varmistettava kyläkuvallisten arvojen ja suojeltavan rakennuskannan säilyminen. Museoviranomaiselle tulee varata tilaisuus lausunnon antamiseen ennen asemakaavassa su- ja sr-merkinnällä osoitettuja suojelukohteita koskevien lupahakemusten ratkaisemista.

Vasarankylän pohjoisosa kuuluu Taasianjoen valtakunnallisesti arvokkaaseen kulttuurimaisemaan ja on merkitty maisemallisesti arvokkaaksi alueeksi.

Sjökullan kartanon alueesta rakennussuojelulain nojalla suojeltu alue (srs) on osoitettu kaavassa suojelupäätöksen mukaisesti. Päätöksen mukaiselle alueelle on myös mahdollistettu uudisrakentaminen asemakaavoituksen ja Museoviraston hyväksymisen kautta.

Sjökullan kartanon alue, joka jää rakennussuojelulain mukaisen suojelupäätöksen ulkopuolelle on merkitty alueeksi, jonka rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti arvokas rakennuskanta ja ympäristö pyritään säilyttämään. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteuttamisessa on toimenpiteet sovittava siten, ettei valtakunnallisesti merkittävän kulttuurihistoriallisen ympäristön arvoja heikennetä (rkm-1).

Seurantalo (Midgård) sekä Lapinjärvenjoen varsi on kaavassa merkitty alueeksi, jonka rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti tai maisemallisesti arvokas rakennuskanta ja ympäristö pyritään säilyttämään (rkm-2).

Kaava-alueella sijaitsevat metsälain 10 §:n mukaiset avokalliot, jotka ovat metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä elinympäristöjä ja joita koskevat hoito- ja käyttötoimenpiteet tulee tehdä elinympäristön ominaispiirteet säilyttävällä tavalla on merkitty maisemaltaan tai geologialtaan arvokkaiksi kallioalueiksi (ga). Tällaisia alueita on mm. Högbergetin, Hösängsbergetin sekä Hultesbackenin alueilla.

Vasarankylässä kaavaan on merkitty liito-oravien arvioitu elinympäristö merkinnällä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-1).

Valtatien ja Loviisantien uuden tielinjauksen väliselle alueelle sekä Ingermaninkylässä Torparbackenin kyläalueelle on merkitty perhoslajistoltaan arvokkaat niittyalueet, joiden säilyttämiseksi suositellaan alueen hoitamista laiduntamalla ja/tai niittämällä, merkinnällä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue (luo-2).

8.4.10 Vesialueet

Lapinjärven kaavaan kuuluvat vesialueet on merkitty pohjakartan rantaviivan mukaan vesialueiksi (W).

8.4.11 Yhdyskuntatekninen huolto

Kaava-alueella sijaitseva pumppaamo on merkitty yhdyskuntateknisen huollon alueeksi (ET).

8.4.11 Johtoalueet

Kaava-alueella on merkitty pohjakartan mukaiset voimalinjat.

8.4.13 Muut alueet

Kaava-alueella sijaitsee kolme pohjavesialuetta, kaksi ensimmäisen luokan yhteiskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeää pohjavesien muodostumisaluetta (pv1) ja yksi kolmannen luokan pohjavesien muodostumisalue (pv3). Ensimmäisen luokan pohjavesien muodostumisalueita ovat Lapinjärven koulutuskeskuksen niemi sekä laaja alue, joka käsittää lähes koko Kirkonkylän keskustan ja Vasarankylän alueen. Kolmannen luokan pohjavesien muodostumisalue sijaitsee Kirkonkylän ja Ingermaninkylän välisellä alueella pohjois-eteläsuuntaisena alkaen Husulanmäen alueelta. Ensimmäisen luokan pohjavesien muodostumisalueella rakentamista rajoittavat vesilain mukainen pohjaveden muuttamiskielto ja ympäristönsuojelulain mukainen pilaamiskielto. Lisäksi kaavamääräyksissä on annettu määräyksiä jätevesien käsittelystä sekä öljysäiliöiden sijoittamisesta.

Husulanmäen alue sekä Metsäntutkimuslaitoksen omistama peltolohko Husulanmäestä länteen on merkitty selvitysalueeksi (se), jonka maankäytön tarkentamiseksi on laadittava osayleiskaava. Merkinnällä on haluttu mahdollistaa alueen ottaminen mahdollisesti asumiskäyttöön tulevaisuudessa.

Kaavassa on merkitty kuusi puhdistettavaa/kunnostettavaa maa-aluetta (saa). Nämä kohteet ovat Uudenmaan ympäristökeskuksen selvityksen mukaisia mahdollisesti saastuneita maa-alueita. Kaava-alueella olevat kohteet ovat:

- saa/1:** Heviauto Oy: romuttamo, joka on toiminut vuosina 1986-1994. Alue kuuluu selvityksessä C-luokkaan eli riski on vähäinen.
- saa/2:** TVL:n (Tiehallinto) suolavarasto, joka on yhä toiminnassa. Alue kuuluu selvityksessä C-luokkaan eli riski on vähäinen.
- saa/3:** Paila Oy:n huonekalutehdas, joka on toiminut vuosina 1960-1992. Alue kuuluu selvityksessä A-luokkaan eli riski on suuri.
- saa/4** Lapinjärven huoltoasema, joka on yhä toiminnassa. Alue kuuluu selvityksessä B-luokkaan eli riski on ilmeinen.
- saa/5** Teboil, joka on yhä toiminnassa. Alue kuuluu selvityksessä C-luokkaan eli riski on vähäinen.
- saa/6** Kesoil, joka on toiminut vuosina 1965-1990. Alue kuuluu selvityksessä A-luokkaan eli riski on suuri.

Kaikilla näillä alueilla on kaavamääräyksessä määrätty alueen maaperä tutkittavaksi asemakaavoituksen yhteydessä tai asemakaava-alueen ulkopuolella ennen rakennushankkeeseen ryhtymistä.

Mahdollisesti saastuneista maa-alueista voisi mainita lisäksi kaava-alueen ulkopuolelle sijoittuvan vuosina 1960-2002 toimineen kirkonkylän kaatopaikan. Alue kuuluu selvityksessä A-luokkaan eli riski on suuri. Alueella toimii edelleen pienjäteasema. Kaatopaikan vaikutus ulottuu myös kaava-alueelle sillä Loviisiantien uuden linjauksen kupeeseen sijoitetun pientalovaltaisen asuntoalueen (AP-2) kaavamääräyksessä on määrätty ennen alueen toteuttamista selvittämään alueen maaperän tilanne entisen kaatopaikan suotovesien osalta.

8.5 Rakennuslupien myöntäminen suoraan yleiskaavan perusteella

Yksi kaavatyön tavoitteista oli tutkia, missä määrin ja millä edellytyksillä rakennuslupia voitaisiin kaava-alueella myöntää suoraan yleiskaavan perusteella. Tarkastelu voidaan jakaa karkeasti kolmeen osaan: alueet, joilla on voimassa oleva asemakaava ja niihin rakenteellisesti liittyvät alueet, uudet kaavassa osoitetut alueet sekä muut alueet.

Asemakaavoitetut sekä niihin liittyvät alueet

Alueilla, joilla on voimassa oleva asemakaava, rakennusluvut perustuvat asemakaavassa tarkasti määriteltyihin rakennusoikeuksiin. Yleiskaava ainoastaan ohjaa alueen mahdollisia asemakaavan muutoksia. Näillä alueilla ei missään tapauksessa rakennuslupia myönnetä yleiskaavan nojalla. Alueiden, jotka rakenteellisesti liittyvät suoraan asemakaavoitettuun alueeseen, osalta rakennuslupien tulisi myös perustua asemakaavaan. Ne kuuluvat asemakaavoituksen tarpeen vaikutuspiiriin, koska ne fyysisesti ovat osa asemakaavoitettua aluetta. Tällaisia alueita ovat kaavassa mm. Kirkonkylän keskustassa sijaitseva asemakaava-alueen ulkopuolella oleva maatilan talouskeskuksen alue, Puustellinmetsän asemakaava-alueen jatko sekä Ingermaninkylän teollisuusalueen yhteyteen osoitetut uudet teollisuusaluevaraukset. Näistä Ingermaninkylän alueen teollisuusaluevaraus itse asiassa on jo asemakaavoitettu ja vaatii asemakaavan muutoksen, koska alue on asemakaavassa maa- ja metsätalousaluetta.

Uudet kaavassa osoitetut aluevaraukset

Kaavassa on osoitettu uusia merkittäviä aluevarauksia asemakaava-alueiden ulkopuolelle. Näistä alueista jo kaavamääräyksissä on todettu asemakaavoitettavaksi tarkoitettuja olevan Sjökillan kartanon maisemallisesti valtakunnallisesti arvokkaille peltoalueille sijoittuva asuinrakentaminen (kolme eri aluetta) sekä Kirkonkylän eritasoliittymän kupeeseen osoitettu palvelujen- ja hallinnonalue. Muita uusia alueita ovat Marieberg II:n alueen asuinalue, Loviisiantien uuden linjauksen varressa oleva asuinalue, Vasarankylässä sijaitseva asuinalue sekä laaja teollisuusalue Loviisiantien vanhan linjauksen varressa. Näistä alueista laaja teollisuusalue vaatii asemakaavoituksen. Asuinalueiden osalta Marieberg II:n alue ja Loviisiantien varren alue ovat sellaisia, että toteutuessaan yleiskaavan osoittamassa laajuudessa, ne vaativat asemakaavoituksen. Alueille voidaan kuitenkin mahdollisesti myöntää myös suoraan yleiskaavan perusteella joitakin rakennuslupia ennen suunnittelutarpeen kynnyksen ylittymistä. Uusista asuinalueista ainoastaan Vasarankylässä sijaitseva alue on luonteeltaan sellainen, joka voisi rakentua kokonaisuudessaan suoraan yleiskaavan pohjalta myönnettyillä rakennusluvilla.

Muut alueet

Asemakaavoitetun alueen ulkopuolella sijaitsevien olemassa olevien alueiden osalta useimmissa kohteissa rakennuslupien myöntäminen suoraan yleiskaavan nojalla on mahdollista. Vasarankylässä kaava-alueen pohjoispäässä olevat alueet ovat tällaisia, samoin valtatie eteläpuolella olevat alueet sekä Porlammintien varressa olevat teollisuusalueen jälkeiset alueet. Näillä alueilla yleiskaavalla voidaan katsoa ratkaistuksi alueen suunnittelutarve. Todennäköistä on, että alueille ei kohdistu suuria rakentamispaineita ja rakentaminen on pääasiassa täydennysrakentamista eikä uusien tiiviiden asuinalueiden muodostumista.

Yhteenvedona voidaan todeta, että rakennuslupien myöntäminen suoraan yleiskaavan nojalla on mahdollista vain pieneltä osin kaava-alueella. Laajat asemakaava-alueet, valtakunnallisesti arvokkaat ja herkät alueet sekä uudet laajemmat palvelu-, teollisuus- ja asuinalueet ovat sellaisia alueita, joiden suunnittelutarvetta ei yleiskaavalla voida ratkaista. Kaavaselostuksen liitteessä 13 on esitetty kaava-alueen erilaisia vyöhykkeitä rakennuslupien myöntämisen kannalta.

9 OSAYLEISKAAVAN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

9.1 Arvioitavat ympäristövaikutukset

Vuonna 2000 voimaan astuneen uuden maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:n mukaan :

“Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.”

Laki ympäristövaikutusten arvioinnista astui voimaan 1.9.1994. Huhtikuun 1. päivänä 1999 astui voimaan YVA-lain ja -asetuksen muutokset. Lain ja asetuksen mukaan ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä on arvioitava tarpeellisessa määrin hankkeen vaikutukset:

- ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- luonnonvarojen hyödyntämiseen
- näiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Lapinjärven osayleiskaavassa keskeisimpiä ympäristövaikutuksia ovat:

- vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, kulttuuriperintöön, maisemaan, liikenteeseen ja palveluihin
- vaikutukset luonnonoloihin: kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen

9.2 Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen kohdistuvat vaikutukset

Osayleiskaavan uudet asuinalueet on suunniteltu asumisen kannalta terveellisiin ja viihtyisiin paikkoihin. Suunnittelussa on otettu huomioon ilmansuunnat, maaperä ja alueiden topografia. Sjäskullan kartanon alueella viihtyisyyttä lisää asuinalueilta avautuva järvinäköala.

Alueen tiestön aiheuttamat meluhäiriöt on otettu kaavan suunnittelussa huomioon. Melualueille ei ole kaavoitettu uusia alueita, jotka kärsisivät melusta. Lisäksi kaavamääräyksiin on liitetty melua koskevia määräyksiä.

Mahdolliset pilaantuneet maa-alueet on osoitettu kaavakartalla ja kaavamääräyksissä alueet on määrätty tutkittaviksi ennen toteuttamista.

Kaavassa on osoitettu uusia virkistysalueita asuinalueiden ympäristöön sekä yhdistetty ulkoilureiteillä alueita toisiinsa. Teollisuusalueet on sijoitettu siten, että niiden ja asuinalueiden välille jää riittävästi etäisyyttä.

Kaavassa osoitetut aluevaraukset asumiseen tarkoittavat toteutuessaan noin 220-250 ihmisen lisäystä kaava-alueella. Väestöennusteet Lapinjärven kunnan osalta osoittavat kuitenkin, että kunnan ulkopuolelta alueelle suuntautuva muuttoliike ei ilman suuria muutoksia ennusteiden tilanteeseen mahdollista näin suurta kasvua. Todennäköistä onkin, että uusien asuinalueiden väestö siirtyy osittain kunnan sisältä kaava-alueen ulkopuolelta ja osaksi kaava-alueen sisäpuolelta kasvattaen siten asumisväljyyttä alueella. Kaavassa osoitetuilla aluevarauspanostuksilla voi kuitenkin myös olla ainakin tasoittava vaikutus Lapinjärven kunnan väestönkehitykseen. Kaavan toteutumisaikataulu ja lopullinen toteutumisasaste vaikuttavat myös lopulliseen ihmismäärän kasvuun.

Kaavassa on myös osoitettu huomattava määrä uusia teollisuus- ja palvelu-alueita. Nämä alueet yhteensä tarkoittavat toteutuessaan useampaa kymmentä uutta työpaikkaa alueella. Jos alueelle saadaan houkutelua myös uusia kunnan ulkopuolisia yrityksiä, voidaan olettaa myös kunnan ulkopuolelta tulevien ihmisten määrän kasvavan jonkin verran.

Tärkeää kaavan vaikutusten kannalta on myös eri alueiden toteuttamisjärjestys. Asutusalueista heti toteutettavaksi tulee Sjäokullan kartanon alueen omakotialueet. Tavoitteena on, että asuinalueet olisivat toteuttamisvalmiina valtatieparantamissuunnitelman valmistuessa. Toinen alue, joka tulisi nopeasti toteutettavaksi on kirkonkylän eritasoliittymän kupeeseen sijoittuva palvelujen alue. Alueen toteuttaminen riippuu tietysti myös kysynnästä, mutta sijaintinsa puolesta alue on valtatieparantamissuunnitelman toteutumisen jälkeen palvelutuotannolle erinomainen. Teollisuusalueista ensimmäisenä toteutettaviksi tulevat todennäköisesti Ingermaninkylän teollisuusalueen yhteyteen sijoittuvat varaukset. Uudelle, Loviisiantien vanhan linjauksen varteen sijoittuvalle, teollisuusalueelle siirrytään todennäköisesti vasta kun alueet Ingermaninkylässä on toteutettu. Suuri alueelle siirtyvä toimija voi tietysti muuttaa alueiden toteuttamisjärjestystä. Asutusalueista Sjäokullan alueiden jälkeen toteutettavaksi tulee todennäköisesti joko Marieberg II:n alue tai Puustellimet-sän jatko. Näiden alueiden toteuttamisaikataulu tulee riippumaan paljolti siitä, miten valtatieparantamissuunnitelman alueiden suosio kehittyy Kirkonkylän eritasoliittymän valmistuttua. Viimeinen, enemmän reserviluonteinen, toteutettava asutusalue on Loviisiantien uuden linjauksen varteen sijoittuva asuinaluevaraus. Näiden uusien isompien aluevarausten lisäksi alueella tapahtuu luonnollisesti täydennysrakentamista ja tiivistymistä kysynnän ja tarpeen mukaan.

9.3 Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen

9.3.1 Suunniteltu maankäyttö

Seutukaava

Osayleiskaava on pääosin Itä-Uudenmaan seutukaavan mukainen, kun ottaa huomioon seutukaavan yleispiirteisyyden. Osayleiskaava poikkeaa lähinnä Sjäokullan kartanon alueelle suunniteltujen asuinalueiden osalta. Muuten uudet aluevaraukset sijoittuvat valtaosin taajamatoimintojen alueelle.

Yleiskaava

Valtaosa vanhan Kirkonkylän-Vasarankylän osayleiskaavan alueesta sisältyy uuden kaavan alueeseen. Uudessa osayleiskaavassa käsitellään pitkälti kaikki aluevaraukset ja kaavamääräykset uudestaan nykytilanteen ja tulevaisuuden näkymien pohjalta. Myös siirtyminen maankäyttö- ja rakennuslakiin on tuonut uuteen kaavaan suuria muutoksia verrattaessa vanhaan osayleiskaavaan.

Asemakaava

Osalla kaava-alueesta on voimassa olevia asemakaavoja. Yleiskaavan tulee ohjata tulevia asemakaavan muutoksia. Tämän vuoksi myös asemakaavoite- tuilla alueilla yleiskaavan määräykset ja merkinnät on muutettu uuden maan- käyttö- ja rakennuslain mukaisiksi.

9.3.2 Maisema

Kaavalla pyritään säilyttämään Lapinjärven perinteinen laajojen viljelysmai- den hallitsema maisemakuva. Tärkeät järvinäkymät säilyvät pääosin ennal- laan. Maisemallisten arvojen säilymistä on tarkasteltu erityisesti koulutuskes- kuksena toimivan historiallisesti arvokkaan Latokartanon ympäristössä. Kou- lutuskeskuksen ympäristöön on sijoitettu väljät asuinalueet niin, että järvinä- köala säilyy pääosin. Pääosa aluetta ympäröivästä maisemallisesti arvokkaas- ta pellostä on merkitty rakentamiselta vapaaksi maisemallisesti arvokkaaksi peltoalueeksi, jotta kaukonäkymät peltomaisemassa säilyvät. Maisemallisesti arvokkaalla peltoalueella suoritettaviin maisemaan vaikuttaviin toimenpitei- siin vaaditaan maisematyöluja.

Kaavaan on merkitty merkittävimpiä kohtia, joissa on tarvetta ympäristö- tai maisemavaurion korjaamiseksi.

9.3.3 Kulttuurihistoriallinen ympäristö

Kulttuurihistoriallisen ympäristön osalta on päivitetty Museoviraston raken- nuskaavaa varten vuonna 1978 laatimaa Kirkonkylän-Vasarankylän raken- nushistoriallista inventointia. Kaikkien inventoitujen kohteiden nykytila tar- kastettiin ja tiedot päivitettiin. Päivitetty raportti luovutettiin kunnan raken- nustarkastajalle ja Museoviraston rakennushistorian osastolle.

Kirkonkylässä valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön rajausta tarkennettiin nykytilaa vastaavaksi.

Kulttuurihistoriallista rakennusperintöä inventoitiin aikaisemmin selvittämät- tömiltä alueilta Ingermaninkylässä ja Vasarankylässä. Inventointien pohjalta kaavaan merkittiin alueita, joiden rakennustaiteellisesti, kulttuurihistorialli- sesti ja maisemallisesti arvokas rakennuskanta ja ympäristö pyritään säilyttä- mään.

Koulutuskeskuksen valtakunnallisesti arvokkaan kulttuurihistoriallisen ym- päristön yhteyteen esitettiin uutta pientaloasumista, joka heikentää alueen kulttuurihistoriallista arvoa.

9.3.4 Liikenne

Osayleiskaavan rakentaminen nojautuu nykyiseen seututieverkostoon ja ottaa huomioon erityisesti valtatie 6 parantamissuunnitelman vaikutuksen ja siitä erityisesti Kirkonkylän eritasoliittymän hyödyntämisen laajentamalla Kirkonkylän palvelu-, teollisuus- ja asuinalueita myös valtatie eteläpuolelle.

Uudet aluevaraukset kaavassa kasvattavat myös liikennettä. Lisäys ei ole kuitenkaan merkittävä, kun otetaan huomioon uusi kirkonkylän eritasoliittymä ja kaavassa osoitettu parannettu tieyhteys koulutuskeskuksen ja uusien asutusalueiden alueille.

9.3.5 Palvelut

Kaavassa on osoitettu laaja uusi palvelualueen varaus Kirkonkylän eritasoliittymän kupeeseen. Tämä mahdollistaa Kirkonkylän palvelujen laajenemisen hajauttamatta kuitenkaan alueen palvelurakennetta tarpeettomasti. Uuden eritasoliittymän ja läheisten alikulkujen ansiosta asiointi uudella alueella Kirkonkylästä käsin on mahdollista turvallisesti ja nopeasti.

9.4 Vaikutukset luonnonolosuhteisiin

9.4.1 Pinta- ja pohjavedet

Alueella on useita pohjavesialueita, joista kaksi on ensimmäisen luokan pohjavesialuetta ja yksi kolmannen luokan pohjavesialue.

Kaavassa pohjavesialueille sijoituvia uusia aluevarauksia ovat Sjäskullan kartanon alueesta kaakkoon olevalle peltolohkolle sijoittuva asuinalue, joka sijoittuu ensimmäisen luokan pohjavesialueelle (Latokartanon pohjavesialue). Lisäksi Vasarankylään sijoittuva uusi asuinalue sijoittuu ensimmäisen luokan pohjavesialueelle (Lapinjärven pohjavesialue). Kolmas asuinalue, joka sijaitsee Loviisiantien uuden linjauksen varressa, sijaitsee osaksi kolmannen luokan pohjavesialueella (Husulanmäen pohjavesialue).

Pohjavesien huomioon ottaminen on varmistettu kaavamääräyksellä, jossa on todettu Vesilaista ja Ympäristönsuojelulaista aiheutuvat kiellot sekä lisäksi todettu, että jätevesien käsittely alueella tulee hoitaa kunnan jätevesien käsittelyohjeiden mukaisesti. Lisäksi öljysäiliöistä on annettu tarkempia määräyksiä. Myös yleisissä määräyksissä on annettu ohjeita vanhojen rakennusten jätevesien käsittelymenetelmien ja öljylämmitysjärjestelmien sekä polttonestesäiliöiden kunnan tarkistamiseksi ja saattamiseksi ympäristönsuojeluvaatimukset täyttäviksi.

9.4.2 Kasvillisuus ja eläimistö

Osayleiskaavan vaikutukset kasvillisuuteen ovat vähäisiä, sillä kaavassa ei osoiteta uutta maankäyttöä luonnontilaisille ja kasvistoltaan merkittäville alueille. Kaavassa on informatiivisena tietona esitetty myös metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä elinympäristöjä.

Kaavalla säilytetään Ingermaninkylässä Latokartanontietä reunustava kulttuurihistorialliseen ympäristöön kiinteästi kuuluva koivukujanne. Koivukuja jätetään kevyen liikenteen yhteydeksi, jotta koivujen säilymismahdollisuudet paranevat.

Kuva 9.1. Koivukujanne Latokartanontien varrella.

Kaavaan merkitty uusi venevalkama- ja uimaranta-alue vähentävät näiltä osin järven rehevöitymistä, koska em. alueita sekä niiden lähialueita hoidetaan pitämällä ne avoimina.

Puustellinmetsän asuinalueen laajennuksen rajauksessa on otettu huomioon läheisten kallioalueiden maisemallisten ja geologisten arvojen säilyminen.

Ulkoilureitit on osoitettu herkästi kuluvissa kalliomaastoissa jo olemassa oleville reiteille. Uutena reittinä on merkitty Lapinjärven rantaa pitkin pääosin rakennetulla patovalilla kulkeva reitti.

Tiedossa oleva liito-oravan elinpiiri Vasarankylässä on otettu huomioon kaavamääräyksissä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeänä alueena. Ennen alueelle sijoittuvan pientalovaltaisen asuntoalueen toteuttamista on liito-oravan elinympäristö kartoitettava. Kaavalla ei hävitetä tai heikennetä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Törmäpääskyjen elinympäristö jää Loviisantien uuden linjauksen liittymäalueen alle.

Perhosten elinympäristönä tärkeät Korsbron ja Ingermaninkylän niityt on merkitty luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi alueiksi. Nilsasäkernin perhosniitty on merkitty osin pientalovaltaiseksi asuinalueeksi ja osa jää Loviisantien uuden linjauksen alle. Nilsasäkernin perhosniityn häviäminen pienentää osittain uhanalaisen erityisesti suojellun lehtohopeatäplän elinympäristöä. Korsbronin niityn säilyminen perhosten elinympäristönä edellyttää alueen hoitamista ja metsänhoidon suunnittelemista siten, että niissä otetaan huomioon lehtohopeatäplän vaatimukset. Alueella tavattu rauhoitettu kirjoverkkoperhonen on levinneisyysalueellaan melko yleinen laji, joten kaava ei merkittävästi heikennä sen suojelutasoa. Alueelta tavatut idänniityperhonen ja virnapunatäplä ovat jokseenkin yleisiä Etelä-suomessa, joten kaavalla ei heikennetä niiden säilymistä.

10 OSAYLEISKAAVAN SUHDE VALTAKUNNALLISIIN ALUEIDEN KÄYTÖN TAVOITTEISIIN

Valtioneuvosto on päättänyt valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 30.11.2000. Päätös tuli voimaan 26.11.2001. Tavoitteiden tehtävänä on

- varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä viranomaisten toiminnassa
- auttaa saavuttamaan maankäyttö- ja rakennuslain yleiset ja alueiden käytön suunnittelun tavoitteet, joista keskeisiä ovat hyvä elinympäristö ja kestävä kehitys
- toimia kaavoituksen ennakko-ohjauksen välineenä valtakunnallisesti merkittävissä alueidenkäytön kysymyksissä ja edistää ennakko-ohjauksen johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä maan eri osissa
- edistää kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa
- luoda alueidenkäytön edellytykset valtakunnallisten hankkeiden toteuttamiselle.

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan tavoitteiden toteutumista tulee edistää mm. kuntien kaavoituksessa.

10.1 Valtakunnalliset alueiden käytön tavoitteet ja Lapinjärven osayleiskaava

Valtioneuvoston päätöksessä tavoitteet on alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua ohjaavien vaikutusten perusteella jaettu yleis- ja erityistavoitteisiin. Yleistavoitteet ovat luonteeltaan alueidenkäyttöä ja alueidenkäytön suunnittelua koskevia periaatteellisia linjauksia. Ne tulee ottaa huomioon yleispiirteisessä kaavoituksessa, kuten maakunta- ja yleiskaavoissa. Erityistavoitteet ovat alueidenkäyttöä ja sen suunnittelua koskevia sitovia velvoitteita. Ne koskevat kaikkea kaavoitusta, mikäli tavoitetta ei ole erityisesti kohdennettu koskemaan vain jotakin tiettyä kaavatasoa.

Seuraavassa on käyty läpi valtioneuvoston päätös valtakunnallisista alueiden käytön tavoitteista ja tuotu esiin ne tavoitteet, jotka koskettavat Lapinjärven alueen osayleiskaavaa. Edelleen on lyhyesti arvioitu tavoitteen toteutumista kaavassa:

<u>Valtakunnalliset alueiden käytön tavoitteet</u>	<u>Lapinjärven oyk</u>
Toimiva aluerakenne, yleistavoitteet	
Alueidenkäytöllä tuetaan aluerakenteen tasapainoista kehittämistä sekä elinkeinoelämän kilpailukyvyyn ja kansainvälisen aseman vahvistamista hyödyntämällä mahdollisimman hyvin olemassa olevia rakenteita sekä edistämällä elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestävä hyödyntämistä.	Tukee olemassa olevia rakenteita, asutusta ja elinkeinoelämää. Vanhoja rakenteita hyödynnetty uusille käyttötarkoituksille sekä laajennettu. Valtatien eteläpuolen käyttöönotto parantaa elinkeinoelämän edellytyksiä.
Alueidenkäytöllä edistetään kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutusta sekä kyläverkoston kehittämistä . Erityisesti harvaan asutulla maaseudulla ja taantuvilla alueilla kiinnitetään alueidenkäytössä huomiota jo olemassa olevien rakenteiden hyödyntämiseen sekä elinkeinotoiminnan ja muun toimintapohjan monipuolistamiseen . Alueidenkäytössä otetaan huomioon haja-asutukseen ja yksittäistoimintoihin perustuvat elinkeinot sekä maaseudun tarve saada uusia pysyviä asukkaita .	Tukee kyläverkostoa, elinkeinoja sekä uusien asukkaiden saamista. Uusia laadukkaita asuinalueita Ingermaninkylässä. Laajoja asuinalueita tulevaisuuden tarpeisiin. Uudet huomattavat alueet teollisuudelle ja palveluille.
Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu, yleistavoitteet	
Elinympäristöjen toimivuutta ja taloudellisuutta edistetään hyödyntämällä olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta ja eheyttämällä taajamia . Taajamia eheyttäessä parannetaan elinympäristön laatua. Yhdyskuntarakennetta kehitetään siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa.	Valtatien 6 parantamissuunnitelma antaa mahdollisuuden laajentaa yhdyskuntarakennetta hajauttamatta sitä. Eheyttää Kirkonkylän taajamaa mahdollistamalla valtatie eteläpuolen tehokkaamman käytön. Ingermaninkylän teollisuusalueen laajentaminen, myös asumista alueelle.
Alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä varaamalla riittävät alueet elinkeinotoiminnoille . Niiden sijoittumisessa kiinnitetään huomiota olemassa olevien rakenteiden hyödyntämiseen ja hyvään saavutettavuuteen.	Teollisuudelle ja palveluille uusia aluevarauksia vanhojen alueiden yhteyteen ja valtatie 6 välittömään läheisyyteen.
Yhdyskuntarakenteen kehittämisessä pyritään vähentämään liikennetarvetta, parantamaan liikenneturvallisuutta ja edistämään joukkoliikenteen edellytyksiä .	Asuin-, palvelu- ja teollisuusalueet pääasiassa Kirkonkylän välittömässä läheisyydessä, liikenneturvallisuus paranevat valtatie korjauksen johdosta.

<u>Valtakunnalliset alueiden käytön tavoitteet</u>	<u>Lapinjärven oyk</u>
Elinympäristön viihtyisyyttä edistetään kiinnittämällä huomiota rakennetun ympäristön ajalliseen kerroksellisuuteen sekä korkeatasoisiin, alueiden omaleimaisuutta vahvistaviin, maisemakuvaan sopeutuviin ja mittakaavaltaan ihmisläheisiin rakennettuihin ympäristöihin . Taajamia kehitettäessä viheralueita hyödynnetään siten, että niistä muodostuu yhtenäisiä kokonaisuuksia	Vanhan ja uuden rakennuskannan yhteensovittaminen kaavan yhtenä lähtökohtana. Kaavamääräyksiin ohjataan rakentamista maisemakuvaan sopivaksi.
Alueidenkäytössä kiinnitetään erityistä huomiota ihmisten terveydelle aiheutuvien haittojen ja riskien ennalta ehkäisemiseen ja olemassa olevien haittojen poistamiseen . Alueidenkäytön suunnittelussa olemassa olevat tai odotettavissa olevat ympäristöhaitat ja poikkeukselliset luonnonolot tunnistetaan ja vaikutuksia ehkäistään .	Asutus sijoitettu terveellisiin, luonnonolojen kannalta soveltuviin paikkoihin. Mahdolliset saastuneet maa-alueet merkitty kaavakarttaan. Pohjavedet huomioitu kaavamääräyksissä. Määräykset melusta. Määräykset talous- ja jätevesien käsittelystä.
Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu, erityistavoitteet	
Maakuntakaavan ja yleiskaavan lähtökohtana on oltava perusteltu väestönkehitysarvio . Maakunnan suunnittelussa ja yleiskaavoituksessa on tarkasteltava pitkällä aikavälillä sekä taajama- että maaseutualueiden väestömäärän kehityksen erilaisia vaihtoehtoja .	Esitetty väestömäärät ja ennuste. Pohdittu väestönkehitystä kaava-alueella sekä sen vaikutuksia.
Maakuntakaavoituksessa ja yleiskaavoituksessa on selvitettävä mahdollisuudet eheyttää yhdyskuntarakennetta ja esitettävä eheyttämiseen tarvittavat toimenpiteet .	Yhdyskuntarakennetta eheytetty hyödyntämällä olemassa olevia rakenteita. Valtatien 6 parantamissuunnitelma mahdollistaa tien eteläpuolen hyödyntämisen.
Alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta . Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan tukemaan yhdyskuntarakennetta. Näistä tavoitteista voidaan poiketa, jos tarve- ja vaikutus selvityksiin perustuen pystytään osoittamaan, että rakentaminen on kestävä kehityksen mukaista .	Uudet asuin-, työpaikka- ja palvelutoiminnot sijoittuvat pääasiassa kirkonkylän välittömään yhteyteen. Sjököllän kartanon aluetta on tarkasteltu tarkemmin maankäytön osalta erillisillä selvityksillä.

<u>Valtakunnalliset alueiden käytön tavoitteet</u>	<u>Lapinjärven oyk</u>
Alueidenkäytön suunnittelussa on maaseudun asutusta sekä matkailu- ja muita vapaa-ajan toimintoja suunnattava mahdollisuuksien mukaan tukemaan maaseudun taajamia ja kyläverkostoa sekä infrastruktuurin hyväksikäyttöä.	Tukee Lapinjärven kolmen merkittävän taajaman kehitystä ja niiden keskinäistä infrastruktuuria.
Alueidenkäytön suunnittelussa on varattava riittävät alueet jalankulun ja pyöräilyn verkostojen varten sekä edistettävä verkostojen jatkuvuutta	Ulkoiluverkostoa laajennettu.
Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon alueen maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön. Pilaantuneen maa-alueen puhdistustarve on selvitettävä ennen ryhtymistä kaavan toteutustoimiin.	Aluevarauksissa on otettu huomioon alueen maa- ja kallioperän soveltuvuus suunniteltuun käyttöön, mahdolliset saastuneet maa-alueet on merkitty ja määräyksissä veloitettu tutkimaan ennen toteuttamista.
Alueidenkäytössä on ehkäistävä melusta aiheutuvaa haittaa ja pyrittävä vähentämään jo olemassa olevia haittoja. Uusia asuinalueita tai muita melulle herkkiä toimintoja ei tule sijoittaa melualueille varmistamatta riittävää meluntorjuntaa.	Kaavamääräyksissä myös määräykset koskien melua. Uusia alueita sijoitettaessa on otettu melualueet huomioon.
Alueidenkäytön suunnittelussa on turvattava terveellisen ja hyvälaatuisen veden riittävä saanti ja se, että taajamien alueelliset vesihuoltoratkaisut voidaan toteuttaa. Lisäksi alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon jätevesihaittojen ehkäisy.	Uudet alueet sijoitettu siten, että vesihuollon järjestäminen mahdollista. Kaavamääräyksissä määräyksiä jätevesien käsittelystä.
Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat, yleistavoitteet	
Alueidenkäytöllä edistetään kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä.	Kulttuurihistoriallisten arvojen säilyttäminen ja yhteensovittaminen muiden käyttötarkoitusten kanssa yksi kaavan päätavoitteista.
Alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä.	Arvokkaat luontokohteet inventoitu ja merkitty kaavaan. Alueille ei ole osoitettu niiden arvoja uhkaavia toimintoja. Liito-oravan elinympäristö otettu kaavassa huomioon.

<u>Valtakunnalliset alueiden käytön tavoitteet</u>	<u>Lapinjärven ovk</u>
<p>Alueidenkäytöllä edistetään luonnon virkestyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä. Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema-alueiden ekologisesti kestävää hyödyntämistä edistetään virkestyskäytössä, matkailun tukialueina sekä niiden lähialueiden matkailun kehittämisessä suojelutavoitteita vaarantamatta.</p>	<p>Kaavassa osoitettu uusia virkestysalueita ja -reittejä.</p>
Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkestyskäyttö ja luonnonvarat, erityistavoitteet	
<p>Alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuri- ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Alueidenkäytössä on otettava huomioon kulttuuri- ja luonnonperintöä koskevat kansainvälisten sopimusten velvoitteet sekä valtioneuvoston päätökset. Lisäksi viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtina.</p>	<p>Asemakaavoitettujen alueidenkin osalta kaavamääräykset päivitetty nykyisten periaatteiden mukaisiksi. Kaavaan merkitty kulttuuri- ja ympäristöarvot. Toiminnot pyritty sijoittamaan siten, että ne eivät uhkaa arvoja. Sjökillan alueen yhteyteen esitetyt pientaloalueet heikentävät valtakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön arvoa.</p>
<p>Alueidenkäytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkestyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Alueidenkäyttöä on ohjattava siten, ettei näitä aluekokonaisuuksia tarpeettomasti pirstota.</p>	<p>Arvokkaat luonnonalueet merkitty kaavakarttaan.</p>
<p>Alueidenkäytössä on otettava huomioon pohja- ja pintavesien suojelutarve ja käyttötarpeet. Pohjavesien pilaantumis- ja muuttamisriskejä aiheuttavat laitokset ja toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle niistä pohjavesialueista, jotka ovat vedenhankinnan kannalta tärkeitä ja soveltuvat vedenhankintaan.</p>	<p>Pohjavesialueille ei ole sijoitettu niitä uhkaavia toimintoja. Kaavamääräyksillä on varmistettu pohjavesien suojelu. Pintavesien osalta on käsitelty suojavyöhykkeiden perustamista rantavyöhykkeelle.</p>
<p>Ilman erityisiä perusteita ei hyviä ja yhtenäisiä peltoalueita tule ottaa taajamatoimintojen käyttöön eikä hyviä ja laajoja metsätalousalueita pirstoa muulla maankäytöllä.</p>	<p>Sjökillan alueella tutkittiin erityisen tarkkaan miten asuinalueet voidaan sijoittaa alueelle ilman arvojen merkittävää heikentymistä. Muille peltoalueille ei ole osoitettu rakentamista.</p>
Toimivat yhteysverkostot ja energiahuolto, yleistavoitteet	
<p>Tarvittaviin liikenneyhteyksiin varaudutaan kehittämällä ensisijaisesti olemassa olevia pääliikenneyhteyksiä ja -verkostoja.</p>	<p>Rakentaminen tukeutuu olemassa olevaan tieverkostoon.</p>

11 SUUNNITTELUVAIHEET

11.1 Suunnittelu

Osayleiskaavan laatiminen aloitettiin keväällä 2001 Lapinjärven kunnan aloitteesta.

Kaavoitustoimikunta on kokoontunut 31.5.2001, 14.8.2001, 11.10.2001, 19.11.2001, 8.1.2002, 22.4.2002 ja 7.10.2002.

Tiedotustilaisuus maanomistajille ja asukkaille kaavoituksen aloittamisesta ja tavoitteista pidettiin 26.9.2001. Tilaisuudessa esiteltiin osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, tehtyjä selvityksiä sekä kaavan tavoitteita.

Osayleiskaavaluonnosta ja suunnittelun sen hetkistä vaihetta ja etenemistä esiteltiin alueen maanomistajille, asukkaille ja muille asiasta kiinnostuneille yleisötilaisuudessa 21.1.2002.

Osayleiskaavaluonnos on ollut nähtävillä 23.1-21.2.2002 välisenä aikana.

Kaavaluonnoksesta ei saatu muistutuksia.

Kaavaluonnoksesta pyydettiin lausunnot Uudenmaan ympäristökeskukselta, Museovirastolta, Itä-Uudenmaan liitolta, Tiehallinnolta, Metsäntutkimuslaitokselta, Loviisan seudun terveydenhuollon kuntayhtymältä, Lapinjärven koulutuskeskukselta, maaseutulausakunnalta, vapaa-aika- ja sivistyslautakunnalta, ympäristölautakunnalta, elinkeino- ja tekniseltä lautakunnalta. Lausunnot saatiin muilta osapuolilta lukuun ottamatta Museovirastoa.

Kaavaehdotus asetettiin nähtäville 24.6-24.7.2002 väliseksi ajaksi. Kaavaehdotuksesta pyydettiin lausunnot Uudenmaan ympäristökeskukselta, Itä-Uudenmaan liitolta ja Museovirastolta.

Kaavaehdotuksesta ei saatu muistutuksia. Lausunnot saatiin kaikilta pyydettyiltä tahoilta.

Osayleiskaavan aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 21.5.2001 Lapinjärven kunnan, Lapinjärven koulutuskeskuksen, Itä-Uudenmaan liiton, Museoviraston, Ratahallintokeskuksen, Uudenmaan ympäristökeskuksen sekä kaavan laatijan kesken. Neuvottelussa esiteltiin osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Lisäksi eri osapuolet esittivät tärkeitä pitämiään asioita alueen suunnitellun kannalta.

Viranomaisneuvottelu kaavaluonnoksesta ja tehdyistä selvityksistä 27.11.2001 pidettiin Lapinjärven kunnan, Uudenmaan ympäristökeskuksen, Museoviraston, Tiehallinnon, Itä-Uudenmaan liiton sekä kaavan laatijan kesken.

Ylimääräinen viranomaisneuvottelu kaavaluonnoksesta käytiin 14.2.2002 Lapinjärven kunnan, Uudenmaan ympäristökeskuksen, Itä-Uudenmaan liiton sekä kaavan laatijan kesken. Neuvottelussa pyrittiin sovittamaan yhteen osapuolten erilaisia näkökulmia Sjököllän kartanon alueen maankäytöstä sekä esiteltiin alueesta tehdyt lisäselvitykset.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 18 §:n mukainen viranomaisneuvottelu kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen pidettiin 16.10.2002.

Kunnanhallitus esitti 25.11.2002 kunnanvaltuustolle, että se hyväksyy Lapinjärven osayleiskaavan.

Kunnanvaltuusto hyväksyi 18.12.2002 Lapinjärven osayleiskaavan.

11.2 Osallistuminen ja yhteistyö

- Osallisia kaavatyössä ovat mm.:
- Lapinjärven kunta
  - maanomistajat, asukkaat, yhdistykset
  - Lapinjärven koulutuskeskus
  - Uudenmaan ympäristökeskus
  - Museovirasto
  - Itä-Uudenmaan liitto
  - Tiehallinto

12 TOTEUTTAMINEN

Osayleiskaavan toteuttaminen riippuu asuin-, palvelu- ja teollisuustonttien kysynnästä sekä kunnan investointimahdollisuuksista ja alueiden toteuttamisen strategiasta.

Kaavassa on osoitettu useita rakentamisalueita, joiden toteuttaminen edellyttää asemakaavan laatimista. Kaava-alueella sijaitsee myös haja-asutusluontoisia alueita, joille rakennuslupia voidaan myöntää suoraan yleiskaavan nojalla.

Hollolassa 5. päivänä kesäkuuta 2002

INSINÖÖRITOIMISTO PAAVO RISTOLA OY

Matti Kautto

RA, osastopäällikkö

Mika Järvelä

DI, suunnitteluinsinööri

7.11.2002 kaavakarttaan ja -määräyksiin tehdyt muutokset olivat seuraavat:

- Kirkonkylän keskustan kirkkojen ja hautausmaan alue muutettiin kirkkojen ja muiden seurakunnallisten rakennusten alueeksi.
- Liito-oravaa koskevat kaavamääräykset siirrettiin AP-2 alueen kaavamääräyksen yhteydestä luo-1-määräyksen yhteyteen. Samalla AP-2 alue muuttui AP-1 alueeksi ja entinen AP-3 alue AP-2 alueeksi. Lisäksi luo-1-määräyksen yhteyteen liitettiin määräys tilaisuuden varaamisesta ympäristöviranomaiselle antaa lausunto alueelle kohdistuvien rakennuslupien käsittelyn yhteydessä.
- Kaavakarttaan lisättiin kolme uutta mahdollista saastunutta maa-aluetta ja kaavamääräystä täsmennettiin.
- PY-2 alueelle lisättiin vaatimus alueen rakennuskannan täydentämisen perustamisesta asemakaavaan.
- rkm-1 määräykseen lisättiin vaatimus varata Museovirastolle tilaisuus lausunnon antamiseen koskien aluetta koskevia lupahakemuksia.
- Säilytettävän puukujan kaavamääräyksen yhteyteen lisättiin toteamus siitä, että Latokartanontie säilyy kevyen liikenteen yhteytenä.

Hollolassa 7. päivänä marraskuuta 2002

INSINÖÖRITOIMISTO PAAVO RISTOLA OY

Matti Kautto

RA, osastopäällikkö

Mika Järvelä

DI, suunnitteluinsinööri

Liite 1

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

LAPINJÄRVEN
KUNTA

LAPINJÄRVEN OSAYLEISKAAVA Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

23.4.2002

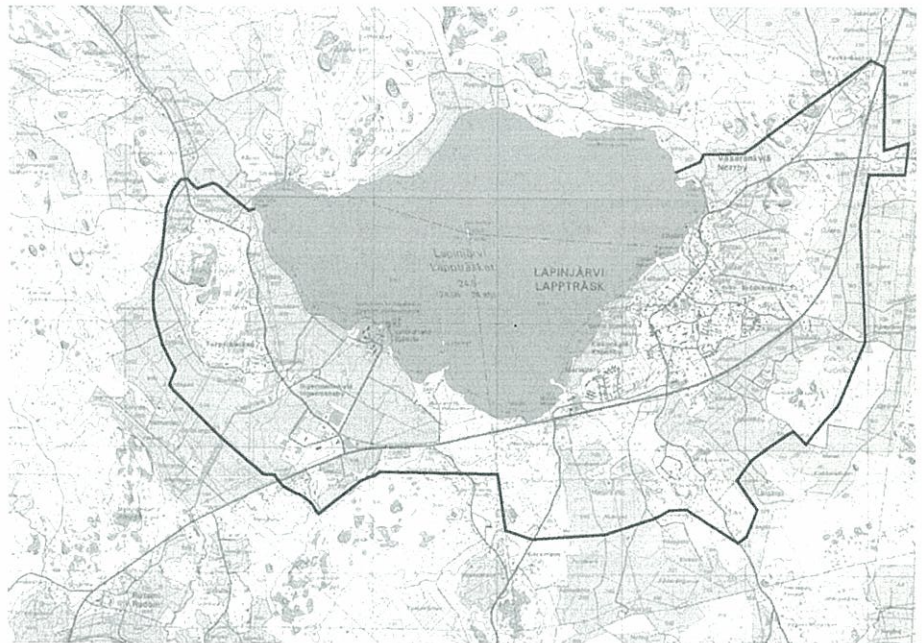
LAPINJÄRVEN OSAYLEISKAAVAN OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

1 KOHDE

Lapinjärven osayleiskaavoitettava alue sijaitsee Lapinjärven ympäristössä käsittäen Ingermaninkylän ja sen lähialueet, kirkonkylän alueen sekä Vasarankylän alueen. Alueen asutus sijoittuu paitsi kirkonkylän alueelle niin myös Porlammintien ja Helsingintien varteen. Alueella sijaitsee mm. Sjökillan kartano, johon liittyy niin kulttuurihistoriallisia arvoja kuin maisemallisesti arvokasta järvi- ja peltomaisemaa.

Suunnittelutyön jaottelu

Suunnittelutyön kattama alue jakautuu kahteen osaan. Ensimmäinen osa eli uusi osayleiskaavoitettava alue sisältää Ingermaninkylän ja sen ympäristön mukaan lukien Sjökillan kartanon alue. Samalla tarkistetaan toisen osan eli Kirkonkylän-Vasarankylän vanhan osayleiskaavan alue sekä laajennetaan sitä Vasarankylän pohjoispäässä. Kaavaluonnos koko alueesta tulee alkutalvella 2002 nähtäville ja kaavaehdotus alkukesällä 2002.

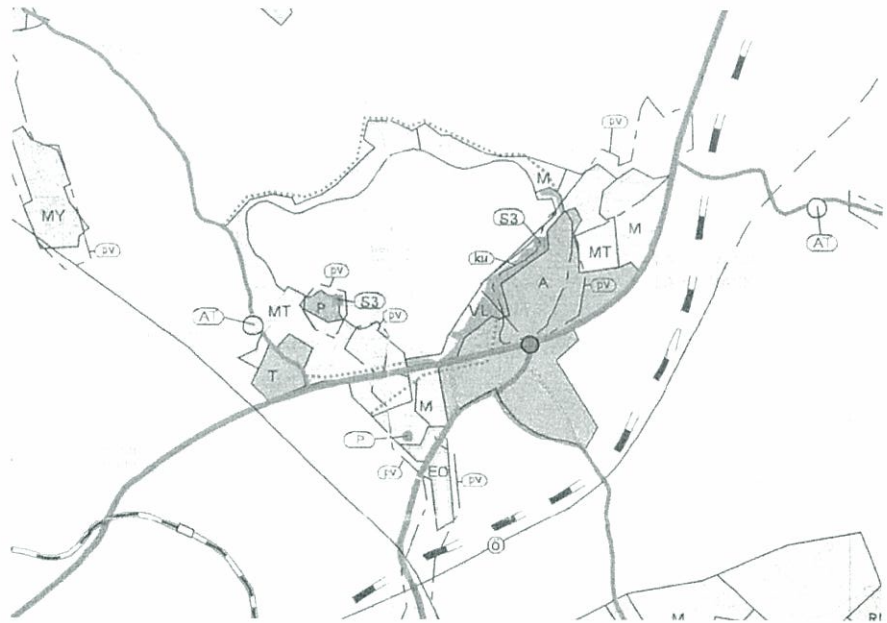

Suunnittelualan rajaus.

Kaavatilanne

Itä-Uudenmaan seutukaavojen yhdistelmässä alueella on julkisten palvelujen aluevaraus Sjökullan kartanon alueella (P). Alue kuuluu myös pohjavesialueeseen (pv) ja osa siitä on suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu vesilain nojalla (S3). Ingermaninkylän alueelle sijoittuu alueen ainoa teollisuustoimintojen alue (T). Torparbackenin alue Ingermaninkylän lähellä on osoitettu kyläalueeksi (AT). Taajamatoimintojen alue (A) sijoittuu kirkonkylän alueelle ja Helsingintien varteen. Kirkonkylän alueella sijaitsee myös kulttuurillisesti tärkeä alue (ku), joka käsittää huomattavan osan kirkonkylää. Kaavoitettavalla alueella sijaitsee myös useita pohjavesialueita, jotka yhdessä kattavat merkittävän osan kaava-alueesta. Vasarankylän pohjoisosa kuuluu valtakunnallisesti arvokkaaseen Taasianjoen kulttuurimaisemaan.

Ote Itä-Uudenmaan seutukaavayhdistelmästä.

Alueelle on aiemmin laadittu Kirkonkylän-Vasarankylän osalta osayleiskaava, joka on kymmenen vuotta vanha. Tämä osayleiskaava tulee kaavoituksen yhteydessä tarkistettavaksi.

Alueelle on myös laadittu asemakaava Ingermaninkylän ja Kirkonkylän alueelle. Hultesbackenin vieressä on myös pieni Puustellinmetsän asemakaavoitettu alue.

Suunnittelutilanne ja tehdyt selvitykset

- Itä-Uudenmaan seutukaavaliiton ympäristönhoitoinventointi
- Lapinjärven Kirkonkylän-Vasarankylän rakennushistoriallinen inventointi

2 OSAYLEISKAAVAN TAVOITTEITA

Alueen suunnittelutavoitteita ovat mm. seuraavat asiat:

- Uusien asuin-, palvelu-, teollisuus ja työpaikka-alueiden osoittaminen
- edistetään alueen maisema-, luonto- ja kulttuuriarvojen säilymistä
- selvittää missä määrin ja millä edellytyksillä rakennuslupien myöntäminen suoraan yleiskaavan nojalla olisi mahdollista
- yleisten virkistystarpeiden turvaaminen
- selvitetään alueidenkäyttö Ingermaninkylän keskeisimmillä alueilla
- valtatie 6 korjaussuunnitelman vaikutuksen huomioonottaminen
- Loviisiantien uuden linjauksen vaikutuksen huomioonottaminen

Osayleiskaava on tarkoitus laatia oikeusvaikutteisena.

Laadittavat selvitykset

- Ympäristöselvitys (luonto- ja maisemaselvitys)
- Kulttuurihistoriallinen inventointi
- Rakennettavuus selvitys Sjäokullan kartanon alueella
- Maanomistajakysely
- Maankäytön tarkemmat vaihtoehtotarkastelut Sjäokullan kartanon alueesta

Harkittavat selvitykset

- Yhdyskuntatekniikka (vesi ja jätevesi)
- Tieverkko, kevyenliikenteen verkko
- Pinta- ja pohjavedet

3 ARVIOITAVAT VAIKUTUKSET

Tässä osayleiskaavatyössä keskeisimpiä ympäristövaikutuksia ovat:

- vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, virkistykseen, suojelualueisiin, kulttuuri- ja rakennushistoriaan, maisemaan
- vaikutukset elinkeinoihin, liikenteeseen ja palveluihin
- vaikutukset pinta- ja pohjavesiin, kasvillisuuteen ja eläimistöön

4 SUUNNITTELUTYÖN OSALLISET

- Lapinjärven kunta
- viranomaiset: Uudenmaan ympäristökeskus, Itä-Uudenmaan liitto, Museovirasto, Tiehallinto
- Lapinjärven koulutuskeskus
- maanomistajat, asukkaat
- yhdistykset

5 OSAYLEISKAAVAN OSALLISTUMISSUUNNITELMA

5.1 Lapinjärven osallistuvan suunnittelun tavoitteet

Osallistuvan suunnittelun tavoitteena on aktivoida alueen ja sen ympäristön asukkaita, loma-asukkaita, elinkeinonharjoittajia ja muita alueesta kiinnostuneita esittämään näkemyksensä suunnittelutyön pohjaksi. Aktiivisella osallistumisella saadaan parhaiten huomioiduksi erilaiset vaihtoehdot.

5.1.1 Kaavoitustyön aloittamisesta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta tiedottaminen

Kunta tiedottaa kaavoitustyön aloittamisesta lehtikirjoituksella paikallislehdessä ja kunnan ilmoitustaululla. Alueen maanomistajille ja rajanaapureille tiedotetaan lisäksi asiasta kirjeitse. Kaavoitustyön alussa maanomistajille ja maanvuokralaisille lähetetään alueen käyttöä koskeva kysely.

5.1.2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta tiedottaminen

Luonnosten nähtäville tulosta tiedotetaan paikallislehdessä ja kunnan ilmoitustaululla. Maanomistajia, rajanaapureita ja alueella toimintoja harjoittavia tiedotetaan kirjeitse. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma pidetään osallisten saatavilla kunnanvirastolla. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma pidetään koko kaavatyön ajan nähtävillä ja se tarkentuu koko ajan. Kaavaluonnoksen perusteista ja mahdollisuuksista

vaikuttaa suunnittelutyöhön laaditaan lehtikirjoitus. Kaavaehdotuksesta tiedotetaan vastaavasti.

5.2 Lapinjärven osayleiskaavan käsittelyn vaiheet ja alustava aikataulu

Yleiskaavaa ja sen laatimista on käsitelty ja tullaan käsittelemään sekä pitämään yleisesti nähtävillä seuraavasti:

- 1. Osayleiskaavan laatimiseen liittyvä aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 21.5.2001 (MRL 66 §)**
  - Osallistujat: Lapinjärven kunta, Lapinjärven koulutuskeskus, Itä-Uudenmaan liitto, Museovirasto, Ratahallintokeskus ja Uudenmaan ympäristökeskus
  - Työn ohjelmointi ja aloituskokous, osallistumis- ja arviointisuunnitelman käsitteleminen
- 2. Ympäristöselvityksen maastotyöt 6/01**
- 3. Kulttuurihistoriallisten kohteiden inventointi maastotyöt 8/01**
- 4. Rakennettavuusselvitys maastotyöt 8/01**
- 5. Ympäristöselvitys valmis 9/01**
- 6. Muut perusselvitykset 9/01**
- 7. Tiedotustilaisuus Lapinjärven koulutuskeskus 26.9.2001**
  - Yleisinformaatio
- 8. Kulttuurihistoriallinen inventointi valmis 10/01**
- 9. Rakennettavuusselvitys valmis 10/01**
- 10. Viranomaisneuvottelu 11/01**
  - Inventoinnit
  - Kaavaluonnos
- 11. Kaavaluonnos nähtäville 1/02**
  - Yleisötilaisuus
- 12. Muistutusten ja lausuntojen käsittely, kaavaehdotuksen laatiminen 3-6/02**
  - kaavaselostus, ympäristövaikutusten arviointi
- 13. Osayleiskaavaehdotus nähtäville 6/02**
- 14. Muistutusten ja lausuntojen käsittely 7/02**
- 15. Viranomaisneuvottelu kaavaehdotuksesta 6-8/02**
- 16. Käsittely valtuustossa 8/02**

Kaavoitustyö tehdään avoimessa vuorovaikutussuhteessa asukkaiden, maanomistajien ja muiden alueen käyttäjien kanssa. Neuvotteluja viranomaisten kanssa käydään tarpeellisessa määrin.

6 YHTEYSTIEDOT

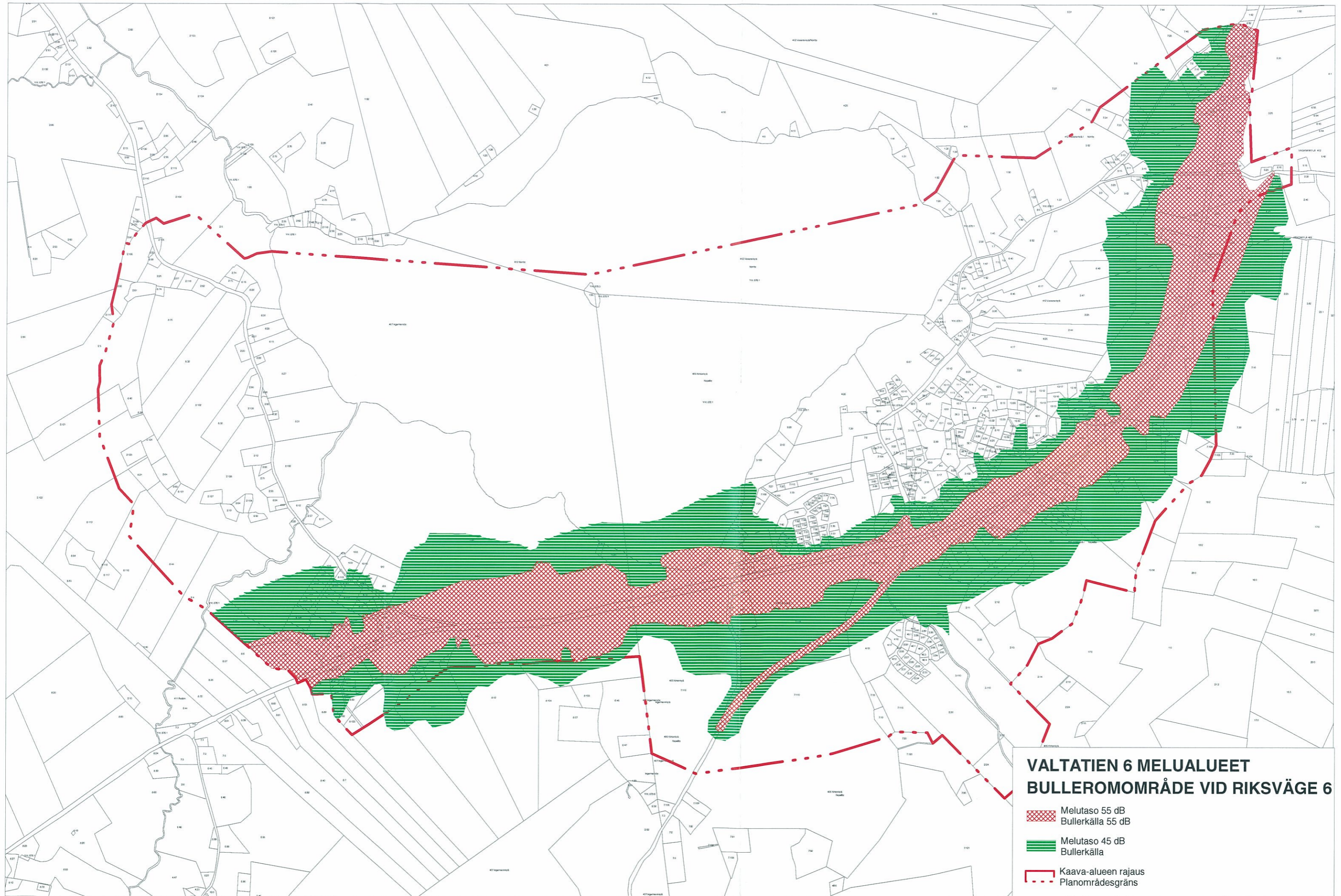
Kaavoituksesta lisätietoja saa kunnasta rakennustarkastaja Ulla-Maija Turjalta puh. (019)-661860/ 0500-834390, kunnan Internet-sivuilta www.lapinjarvi.fi ja kaavan laatijalta Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy / osastopäällikkö Matti Kautolta puh. (03)-52351, matti.kautto@ristola.com, suunnitteluinsinööri Mika Järvelältä puh.(03)-52351, mika.jarvela@ristola.com sekä miljöösuunnittelija Milja Nuppulalta puh. (03)-52351, milja.nuppula@ristola.com.

Liite 2

Valtatie 6 melualuekartta

**VALTATIEN 6 MELUALUEET
BULLEROMRÅDE VID RIKSVÄGE 6**

- Melutaso 55 dB
Bullerkälla 55 dB
- Melutaso 45 dB
Bullerkälla
- Kaava-alueen raja
Planområdesgräns

Liite 3

Maanomistuskartta

**MAANOMISTUSKARTTA
MARKÄGARKARTA**

- Kunta
Kommun
- Seurakunta
Församlingen
- Metla
Skogsforskningsinstitutet
- Yksityinen
Privat
- Kaava-alueen rajaus
Planområdes gräns

Liite 4

Kyselylomake

LAPINJÄRVEN KUNTA
LAPINJÄRVEN OSAYLEISKAAVA
MAANOMISTAJAKYSELY

Lapinjärven osayleiskaavan laatiminen on käynnistynyt. Osayleiskaava käsittää Ingermaninkylän, Kirkonkylän ja Vasarankylän alueen. Tällä kyselyllä kartoitamme alueen maanomistajien tietoja nykyisistä olosuhteista ja toiveita tulevasta maankäytöstä.

Osayleiskaava on yleispiirteinen kaava, missä osoitetaan mm. lomarakennus-, asuinrakennus-, palvelu- ja elinkeinotoimintojen alueet, virkistys- ja vapaa-alueet sekä tieverkko, kevyenliikenteen yhteydet ja ulkoilureitit. Tarvittaessa alueen yksityiskohtaisempi maankäyttö ratkaistaan asemakaavalla. Oheisessa tiedotteessa selvitetään, mikä on yleiskaava ja miksi sitä tehdään sekä esitetään kaavoituksen aikataulu.

Toivomme, että vastaatte kysymyksiin huolellisesti. Tiedot käsitellään luottamuksellisesti. Niistä julkaistaan vain yhteenveto.

1. Vastaaja

Nimi: _____

Osoite: _____

Puh: _____

2. Tilan omistussuhde ja sijainti

Merkittävä tilan/tontin sijainti liitekartalle.

Tilatiedot: kylä: _____

Tilan nimi ja RN:o: _____

3. Tilan nykyinen käyttötarkoitus

Lomarakennus-/ asuinrakennuspaikka/ maa- ja metsätalous,

muu, mikä? _____

4. Tilalla olevat rakennukset ja niiden likimääräiset koot (m²)

_____

_____

5. Tilan tuleva maankäyttö

1. Mikä on tilanne käyttötarkoitus tulevaisuudessa (esim. lomarakennuspaikka, asuinpaikka, metsätalous)? 2. Rakennuspaikan mahdolliset lisärakentamistarpeet. 3. Onko lomarakennuspaikalla kiinnostusta vakituiseen asumiseen ?

_____

_____

_____

6. Yleiset alueet

1. Onko kiinteistöllänne tai lähistöllä yleisessä käytössä olevia alueita esim. uima-, venevalkama-alueita, ulkoilureittejä? 2. Mitä on tarpeellista lisätä ja minne?

---

7. Luonnonarvot, kulttuurihistorialliset arvot ja muinaismuistot

1. Onko tilallanne tai sen lähistöllä sellaisia luonnonesiintymiä, rakennushistoriallisia ja muita historiallisia kohteita, jotka tulisi huomioida kaavoituksessa? (esim. linnuston pesimäalueet, kasvillisuudeltaan erityiset alueet, kalojen kutu- ja pyyntipaikat, maiseman kannalta erityiset alueet, kulttuurihistorialliset kohteet). 2. Missä alueet sijaitsevat ?

---

8. Ympäristöhäiriöt, liikenteelliset ongelmat/ kohteet

Onko kaavoitettavalla alueella tiedossanne ympäristöhäiriöitä tai ongelmia, joiden poistamiseen kaavalla voidaan vaikuttaa? (melu, päästöt, liikenneturvallisuusongelmat jne.)

---

9. Toivomukset

Onko teillä ehdotuksia tai huomautuksia osayleiskaavan laatijoille evästykseksi?

Toivomme, että palautatte vastauksen 31.7.2001 mennessä. Vastausta voi täydentää liitteellä. Vastaajan tontin sijaintikartan pyydämme palauttamaan. Tarvittaessa lisäkartoja saa Lapinjärven kunnasta. Kaavoituksesta pidetään elokuussa yleisötilaisuus.

Palautusosoite: Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy / Mika Järvelä
Terveystie 2
15870 HOLLOLA

Kuoreen merkintä ”Lapinjärven osayleiskaava”

Kiitos vastauksestanne!

Yhteystiedot: kaavoittaja: mika.jarvela@ristola.com, puh.03-5235276

Lapinjärven kunta: rakennustarkastaja Ulla-Maija Turja,

ullamaija.turja@lapinjarvi.fi, puh. 019-6618640. Lisätietoja myös kunnan internet-sivuilta: www.lapinjarvi.fi/.

Liite 5

Luontoselvityskartta

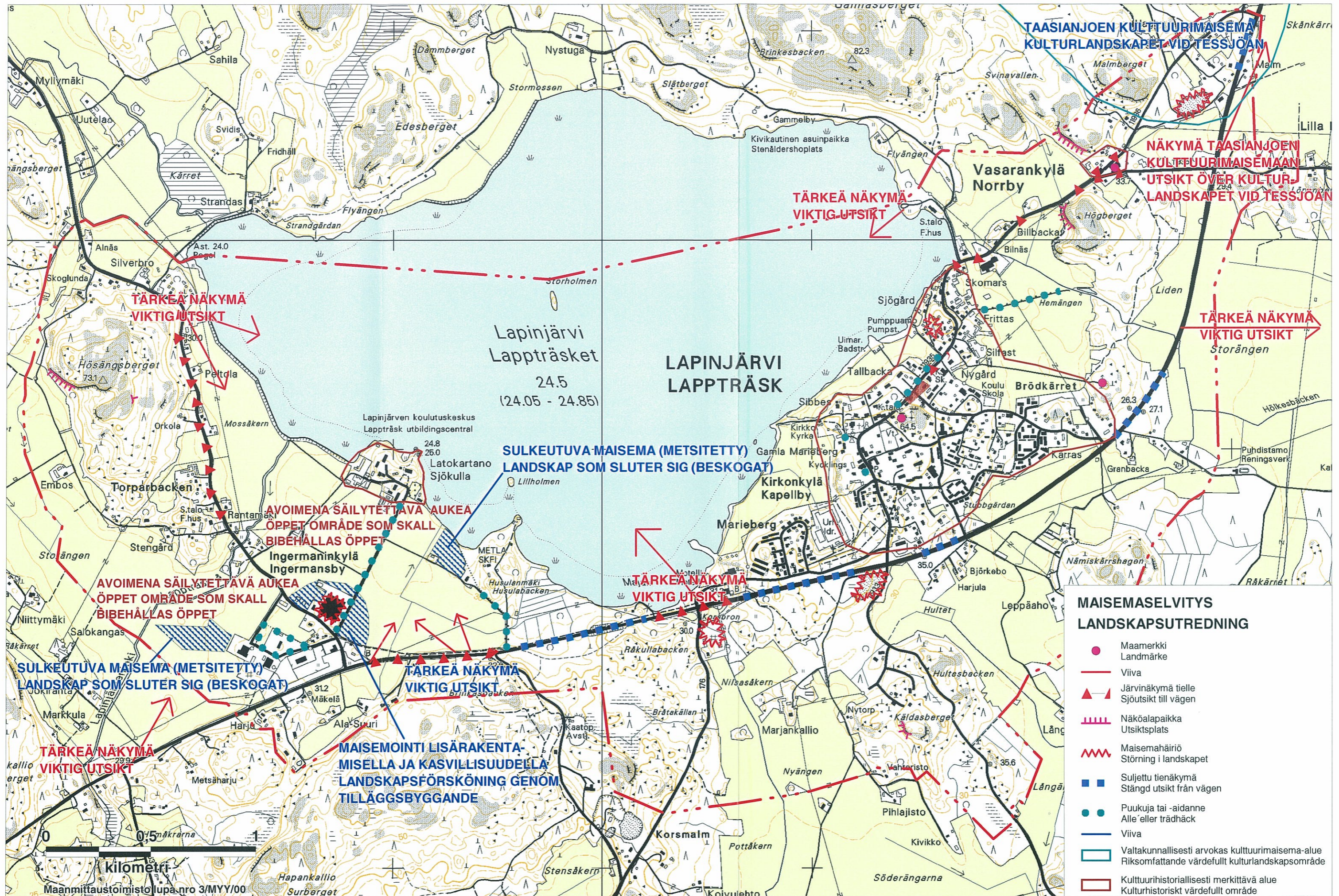

Liite 6

Maisemaselvityskartta

**TAASIANJOEN KULTTUURIMAISEMA
KULTURLANDSKAPET VID TESSJÖAN**

**NÄKMÄ TAASIANJOEN
KULTTUURIMAISEMAAN
UTSIKT ÖVER KULTUR-
LANDSKAPET VID TESSJÖAN**

**TÄRKEÄ NÄKMÄ
VIKTIG UTSIKT**

**TÄRKEÄ NÄKMÄ
VIKTIG UTSIKT
Storängen**

**TÄRKEÄ NÄKMÄ
VIKTIG UTSIKT**

**LAPINJÄRVI
LAPTRÄSK**

Lapinjärvi
Lapträsket
24.5
(24.05 - 24.85)

**SULKEUTUVA MAISEMA (METSITETTY)
LANDSKAP SOM SLUTER SIG (BESKOGAT)**

**AVOIMENA SÄILYTETTÄVÄ AUKEA
ÖPPET OMRÅDE SOM SKALL
BIBEHÅLLAS ÖPPET**

**AVOIMENA SÄILYTETTÄVÄ AUKEA
ÖPPET OMRÅDE SOM SKALL
BIBEHÅLLAS ÖPPET**

**TÄRKEÄ NÄKMÄ
VIKTIG UTSIKT**

**SULKEUTUVA MAISEMA (METSITETTY)
LANDSKAP SOM SLUTER SIG (BESKOGAT)**

**TÄRKEÄ NÄKMÄ
VIKTIG UTSIKT**

**MAISEMOINTI LISÄRAKENTA-
MISÄLLA JA KASVILLISUUDELLA
LANDSKAPSFÖRSKÖNING GENOM
TILLÄGGSBYGGANDE**

**TÄRKEÄ NÄKMÄ
VIKTIG UTSIKT**

**MAISEMASELVITYS
LANDSKAPSUTREDNING**

- Maamerkki
Landmärke
- Viiva
- ▲ Järvinäkymä tielle
Sjoutsikt till vägen
- ▬ Näköalapaikka
Utsiktsplats
- ⋈ Maisemahäiriö
Störning i landskapet
- Suljettu tienäkymä
Stängd utsikt från vägen
- Puukuja tai -aidanne
Alle eller trädhäck
- Viiva
- ▭ Valtakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema-alue
Riksomfattande värdefullt kulturlandskapsområde
- ▭ Kulturiirhistoriallisesti merkittävä alue
Kulturhistoriskt värdefullt område

0 0,5 1 kilometri
Maanmittaustoimisto lupa nro 3/MYY/00

Liite 7

Ote suojavyöhykesuunnitelmasta

3. Liljendalissa, Stormossbergetin länsipuolella on umpenkasava, kostea niitty, jonka valtalajeja ovat korkeakasvuiset heinät ja ruohot. Alue on pidettävä avonaisena raivaamalla pensaikkoa säännöllisesti. Alueen avonaisuus on pidettävä avonaisena raivaamalla pensaikkoa säännöllisesti. Alueen avonaisuus on pidettävä avonaisena raivaamalla pensaikkoa säännöllisesti.

Myös Stormossbäckenin peltoja ympäröivissä metsänreunoissa on merkkejä aikaisemmasta käytöstä laidunalueena, ja niitä voisi luonnostaan käyttää laidunalueena ja niitä voisi käyttää laidunalueena (ks. kappale 5.3.3). Stormossbäckenin pohjoisosan pelloilla on myös erikokoisia saarekkeita, jotka on tärkeä säilyttää.

4. Ilveskorven eteläpuolella on metsälaidun. Laidunpaine vaikuttaa alhaiselta, ja avoimia niittyaikkuja on vain paikoitellen puron tuntumassa. Näitä laikkuja voisi laajentaa raivaamalla pois varjostavia kuusia, ja niittyalueiden avoimuus pitäisi säilyttää. Myös aivan talon vieressä on toinen puroon ulottuva laidun.

6.4. Osa-alue 2: Lapinjärvi, Vasarankylä, Kirkonkylä ja Ingermaninkylä (kuvat 6 ja 7)

Osa-alueen maisemaa hallitsee Lapinjärvi. Lapinjärveä ympäröivät pääasiassa viljellyt pellot, pohjois- ja etelärannoilla myös metsät. Järvi on matala, mutta vedenpinta on aiemmin ollut vielä matalammalla. Umpenkasvun estämisestä ja veden laadun parantamiseksi aloitettiin työ vedenpinnan nostamiseksi vuonna 1982 (Henriksson & Myllyvirta 1992a). Tämän yhteydessä rakennettiin järven ympärille penkereitä, ja penkereet reunustavat järven pohjoisrantoja ja Ingermaninkylän rantoja. Lammintoja laskee Lapinjärveen luoteessa, tämän lisäksi järveen laskee viisi muuta valtaajaa. Lapinjärvelle tehdystä kunnostussuunnitelmassa on ehdotuksia mm. Lapinjärveen laskevien ojien yhteyteen perustettavista laskeutuslaitaista ja kosteikoista (Hallikainen 1999). Latokartanon länsipuolella alkaa Loviisanjoki (eli Lapinjärvenjoki). Tähän kohtaan on vuoden 2002 alussa rakennettu portaita virtauksen hidastamiseksi, työ on osa Lapinjärven kunnostustyötä.

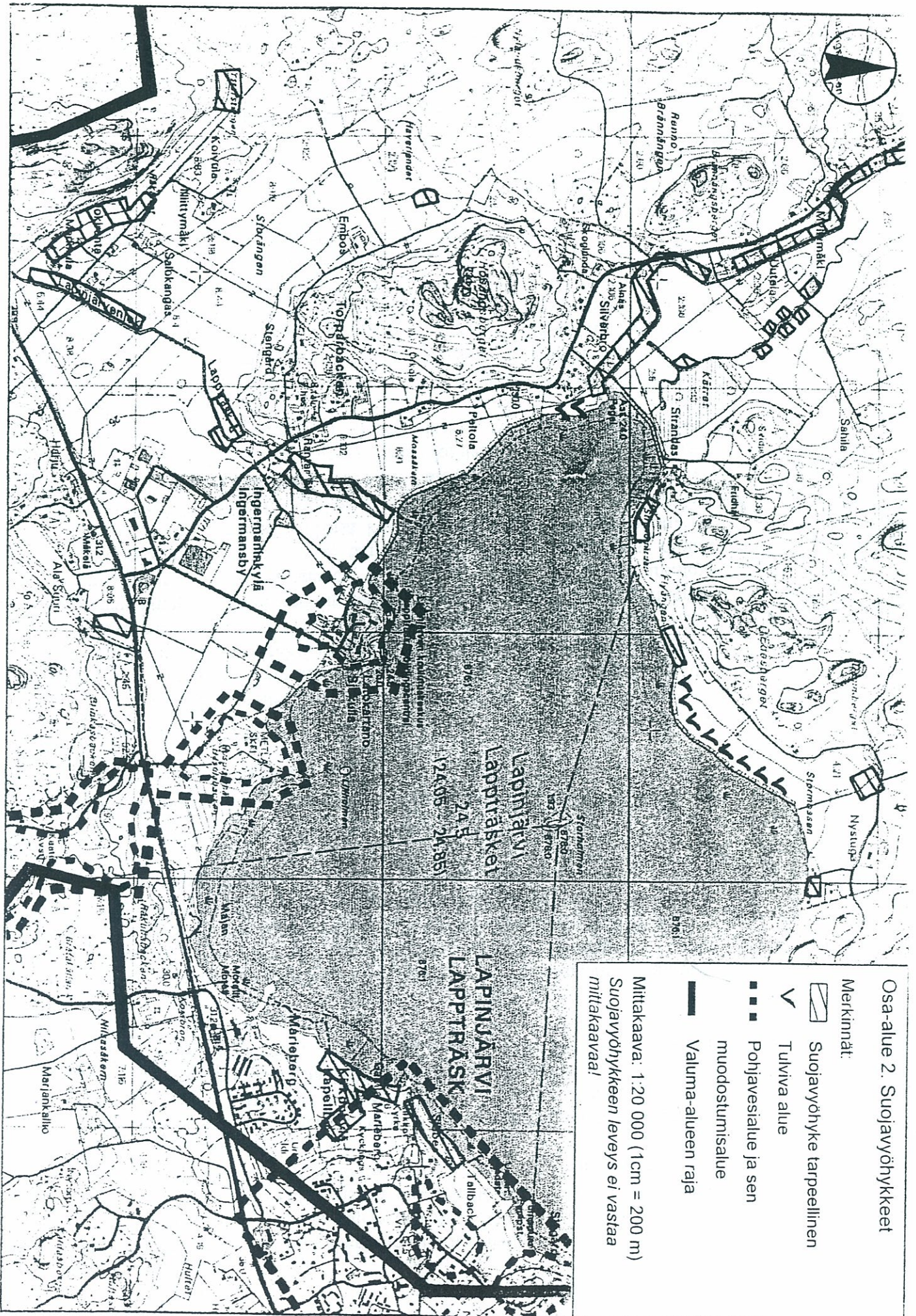
Lapinjärveä ympäröivät pellot ovat kapeat ja rajoittuvat metsään ja asutukseen. Suurimmat peltoaukeat osa-alueella sijaitsevat Loviisanjoen varrella Ingermaninkylässä. Lapinjärven pohjois- ja itäpuolella sijaitsevat Vasarankylä ja Kirkonkylä, jotka molemmat suurimmilta osin kuuluvat Taasianjoen valuma-alueeseen. Ingermaninkylässä asutus on keskittynyt pellon ja metsän väliseen reuna-alueeseen.

Lapinjärven alueelle on valmistumassa osayleiskaava.

Suojavyöhykkeet (kuva 6)

Lammintoja ja Ilveskorvesta virtaava puro yhdistyvät yhdeksi uomaksi Myllymäen pohjoispuolella. Uoma kaivettiin Lapinjärven säännöstelytoiden

yhteydessä. Suurin osa ojaa reunustavasta pellosta on laidunnummena. Luiskalla kasvaa lähinnä ruohoja sekä nuoria leppää. Pellon kaltevuuden takia suojavyöhyke on tarpeen ojan länsirannalla aina Lapinjärven saakka, varsinkin jos pellolla viljellään kevätilijaa ja kun pellot ovat talvisin kasvipeitteettömiä. Suojavyöhykkeen voi myös perustaa laidunnummelle. Osa alkuperäistä puronummaa on säilynyt Kärrtin pohjois- ja länsipuolella, täällä suojavyöhykkeet ovat tarpeen ojan kaltevissa mutkakohdissa. Luiskalla kasvaa lähinnä ruohoja, ja ojan länsirannalta on pensaikkoa hiljattain raivattu. Loman ulokkeella kasvaa hiljattain harvennettu rivi koi-vujsa.

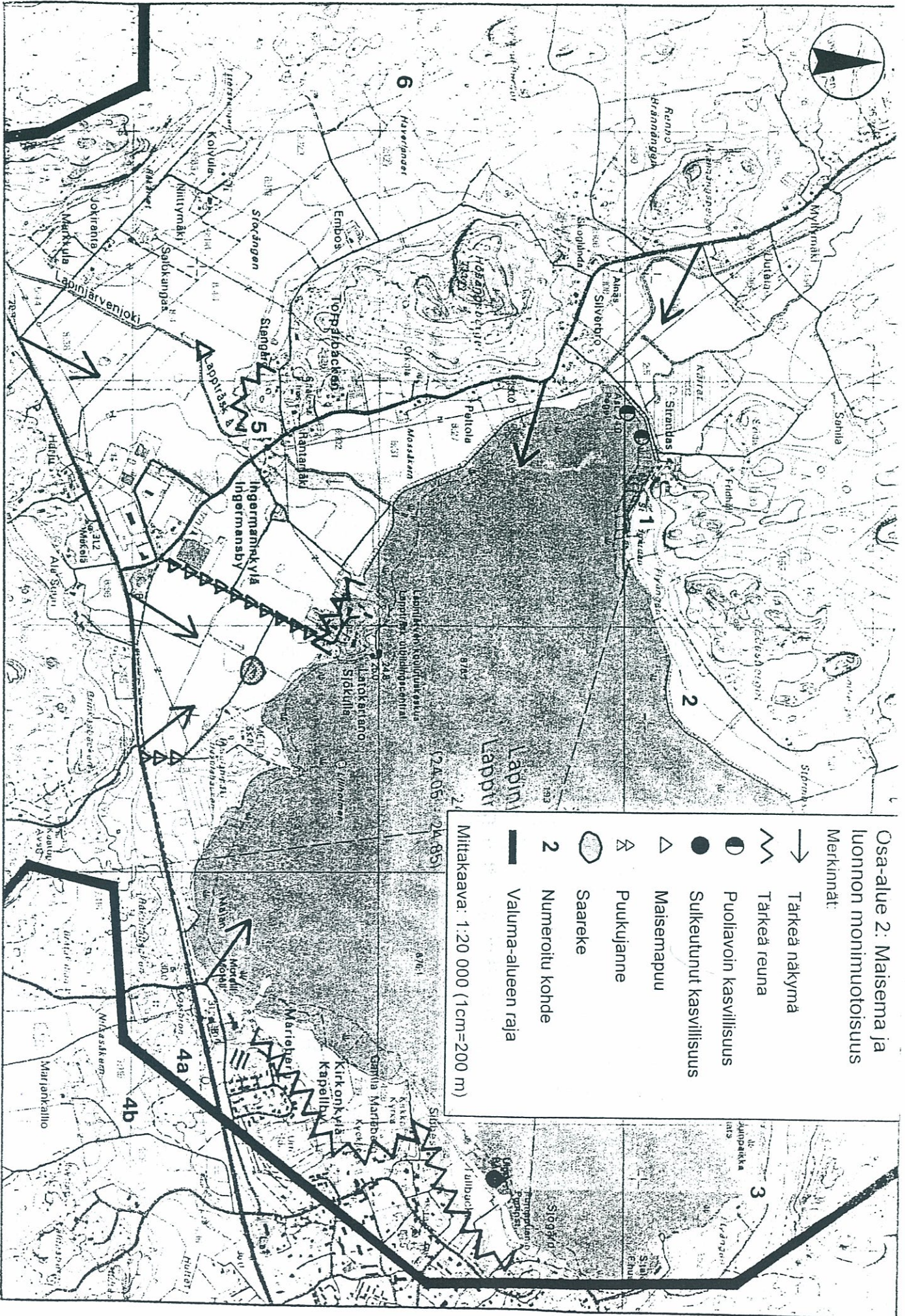
Lammionjan suosan eteläpuolella on lyhyt pätkä pengertämätöntä rantaa. Jos alava pello tulvi säännöllisesti, suojavyöhyke on tässä tarpeen. Suojavyöhyke on tarpeen Strandgårdanin kohdalla pellon kaltevuuden takia ja Flyängenistä itään tulvimisen takia. Molemmat alueet ovat myös tärkeitä luonnon monimuotoisuuden kannalta, ja alueita on kuvailtu lähemmin luonnon monimuotoisuutta koskevan otsikon alla. Nystugan länsipuolella suojavyöhyke on tarpeen valtaojan varrella pellon kaltevuuden takia. Samoin on suojavyöhyke tarpeen Lapinjärven rannassa Nystugan eteläpuolella.

Kirkonkylän Tallbackan ja Sibbesin länsipuolella sijaitsevat pellot viettävät järven päin. Tallbackan kohdalla luonnonmiltainen luiska ja suojakaisista ovat tarpeeksi leveät, mutta Sibbesin kohdalla pello viettää jyrkemmin järven päin ja luiska-alue järven ja pellon välissä on kapeampi. Luiskalla kasvaa lehtipuita, ja varjostuksen takia kenttäkerroksen kasvillisuus on harva tai puuntuu kokonaan. Rantaa on täytetty ruoppausmassoilla, ja nämä kohdat ovat vielä melkein täysin paljaita. Näiden seikkojen takia suojavyöhyke on tarpeen. Gamla Mariebergin länsipuolella pello viettää järven päin. Myös tässä ranta on täytetty ruoppausmassoilla, jotka ovat vain osittain kasvillisuuden peitossa, ja ainakin niin kauan, kuin rannalla ei ole peittävää kasvillisuutta, on suojavyöhyke tarpeen. Järven laskevan ojan varrella suojavyöhyke on tarpeen pellon kaltevuuden takia.

Latokartanon eteläpuolella sijaitsevat pellot ovat tasaiset, ja suojavyöhyke on tarpeen valta-ojan varrella vain 6-tien eteläpuolella. Loviisanjoki (Lapinjärvenjoki) alkaa Latokartanon länsipuolella. Portammiin johtavan tien pohjoispuolella suojavyöhyke on tarpeen joen itäranalla, ja paikoin myös joen länsirannalla. Luiska on matala ja loivasti viettävä, ja luiskalla kasvaa ruohoja ja heinää sekä yksittäisiä leppää. Portammiin johtavan tien eteläpuolella joki jatkaa matkaansa melko tasaisen peltouukoiden läpi ja suojavyöhyke on tarpeen vain muutamissa kohdissa. Joen ranta on paikoin sortunut, ja näissä kohdissa suojavyöhyke on tarpeen. Luiska on melkein kokonaan puuton ja pensaaton ja valtalajaja ovat korkeakasvuiset ruohot.

Storängen koostuu tasaisista pelloista, ja valtaojan varrella suojavyöhyke on tarpeen vain yhdessä kohdassa, missä pello on kalteva. Valtaojan varressa kasvaa lähinnä ruohoja, mutta paikoin myös pajupensaita.

Räkärtin valtaojan varrella suojavyöhyke on tarpeen kaltevuuden takia. Osa-alueella sijaitsee kolme pohjavesialuetta: Lapinjärven ja Latokartanon I-luokan pohjavesialueet sekä Husulanmäen III-luokan pohjavesialue.

Maisema (kuva 7)

Maisemaa hallitsee Lapinjärvi, ja varsinkin Ingermaninkylässä on tärkeää, etteivät avoimet näkymät järven suuntaan sulkeudu esim. peltöjen metsittämisen kautta. Muun muassa Porlammiin johtavilta tieltä avautuu avoimena säilytettävää näkymää järven suuntaan. Tällainen kohta sijaitsee mm. Brännängsbergetin länsipuolella, missä näkymä Lapinjärvelle on melko avoin. Lamminojan varrella kasvaa kuitenkin melko tiheä rivi nuoria leppää, jotka kasvaessaan voivat sulkea järvelle avautuvan näkymän. Toisaalta puut ovat ojan varressa tärkeitä, koska ne sitovat sortumaherkkää luiskaa. Samoin Kärtin länsipuolella sijaitsevan valtaojan "ulokkeen" koivut kasvavat melko tiheässä. Harventamalla puustoa avoin näkymä järvelle säilyy, mutta paikoin voi ojan luiskalle, varsinkin sortumaherkkiin kohtiin, jättää puu- ja pensasryhmiä. Toinen tärkeä näkymä Lapinjärvelle avautuu Hösangsbbergetin koillispuolelta, tässä kohdassa näkymää ei myöskään rajoita rakennettu rantapenger. Myös 6-tien varrelta avautuu tärkeitä näkymää järvelle, esim. Husulanmäen lounaispuolelta ja heti Korbron länsipuolelta. Koska tie viimeksi mainitulla kohdalla kulkee aivan järven tuntumassa, olisi kuitenkin melun takia parempi, että järven ja tien erottaisi tässä kohdassa tiheä metsäkaistale, kuin että näkymä säilyy avoimena.

Kirkonkylän ja Sjögårdin välillä on maiseman takia tärkeää säilyttää asutuksen ja järven väliset peltoukat avoimena ja viljeiltynä. Kaunis, vanhan asutuksen luonnehtima reunaavyöhyke pellon reunassa on maisemallisesti merkittävä. Samoin on tärkeää säilyttää avoimena Strangårdanin ja Stormossenin pellot järven luoteisrannalla, kuten myös harvat järveä ympäröivät pengertämättömät rantaniityt.

Paitisi avoimet pello-aukkeat, ovat myös Ingermaninkylän puukujanteet eli Latokartanoon johtava koivukujanne ja Metsäntutkimuslaitokseen johtava douglasakujanne tärkeitä maisemakuvassa. Näitä puukujanteita on hoidettava, ja ne on uusittava oikeana ajankohhtana. Alueella on vain muutama varsinainen peltosaareke, mutta mm. Latokartano erottuu itsenäisenä, puustoisena saarekkeena maisemassa. Saarekkeen reunaavyöhyke on pidettävä hyvin hoidettuna. Tärkeän reunaavyöhykkeen muodostaa myös Stengårdin itäpuolella oleva metsänreuna. Tällä reunaavyöhykkeellä on merkkejä laidunkäytöstä, ja reunaavyöhykettä voisi raivaamisen ja hoidon kautta monipuolistaa. Harvat peltoukat sijaitsevat ladot ovat myös maiseman kannalta merkittäviä, ja on tärkeää pyrkiä pitämään ladot hyvässä kunnossa.

Loviisanjoki ei tällä osa-alueella erotu maisemassa, ja on lähinnä ojamainen vitratessaan Storängenin läpi. Vain muutamit maisemapuut joen

varrella elävöittävät maisemaa. Istuttamalla puita ja pensaita sopiviin kohtiin (esim. suojavyöhykkeille) joki erottuisi maisemassa paremmin ja maisema elävöittyisi.

Lapinjärven maisemassa on joitakin häiritseviä tekijöitä. Esimerkiksi suuri teollisuusrakennus Latokartanonon johtavan tienhaaran vieressä hallitsee maisemakuvaa ja poikkeaa muista rakennuksista Ingermanninkylässä. Metsäntutkimuslaitoksen länsipuolella on metsitetty rantapeltöä, ja metsä tulee kasvaessaan sulkemaan tärkeän 6-tietä järvelle avautuvan näkymän. Peltoa on metsitetty myös Loviisanoen varressa Forlammiin johtavan tien eteläpuolella, ja myös tällä alueella maisemakuva tulee merkittävästi muuttumaan metsän kasvaessa. Keinotekoiset rantapenkereet estävät myös osaltaan järvelle avautuvaa näkymää, ja ainakin Ingermanninkylässä sijaitsevat penkereet tulisi pitää vapaana yhtenäisestä pensaikosta. Sopiviin kohtiin voisi kuitenkin istuttaa puu- ja pensasryhmiä.

Luonnon monimuotoisuus (kuva 7)

Lapinjärvi on rehevä, ja vesi- ja rantakasvillisuus on paikoin huomattavan rehevää. Lapinjärvi on tärkeä lintujärvi, ja varsinkin kevät- ja syysmuuton aikana linnusto on rikas. Rantapensaiкот tarjoavat myös yölaulajille elinympäristöjä, ja paikoin matalat rannat ovat kahlaajalinnuille tärkeitä (Koiuola ym. 2000).

Vuoden 1964 peruskartasta ilmenee, että Lapinjärveä reunustivat aiemmin avoimet ranta- ja luhtaniityt. Nämä ovat melkein täysin kadonneet järven patoamisen yhteydessä, ja myös koska rantoja ei enää laidunnetta. Myös Lammijoen suuosassa, Kärretin länsipuolella, oli vanhojen karttojen mukaan aiemmin laaja niittyalue, joka nyt on peltoviljelyksessä. Harvat säilyneet rantaniityt on siksi tärkeä pitää avoimena. Paras tapa hoitaa niitä olisi laidunus, mutta koska rantaniityt ovat harvassa ja pinta-alaltaan pieniä, tämä on todennäköisesti vaikea toteuttaa. Umpeenkasvu tulisi kuitenkin estää ainakin pensaikon raivauksella, mutta niityjä voisi hoitaa myös niittämällä.

Yksittäiset ihmisen toiminnan synnyttämät luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat kohteet on numeroitu kartalle ja kuvattu alla. Useimmat näistä alueista ovat myös tärkeitä maisemakohteita.

1. *Strandgården*. Tämä metsän ja veden ympäröimä peltoalue on ollut kesannolla jonkin aikaa. Kasvillisuus koostuu korkeakasvuisista ruohoista ja heinistä, mutta paikoitellen varsinkin maakivien tuntumasta ja metsänreunasta löytyy myös pieniä niittykasvillisuuden valtaamia laikkuja. Ranta on pengertämätön. Peltö vieittää rantaan päin, ja luonnon monimuotoisuuden kannalta olisi parasta hoitaa koko peltoaluetta suojavyöhykkeenä. Tällä tavoin pellon ravinnetaso laskisi vähitellen, ja niittyajit voisivat levitä laajemmalle alueelle. Tärkeintä on kuitenkin pitää pelto avoimena eikä metsittää sitä tai antaa sen kasvaa umpeen. Pellon avonaisuena pitäminen on tärkeätä paitsi luonnon

monimuotoisuuden kannalta myös maiseman kannalta alueen näkyessä hyvin järven etelärannoille.

2. *Stormossenin tulvanitty.* Edesbergetin eteläpuolella sijaitsee säännöllisesti tuliva peltö. Tulvimisen takia peltö on ollut kesäaika. Tämä aikana monet rantanittyajit ovat vallanneet alaa, ja pellolla kasvaa monta matalakasvuiselle rantanittyille tyyppillistä lajia. Myös rantapenkereellä kasvavia pajua on alkanut levitä pellolle, mutta ne eivät ole saaneet jalansijaa, koska peltö on nitetty vuosittain. Maastokäynnin aikana (toukokuu 2001) alueella oli runsaasti lintuja, ja luonnon monimuotoisuuden kannalta olisi tärkeää jatkovuoksu ojan tultua ja hoitaa aluetta suojavyöhykkeenä tai tulvanittyä. Koska rantanittyajisto on jo alkanut esiintyä, hoitona voisi pensoitumisen estämiseksi jatkossa suositella laidunusta tai nittoa.

3. *Flyängen.* Vasarankylän pohjoispuolelta löytyy pieni umpenkasvava rantanittyalue. Niityllä vallitsevat korkeakasvuiset heinät ja ruohot, ja rantaa kohden nitetty vaihettuu kosteaksi rantanittyiksi. Tervalepän taimia on harvassa, ja nitetty ei ole vielä pensoitunut täysin. Jos aluetta ei hoideta, nitetty kasvaa kuitenkin umpeen. Alueen umpenkasvu voidaan estää pensaikon raivauksella, ja jatkossa alue voitaisiin pitää avoimena myös nitettävällä.

4. a. *Korsbron nitetty.* Korsbron kohdalla, 6-tien eteläpuolella sijaitsee umpenkasvava nitettyalue, jota aiemmin laidunsi nautakarja. Alue on yhä rikas lajistoltaan, niityllä kasvaa mm. runsaasti mesimarjaa, maariankammekkää ja purtojuurta. Niityn umpenkasvu ja rantanittyajiston häviämisen estämiseksi pensaat ja puuntaimet tulisi pian raivata pois alueelta. Jos aluetta ei ole mahdollista laiduntaa, on laiturusaiden säilyttämiseksi suositeltavaa hoitaa nitettyä nitettävällä se vuosittain.

b. *Nilsasäckernin nitetty.* Tämä nitetty kuuluu yllä kuvattuun nitettyalueeseen, vaikka sijaitseekin Taasianjoen valuma-alueella. Nitetty on suurimmaksi osaksi ketomainen, ja on paikoin hyvin matalakasvuinen ja runsaslajinen. Muun muassa ketoneilikka esiintyy runsaana, muita tyyppillisiä ketolajeja ovat mm. keltamatara ja kissankello. Huomionarvoisista nitettylajeista alueella esiintyy ketonoidanlukkua ja hakarasaraa. Niityllä on myös kauniita pylväskatajia. Laidunmuksen loppumisen takia umpenkasvu on alkanut, ja kenttäkerroksessa sananjalka ja hietakastikka ovat vallanneet alaa. Tärkein toimenpide umpenkasvuun estämiseksi on pensaiden ja puuntaimien raivaaminen, mutta monipuolisen lajiston säilyttämiseksi tulisi nitettyä hoitaa myös laiduntamalla ja/tai nitettävällä.

Päätöksi nitettykasvillisuusudeltaan yllä kuvatut alueet ovat myös nitettyperhoslajistoltaan merkittäviä. Alueella esiintyvät mm. idännitetyperhonen, vimmapunatäplä sekä rauhoitettu

kirjoverkkoperhonen (Paukkunen 2001). Myös perhoslajiston säilymiseksi on tärkeä estää niittyalueiden umpeenkasvu.

5. *Ingermaninkylän niitty*. Midgårdin eteläpuolella sijaitsee jo jonkin aikaa kesäannolla ollut pelto, jota aiemmin on todennäköisesti käytetty nurmillaitumena. Osa pellostä ei kuitenkaan vaikuta olleen viljelyksessä kasvillisuudesta ja alueen kivisytydestä päätellen, ja vuoden 1964 peruskartassa alue onkin merkitty niityksi. Niittykasvillisuutta on säilynyt muutaman aarin alueella, ja alueella kasvaa mm. pukinjuurta, keltamataraa, peurankeiltoa ja ahdekannokkia. Alueella on myös kauniita pylväsakatjia. Peltotaluiden kasvillisuus koostuu puolestaan muutamista korkeakasvuisista heinälajeista. Alueen pensoittuminen on alkanut, ja aluetta tulisi pian alkaa hoitaa raivaamalla pensaita ja puuntaimia. Pylväsakatjat tulee tietysti säilyttää, ja alueelle voi jättää myös muita puu- ja pensasryhmiä. Kauniin mäen avonaisena pitämiseksi ja niittyajiston suosimiseksi aluetta tulisi lisäksi hoitaa laiduntamalla ja/tai niittämällä. Jos laidunnusta ei pystytä järjestämään, ainakin pientä niittyaluetta tulisi hoitaa niittämällä.

6. *Ingermaninkylän perhosniitty ja metsälaitumet*. Haverlandetin länsipuolella löytyy metsien ympäröimää umpeenkasvavaa peltosa ja metsälaidun. Pellot on jätetty viljelyksessä n. 10 vuotta sitten, ja ne ovat tämän jälkeen kehittyneet niittymäisiksi, mutta ovat nyt kasvamassa umpeen. Alueella esiintyy epätavallisen runsas päiväperhoslajisto, joka koostuu mm. monesta harvinaisesta niittyajista. Niityn perhoslajistoon kuuluu mm. tummakirjosipi, keltokultasiipi ja uhanalainen lehtohopeatäplä (Paukkunen 2001). Osa alueesta on raivattu puuntaimista syksyllä 2001, ja alueen arvon säilymiseksi on pentsäikköä raivattava säännöllisesti. Paras olisi laajentaa metsälaidun myös niittymäisille peltotaluille, jolloin laidunnus estäisi umpeenkasvun.

6.5. Osa-alue 3: Rutumi (kuvat 8 ja 9)

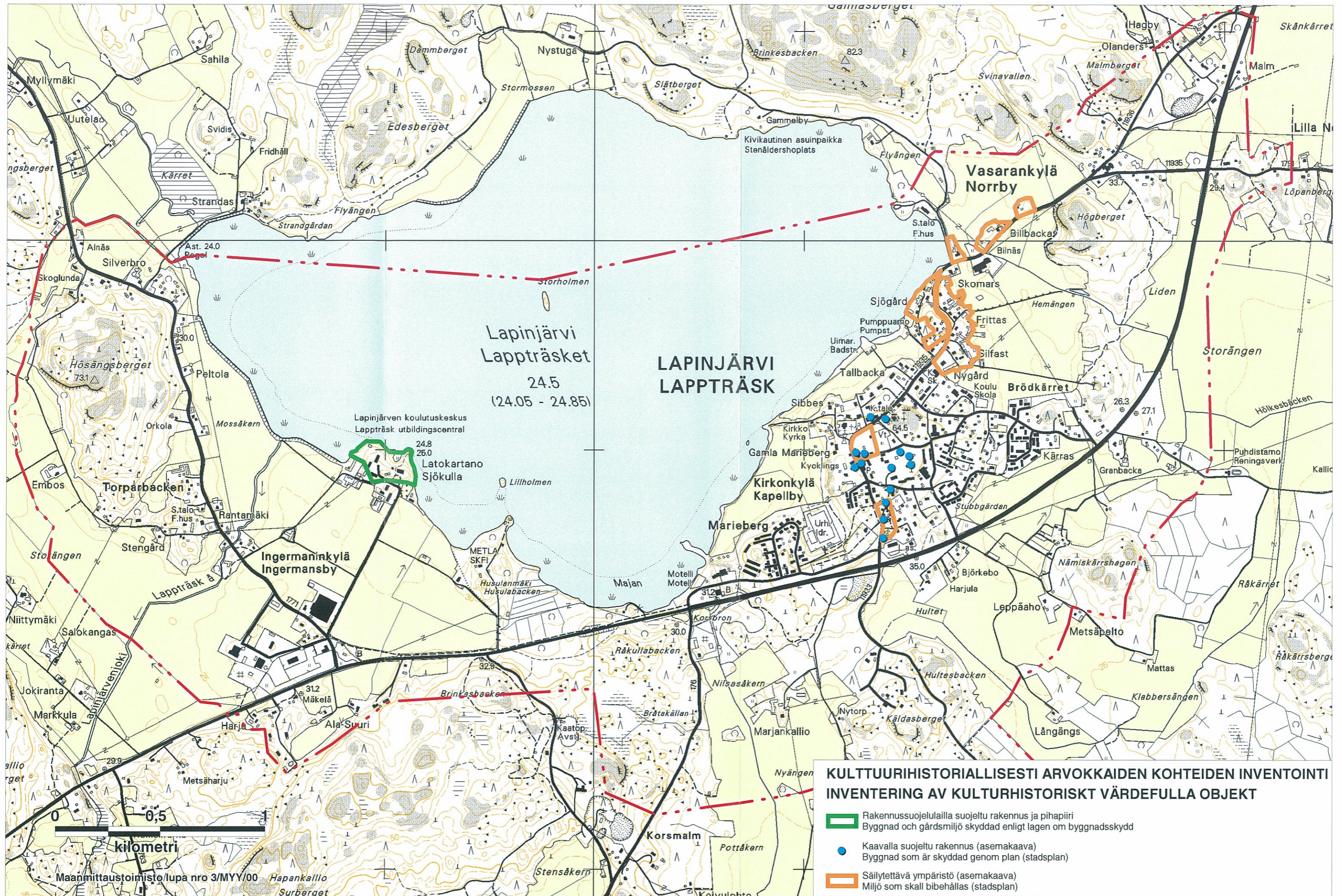
Loviisanjoen valuma-alueella maaston suurimmat korkeuserot löytyvät Rutumista. Alueella on runsaasti metsää, suurimmat peltoukat ovat Rutumin kylässä. Loviisanjoki alittaa 6-tien huomaamattomasti metsän ympäröimänä, ja jatkaa tämän jälkeen matkaansa metsän ja pienten peltoukaiden ohi Rutumin kartanon itäpuoleiseen avoimeen peltomaisemaan. Täällä joen itärinta koostuu tulvanittyyistä ja metsästä. Staffaksen eteläpuolella joki mutkittelee suurimmaksi osaksi metsän läpi, tai on metsän ja pellon rajana. Kaksi suurempaa valtaajaa laskee Loviisanjokeen lännestä, nämä valtaajat virtaavat suurimmaksi osaksi peltoukaiden läpi. Joen itäpuoleiset valtaajat virtaavat metsän ja pienten peltoukaiden läpi. Staffaksen pohjoispuolella joen itärinta. Staffaksen ympärille sekä

Liite 8

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden
kohteiden inventointi

14464

LAPINJÄRVEN OSAYLEISKAAVA

**KULTTUURIHISTORIAALLISESTI ARVOKKAAN YMPÄRISTÖN
INVENTOINTI**

Sisällys

1	Johdanto.....	2
2	Menetelmät.....	3
3	Aikaisemmat inventoinnit.....	3
4	Kulttuurihistoriallisen maiseman kehitys.....	3
4.1	Ingermaninkylä.....	5
4.2	Kirkonkylä.....	6
4.3	Vasarankylä.....	9
5	Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ympäristön säilyttäminen.....	9
6	Lähteet.....	10

14464

LAPINJÄRVEN OSAYLEISKAAVA

KULTTUURIHISTORIALLISTEesti ARVOKKAAN YMPÄRISTÖN INVENTOINTI

1 Johdanto

Lapinjärven kirkonkylä ja kulttuurimaisema, Lapinjärven koulutuskeskus pihapiireineen (Latokartano eli Sjäkulla) ja Taasianjoen kulttuurimaisema on luokiteltu museoviraston ja ympäristöministeriön selvityksessä **valtakunnallisesti merkittäviksi kulttuurihistoriallisiksi ympäristöiksi**.

Uudenmaan ympäristökeskus on laatinut **Uudenmaan kulttuuriympäristöohjelman** (1996), jonka tavoitteena on edistää kulttuurihistoriallista jatkuvuutta ja kulttuurisesti kestäväää kehitystä sekä vahvistaa paikallista identiteettiä.

Valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin (Valtioneuvoston päätös 30.11.2000) kuuluu kulttuuriperinteen säilyttäminen. Alueidenkäytöllä edistetään kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä. **Maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:ssä** alueidenkäytön suunnittelun yhdeksi tavoitteeksi on asetettu kulttuuriarvojen vaaliminen.

Suomea velvoittaa tällä hetkellä kolme kulttuuriympäristön suojelua koskevaa kansainvälistä sopimusta:

Maailman kulttuuri- ja luonnonperinnön suojelemista koskevan yleissopimus (SopS 19/1987)

Euroopan rakennustaiteellisen perinnön suojelua koskeva yleissopimus (SopS 10/1992)

Eurooppalainen yleissopimus arkeologisen perinnön suojelusta (SopS 26/1995)

Tämä kulttuurihistoriallinen inventointi kuuluu osana Lapinjärven osayleiskaavaan varten tehtyihin nykytilan selvityksiin. Selvitys antaa kuvan kulttuurihistoriallisten kohteiden ja miljöön nykytilasta. Inventoinnissa ei esitellä yksityiskohtaisesti yksittäisiä kohteita, koska pääosasta kohteita on tehty aiemmin tarkemmat inventoinnit museoviraston toimesta.

2 Menetelmät

Kulttuurihistoriallinen inventointi on tehty elo-syyskuussa 2001. Inventoinnissa on käytetty apuna olemassa olevia inventointeja ja Lapinjärven historia –teosta. Kulttuurihistoriallisten kohteiden lisäksi tarkasteltiin laajemmaltikin kulttuurimaiseman muutosta viime vuosituhanen loppupuolelta nykyaikaan.

Aikaisempien selvitysten kohteet ja inventointiin mukaan otetut uudet kohteet kierrettiin ja valokuvattiin maastossa. Kulttuurimaiseman muutosta on esitetty myöskin vanhojen valokuvien avulla. Selvitystyössä on apuna käytetty myös vanhoja karttoja kuten peruskartta vuodelta 1964.

3 Aikaisemmat inventoinnit

Museovirasto on laatinut rakennuskaavaa varten Kirkonkylän-Vasarankylän rakennushistoriallisen inventoinnin vuonna 1978. Inventointi käsittää yksityiskohtaiset inventointikortit valokuvineen ja karttoineen. Museoviraston inventoinnissa mukana olevien kohteiden nykytila tarkastettiin maastossa.

Itä-Uudenmaan seutukaavaliiton laatima ympäristöhoitoinventointien yhteenveto (1988) sisältää myös museoviraston inventoimat kohteet.

Tarvittavista kohteista saatiin kunnasta kiinteistötietoja ja vanhoja valokuvia. Alueen historiasta saatiin tietoa Lapinjärven historia –teoksesta.

4 Kulttuurihistoriallisen maiseman kehitys

Lapinjärvi (Lapträsk) nimi on alun perin tarkoittanut järveä, jonka ympärille asutus on levinnyt. Lapinjärvi on vanha pitäjä; se on perustettu jo vuonna 1575. Lapinjärven pitäjän ja kylien rajat eivät ole paljoakaan muuttuneet keskiaikaisista rajoista.

Ruotsalaiset uudisasukkaat saapuivat Itäiselle Uudellemaalle luultavasti 1200-luvun puolivälissä. Ensimmäiseksi asutettiin jokivarret kuten Taasianjoen ja Loviisanjoen varret. Ingermaninkylä oli yksi ensimmäiseksi asutetuista kylistä. Ajan myötä asutus levisi muihinkin kyliin mm. Vasarankylään. Kirkonkylän asutus alkoi noin 1400-luvulla, luultavasti sen jälkeen, kun kappeli siirrettiin Ingermaninkylästä. Lapinjärven seutu on ollut aina kieliraja-alue. Suomen itäisin ja koillisin ruotsinkielisen asutuksen raja kulkee Lapinjärven halki.

Lapinjärven vanhimmat asuinpaikat ovat olleet metsän ja peltoaukean välisessä vyöhykkeessä sijaitsevia maatiloja. Koko pitäjässä oli 1300-luvulla parisenkymmentä tilaa, 1400-luvulla 36 tilaa ja 1544 lukumäärä oli 124. Toista perinteistä asutustapaa edustavat pienet metsäsaarekkeille sijoittuvat mökit, joihin ei kuulunut peltoja.

Pitäjän asukasmäärä oli 1500-luvun puolivälissä noin tuhat ja 1700-luvun alussa noin 1200. Nykyinen asukasmäärä on noin 3000.

Sarkajako, isojako ja uusjako ovat muuttaneet perinteistä peltomaisemaa. 1300-luvulta lähtien toteutettu sarkajako on tiivistänyt kyläyhteisöä, sillä kylän pellot olivat yhteisiä, ne olivat vain jaettu talojen kesken pienemmiksi saroiksi. Talojen peltosarat olivat hajallaan kylän pelloissa, mikä vaikeutti töitä ja uutena keinona ryhdyttiin 1750-luvulta lähtien toteuttamaan isojakoa. Talojen yhteisesti omistamat tilukset jaettiin kunkin yksityiseksi omaisuudeksi ja hajallaan olevat maakappaleet korvattiin isoilla yhtenäisillä peltoaloilla. Uusjaon tarkoituksena oli saada yksittäisten talojen omistukset ja erityisesti viljelykset yhtenäiseksi. Suurjaon järjestelyt aiheuttivat talojen siirtoja ja teiden rakentamista. Isojako ja uusjako hajauttivat asutusta erilleen. ([kartta](#)) Peltoalat kasvoivat 1600-luvulta noin 500 hehtaarista 1800-luvulle noin 4000 hehtaariin. 1900-luvulla peltoalat kaksinkertaistuvat. Maanviljelyksellä ollut ala oli laajimmillaan 1950-luvulla. Niittyjen ja hakamaiden osuus on nykypäivään mennessä huomattavasti vähentynyt. ([kartta](#))

Erilaiset kylät, kuten mäkikylät (Kirkonkylä) ja raittikylät (Ingermaninkylä, Vasarankylä) elävöittivät maisemaa. Kirkkorakennukset sijoitettiin hallitsevimmalle paikalle, lähelle kirkonkylän keskusraittia. Vanhat maatilat ovat pysyneet suunnilleen samoilla paikoilla nykyaikaan asti. Rakennukset on osin korvattu uusilla ja rakennettu uusia tilakeskuksiin liittyviä rakennuksia. Ennen toista maailmansotaa keskusraitti oli rakennettu tiivimmäksi ja sen varrella oli useita kaupparakennuksia. Sotien jälkeen keskustaajama laajeni itäänpäin. Valtatien 6 valmistuminen 1950-luvun lopulla vähensi kirkonkylän läpi-ajoliikennettä.

Ennen 1800-luvun loppupuolta rakentaminen oli melko vapaata, kunhan naapurisopu säilyi. Rakentamista ohjaamaan laadittiin vuonna 1878 ensimmäinen kunnan rakennusjärjestys. Rakennuskaavan laatimisesta maaseudun nopean kasvun alueilla säädettiin vuonna 1938. Vuonna 1949 otettiin käyttöön uudisrakentamisessa rakennuslupamenettely. Kaavoitus käynnistyi 1960-luvulla. Lapinjärvelle perustettiin vuonna 1899 Hembygdens Vänner (Kotiseudun ystävät) – niminen yhdistys, jonka tavoitteena oli huolehtia kotiseudun tilasta.

4.1 Ingermaninkylä

Ingermaninkylässä asutus on keskittynyt Porlammintien ja Lapinjärvenjoen varteen sekä koulutuskeskuksen ympäristöön. Valtatien 6 läheisyydessä on uudempaa teollisuusaluetta.

Ingermaninkylän [Seurantalo](#) on rakennettu vuonna 1925. Sen ympäristö on ollut aikaisemmin nykyistä avonaisempaa. Seurojentalo lähitaloineen muodostaa pienen kylämuodostelman Porlammintien varteen. Vanhoja tiloja tien varressa ovat [Mattson](#), [Jokela](#), [Åkerstorp](#), [Järvas](#), [Hagas](#), [Bergkulla](#) ja [Ahlñäs](#).

Lapinjärven koulutuskeskus eli entinen Latokartano (Sjökulla) muodosti kuten nykyäänkin oman erillisen yhteisönsä järven rannalla sijaitsevalla metsäkumpareella. Latokartano on peräisin 1500-luvulta. 1600- ja 1700-luvulla kartanolla oli useita eri aatellisomistajia. Sen jälkeen kartano on toiminut mm. maaherran virkatalona (1750-1839), maanviljelyskouluna (1896 alk.), nuorisosiirtolana (perustettu 1934), alkoholistihuoltolana (1937-1940 ja 1945-89), kasvatuslaitoksena sotavuosina, pakolaiskeskuksena (1990-1995) ja nykyisin valtakunnallisena siviilipalvelukeskuksena (perustettu 1998). Alueella on suojeltu rakennussuojelulailla kuusi rakennusta pihapiireineen:

[A-talo](#), [B-talo](#), [C-talo](#), [pesula- ja saunarakennus](#), [entinen vilja-aitta](#) ja [vanha kartano](#).

Vanhan kartanon entinen päärakennus on vuodelta 1896. Tämän saviseinäisen rakennuksen on suunnitellut arkkitehti Bruno Granholm. Hirsinen vilja-aitta on myös todennäköisesti 1800-luvun lopulta. Huoltolaa varten toteutettujen funktionalismin tyylisten A-, B- ja C-talon sekä pesula- ja saunarakennuksen on suunnitellut arkkitehti Väinö Vähäkallio vuosina 1937-39. Toiminnoiltaan eroavat rakennukset muodostavat puolisoljetun pihapiirin. Kartanoympäristöön kuului kiinteästi myös [sikala](#)-, [navetta](#)- ja [pajarakennus](#) sekä useita muita talous- ja majoitustiloja. Kartanon pihapiiri on puistomainen monilajisine lehtipuineen. Lähiympäristön pellot ovat kartanon hallinnoimia. Peltoala oli 1800-luvun lopulla melkein 500 hehtaaria.

4.2 Kirkonkylä

Kirkonkylä on syntynyt vanhan Loviisasta pohjoiseen johtavan maantien varrelle. Vanhin kylärakenne muodostuu maatilojen päärakennuksista, kauppa- ja kirkkorakennuksista. Kyläkuva on muuttunut paljon 1900-luvun alusta nykypäivään. 1900-luvun alussa Kirkonkylä muodostui vanhoista maatiloista ja mökkiasutuksesta. Sotien jälkeen 1940- ja 50-luvuilla syntyi uutta asutusta ns. rintamamiestaloja Kirkonkylän itäosaan. Vanhimmat maatilat sijaitsevat metsäisten rantakumpareiden laitamilla lähellä peltoaukean reunaa mm. [Gamla Marieberg](#), [Marieberg](#), [Tallbacka](#) ja [Sibbes](#).

Kaupparakennukset sijaitsevat kyläraitin molemmin puolin. Vanhimmat kuten nykyisen [Salen sivusiipi \(ent. Lappträsk Handelslag\)](#) ja [Osuupankki \(Gyllingska villan\)](#) ovat 1800-luvulta. Nykyinen [K-maatalouskauppa](#) on 1900-luvun alusta ja [Apteekin talo](#) vuodelta 1938. [Kunnantoinmisto](#) siirtyi 1957 entiseen kansakouluun, joka rakennettiin 1875.

Melko tiivis mökkiasutus sijoittui metsäisille kumpareille. Kapea ties-tö mm. [Nimismiehenpolku](#), rajaa asuinpaikkoja. Vanhimpia asuinrakennuksia ovat [Rosendal](#), [Villa Fridhäll](#), [Annelund](#) ja [Brofogdas](#). Jotakin vanhoja rakennuksia on viime vuosisadan loppupuolella purettu mm. vanha apteekin talo, nykyisen Hakalehdontien kohdalla ollut hirsinen mökki ja vaja.

Suomalainen ja [Ruotsalainen kirkko sekä kellotapuli](#) sijoittuvat keskelle kirkonkylää [ns. kirkonmutkan](#) ja Katariinan-puiston yhteyteen.

Kuva 4.2.1

Kirkoista pienempi, Suomalainen kirkko, on 1744 rakennettu puukirkko.

Kuva 4.2.2

Katariinan puistossa hautausmaan vieressä on Jean Sibeliukselle 1945 pystytetty muistokivi.

Kirkkoja vastapäätä Lapinjärven tien toisella puolella on 1800-luvull perustettu Mariebergin kartanopuisto. Puisto kuului 1930-luvulle asti Mariebergin kartanoon. Siellä on ollut mm. kasvihuoneita, hedelmäpuita ja marjapensaita. Ränssitymään päässyt puisto on nykyään perikunnan omistuksessa ja yksityisessä käytössä.

Kuva 4.2.3

Mariebergin puiston (nykyisin Hermanninpuisto) lammen ylittävä kaarisilta.

Kirkonkylässä sijaitseva [Kycklingsin kotiseututalo](#) testamentattiin A. Hastigin säätiölle 1978. Kotiseututalo on nykyään kotiseutuyhdistyksen omistuksessa. Kycklings on maatalon asuinrakennus 1800-luvun alusta. Päärakennuksessa on mm. alkuperäinen kalustus sekä suutarin ja kuparisepän työhuoneet. Pihapiiriin liittyy vanhan navetan (1905) kivijalka, aittarivi ja liiteri. Päärakennus pihapiireineen muodostaa harmonisen kokonaisuuden kyläkuvassa.

Kuva 4.2.4.

Kycklingsin perinteinen pihapiiri. Pihasta johtaa vaahterakuja Lapinjärventielle.

1950-luvulla kyläraitti oli melko kapea ja täyteen rakennettu. Valtatien 6 valmistumisen jälkeen 1950-luvun lopussa läpiajoliikenne väheni keskustassa. [Lapinjärventietä](#) on aikojen kuluessa levennetty ja asfaltoitu. Viimeisin tieympäristön muutos toteutettiin 1998. Lapinjärventieltä erkanevat ajotiet kuten [Männistötie](#), [Yrjöntie](#), [Lukkarinpolku](#) ja [Koulutie](#) ovat kapeita ja maastonmuotoja seuraavia vanhoja kulkureittejä. Rehevä kasvillisuus vanhoine puineen ja väylän lähelle sijoittunut rakentaminen antaa viihtyisän ilmeen näille vanhoille tieympäristöille. Autoliikenteen kasvu on vaikuttanut sorapintojen muuttamiseen asfaltoiduiksi.

Uudempi asutus sijoittuu Uuden Mariebergin omakotiasutusalueelle, keskustan itäpuolelle valtatielle avautuvan peltoaukean ja metsän reunavyöhykkeeseen sekä Puustellinmetsään valtatie 6 eteläpuolelle.

Kirkonkylän rakennuksista on asemakaavalla suojeltu Lövboda, Rosendal, Villa Fridhäll, Toppelund, Georgas, Lantmannaskolan, Brofogdas, Gyllingska Villan, Kycklings, K-maatalouskauppa, Lappträsk Handelsslag, Annelund, Apteekin talo, Kunnantalo ja Bönehuset. Asemakaavalla suojellut kohteet ja säilytettävät ympäristöt on esitetty kartalla.

4.3 Vasarankylä

[Vasarankylän](#) asutus Lapinjärventielle jatkuu Kirkonkylästä nauhamaisena tienvarsitaajamana Lapinjärventien ja Pukaronmäentien varressa.

Maatilojen päärakennukset ovat sijoittuneet tien laitaan peltoaukeitten reunamille ja talousrakennukset suojaisan pihan ympärille.

Vasarankylän vanhimpia tiloja ovat mm. [Skomars](#), [Frittas](#), [Nygård](#) ja [Silfast](#). Monen tilan päärakennusta on muutettu alkuperäisestä asusta, mutta osa vanhimmista aittarakennuksista on hyvin säilyneitä kuten [Bilbackan](#) ja [Hagbyn](#) luhdit. Tilakeskuksissa on ollut aiemmin nykyistä useampia piharakennuksia. Kasvillisuus on ollut vähäistä ja näkymät tieltä pihoille olivat melko avoimia. Vasarankylän [Myllymäellä](#) on ollut mökkiasutusta ja vielä 1900-luvun alkupuolella useita tuulimyllyjä viljan jauhamiseen. Myllyjä ei ole enää jäljellä ja mökkien lomaan on tullut uudisrakennuksia. Myllymäen maisema peittyi kesäisin rehevän kasvillisuuden taakse.

5 Kulttuurihistoriallisesti arvokkaan ympäristön säilyttäminen

Kokonaisuudeltaan ehjiä ja perinteisiä kirkonkyläiä ei maassamme ole juurikaan säilynyt. Moneen kirkonkylään on tehty pienipiirteisestä mittakaavasta poikkeavia rakennuksia. Lapinjärven Kirkonkylässä ja Vasarankylässä on melko hyvin säilyneet perinteisen kirkonkylän mitasuhteet. Teollisuuden sijoittumisella kauemmaksi keskustaaajamasta on ollut oma vaikutuksensa kyläkuvaan. Myös Ingermaninkylässä on melko hyvin säilynyt perinteinen kulttuurihistoriallinen miljöö lukuun ottamatta keskeiselle paikalle valtatie varteen sijoittunutta teollisuusaluetta.

Kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden omistajien innostaminen säilyttämään ympäristön kannalta arvokkaat rakennukset ja heidän tukemisensa kunnostustöissä on tärkeää.

Tärkeää on myös kulttuurimaisemien kuten kylä- ja maanviljelysmaiseman sekä ranta-alueiden ja tieympäristöjen vaaliminen ehyinä kokonaisuuksina ja pienipiirteisen mittakaavan säilyttäminen.

Maiseman luonnon- ja kulttuurihistoriallisia piirteitä vaalimalla voidaan vahvistaa paikallista identiteettiä.

Käyttökelpoisia uusia rakennustapoja voidaan hyödyntää perinteisten ratkaisujen ohella vanhoja kohteita kunnostettaessa. Vanhan rakennuksen kunnostaminen on yleensä suositeltavampaa kuin uudisrakentaminen.

6 Lähteet

Arvokkaat maisema-alueet. Maisema-aluetyöryhmän mietintö II. Ympäristöministeriö, Ympäristönsuojeluosasto, Mietintö 66/1992, Helsinki, 1993.

Bonn, Thomas & Pykälä, Juha: *Uudenmaan perinnemaisemat. Änggar, hagmarker och skogsbeten i Nyland*; Suomen ympäristökeskus, Uudenmaan ympäristökeskus, Alueelliset ympäristöjulkaisut 178, Helsinki, 2000..

Itä-Uudenmaan seutukaavaliitto: *Ympäristönhoitoinventointien yhteenveto 1988*; julkaisu 7, Porvoo, 1988.

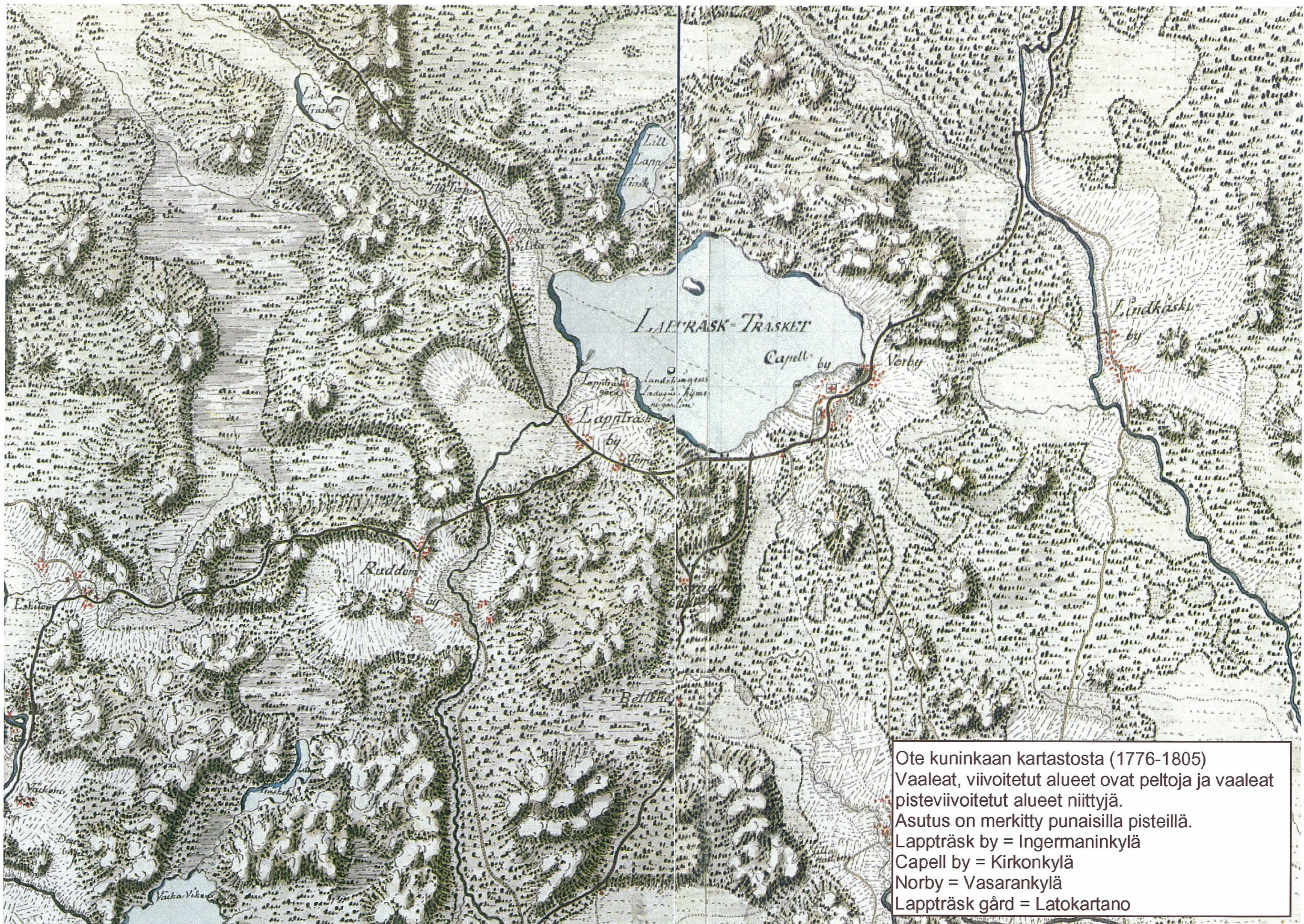
Korhonen, A., Kukkonen, H. & Mentu, S. *Lapinjärven kirkonkylän ympäristökuvakirja.* Teknillinen korkeakoulu, Arkkitehtiosasto, Rakennetun ympäristön tutkimuslaitos, Julkaisu B4, Otaniemi 1988.

Korhonen, M. & Kuvaja, C. *Lapinjärven historia. Kaksi kieltä – yksi kunta.* Lapinjärven kunta, 1995.

Maisemanhoito. Maisema-aluetyöryhmän mietintö I. Ympäristöministeriö, Ympäristönsuojeluosasto, Mietintö 66/1992, Helsinki, 1993.

Rakennettu kulttuuriympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museovirasto, Ympäristöministeriö, Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16, Helsinki, 1993.

Ote kuninkaan kartastosta (1776-1805)
Vaaleat, viivoitetut alueet ovat peltoja ja vaaleat
pisteviivoitetut alueet niittyjä.
Asutus on merkitty punaisilla pisteillä.
Lapptrask by = Ingermaninkylä
Capell by = Kirkonkylä
Norby = Vasarankylä
Lapptrask gård = Latokartano

paluu

peltoa

järven nykyinen pinta

ruopattu ja oikaistu

uusi teollisuusalue ja joutomaata

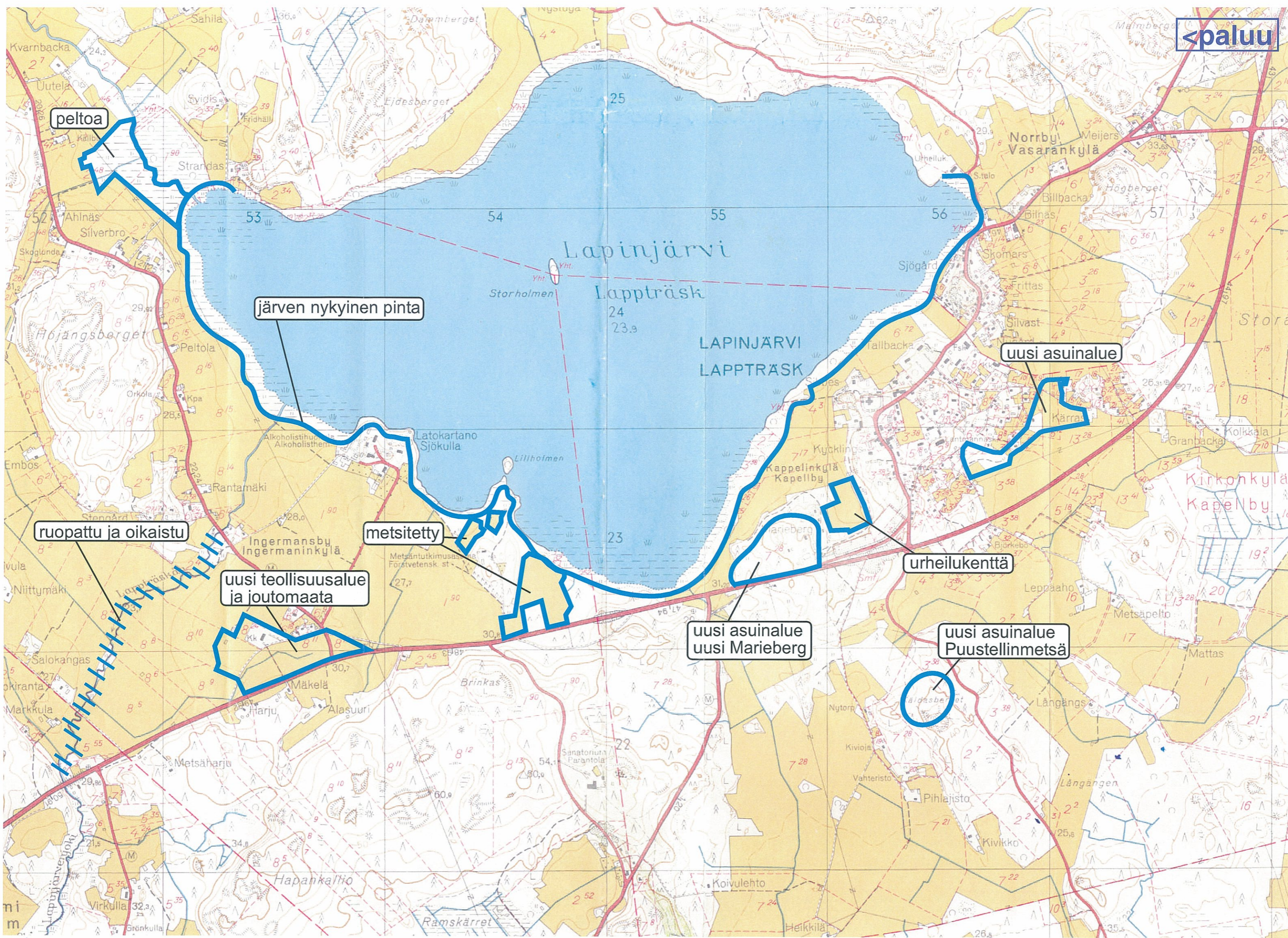
metsitetty

uusi asuinalue uusi Marieberg

uusi asuinalue

urheilukenttä

uusi asuinalue Puustellinmetsä

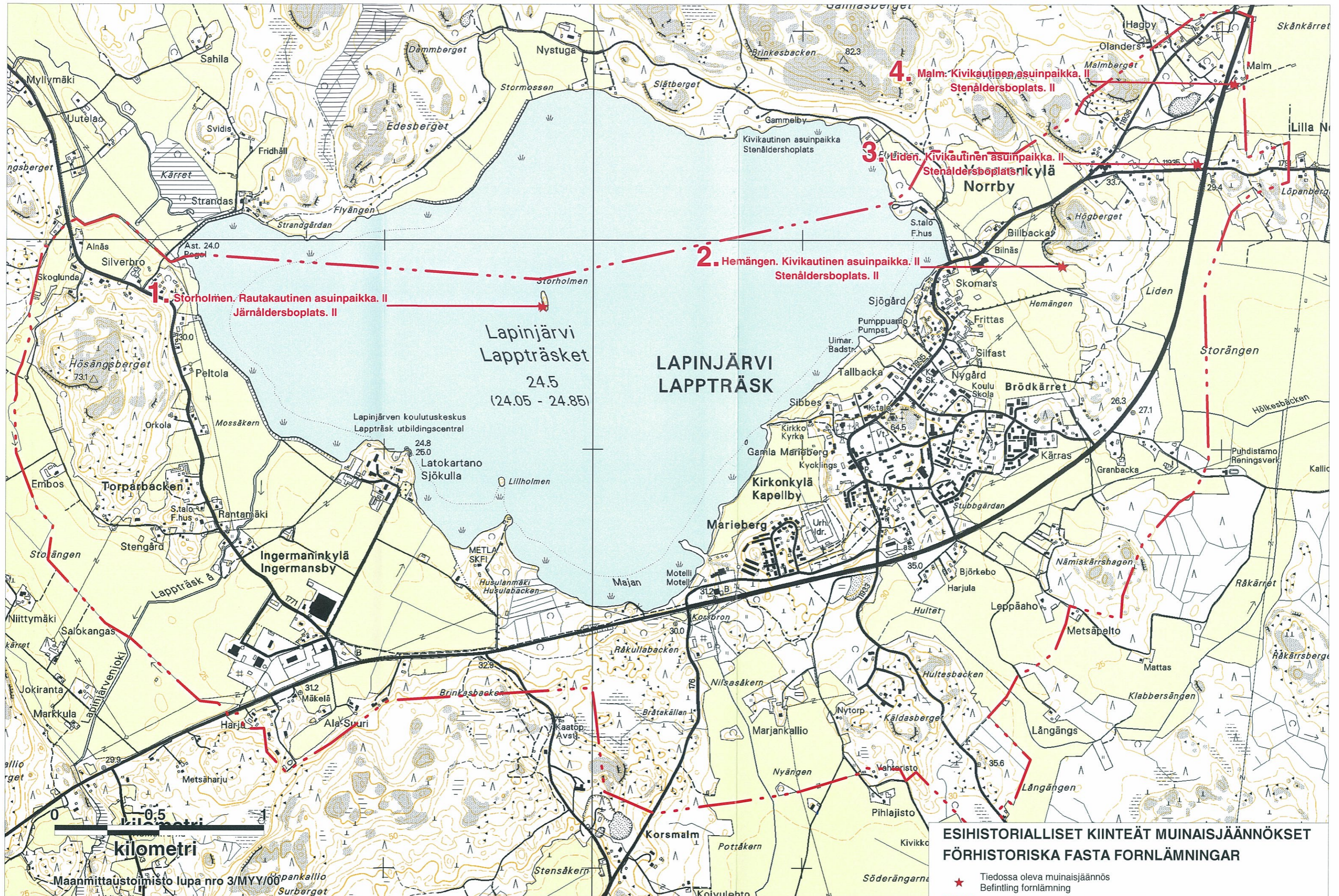

Liite 9

Esihistorialliset kiinteät
muinaisjännökset kartta

Liite 10

Ote Museoviraston
muinaisjäännösrekisteristä

17.12.2001

325/304/2001

Milja Nuppula
Insinööritoimisto Paavo Ristola Oy
Terveystie 2
15870 HOLLOLA

TE / REFERENS tilauksenne 14.12.2001; puhelinkeskustelu Nuppula-Ranta

ASIA / ÄRENDE **LAPINJÄRVEN OSAYLEISKAAVA-ALUEEN MUINAISJÄÄNNÖKSET**

Ohessa on pyytämänne perustiedot Lapinjärven osayleiskaava-alueen muinaisjäännöskohteista. Haluamme huomauttaa, että koordinaatit ovat vanhan peruskarttakoordinaatiston mukaiset.

Yli-intendentti

Marianne Schauman-Lönnqvist

Tutkija

Helena Ranta

Liite:

Ote Museoviraston muinaisjäännösrekisteristä

HRA/hra

OTE MUINAISJÄÄNNÖSREKISTERISTÄ

Lapinjärvi

Hemängen 407 01 0008

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat -

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Peruskartta: 3022 11 Lapinjärvi

Koordinaatit: 6724 90 / 3457 28

Asuinpaikka sijaitsee n. 500 m Lapinjärven itärannasta. Paikka on Högbergetin eteläpuolella pellon ja metsän rajassa erottuvan muinaisrantavallin päällä. Löytöaineiston perusteella alueella on asuttu esikeraamisessa ja varhaiskampakeraamisessa vaiheessa, jolloin paikka on ollut merenrantaa, sekä vasarakirveskulttuurin aikana tasangon syntymisen jälkeen.

Liden 407 01 0010

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat -

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Peruskartta: 3022 11 Lapinjärvi

Koordinaatit: 6725 30 / 3457 94

Asuinpaikka sijaitsee valtatie 6 ja Lapinjärveltä Ruotsinpyhtäälle vievän tien risteyksen eteläpuolella, valtatie molemmilla puolilla. Maasto viettää loivasti etelään ja paikalla on havaittavissa heikko rantavalli. Löytöjen joukossa on sekä varhaiskampakeraamiikkaa että nuorakeramiikkaa.

Malm
(Malmbacken/Malms) 407 01 0012

Muinaisjäännöstyyppi: Asuinpaikat -

Ajoitus: kivikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Peruskartta: 3022 11 Lapinjärvi

Koordinaatit: 6725 76 / 3458 60

Asuinpaikka sijaitsee Lindkosken peltoaukeiden eteläreunassa olevan rikkonaisen soramäen kaakkoisreunassa. Paikalta on

vuosikymmeniä ajettu soraa ja alue on pahasti tuhoutunut. Kaivauksissa on paljastunut yksi kodanpohjaksi tulkittu kiveys, kaksi 'asuinkuoppaa' ja tulisija. Varhaiskampakeraamiikan ja vasarakirveskulttuurin asuinpaikka. Muinaisjäännöksen halkaisee valtatie 6. Vuonna 2000 suoritettiin kaivaus (140 m2) tienlinjan uudelleenjärjestelyjen vuoksi. Saviastia-aineisto käsitti nuorakeramiikkaa ja varhaiskampakeraamiikkaa.

Storholmen	407 01 0018	
Muinaisjäännöstyyppi:	Asuinpaikat -	
Ajoitus:	rautakautinen	
Rauhoitusluokka:	2	
Lukumäärä:	1	
Peruskartta:	3022 11 Lapinjärvi	
Koordinaatit:	6724 66 / 3454 75	

Storholmenin saari on 1980-luvulla tapahtuneen vedenpinnan keinotekoisien noston vuoksi huuhtoutunut reunoiltaan osaksi järveen. Storholmenin saaren lounaispäästä, veden kuluttamasta sortuneesta törmästä, on löytynyt kokonainen rautakautinen saviastia. Löytöjä (keramiikkaa, kvartssia, palanutta luuta) on tehty myös eri puolilta saarta. Suojakiveyksestä huolimatta saaren reunat ovat jatkuvasti sortumisvaarassa.

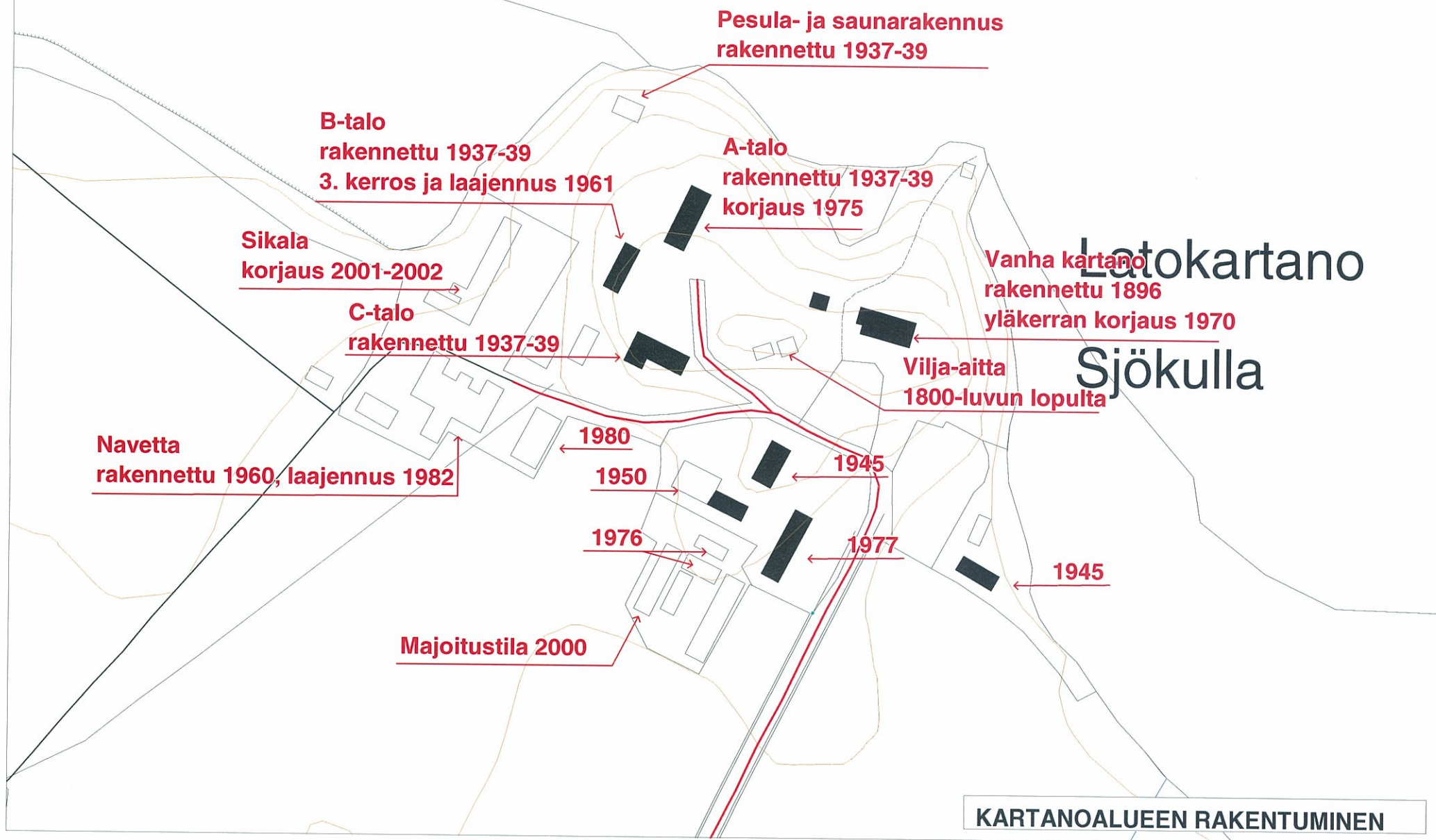
Liite 11

Kartanoalueen rakentuminen

Lapinjärven koulutuskeskus

Lappträsk utbildningscentral

Liite 12

Kartanoalueen maankäytön
tarkastelut

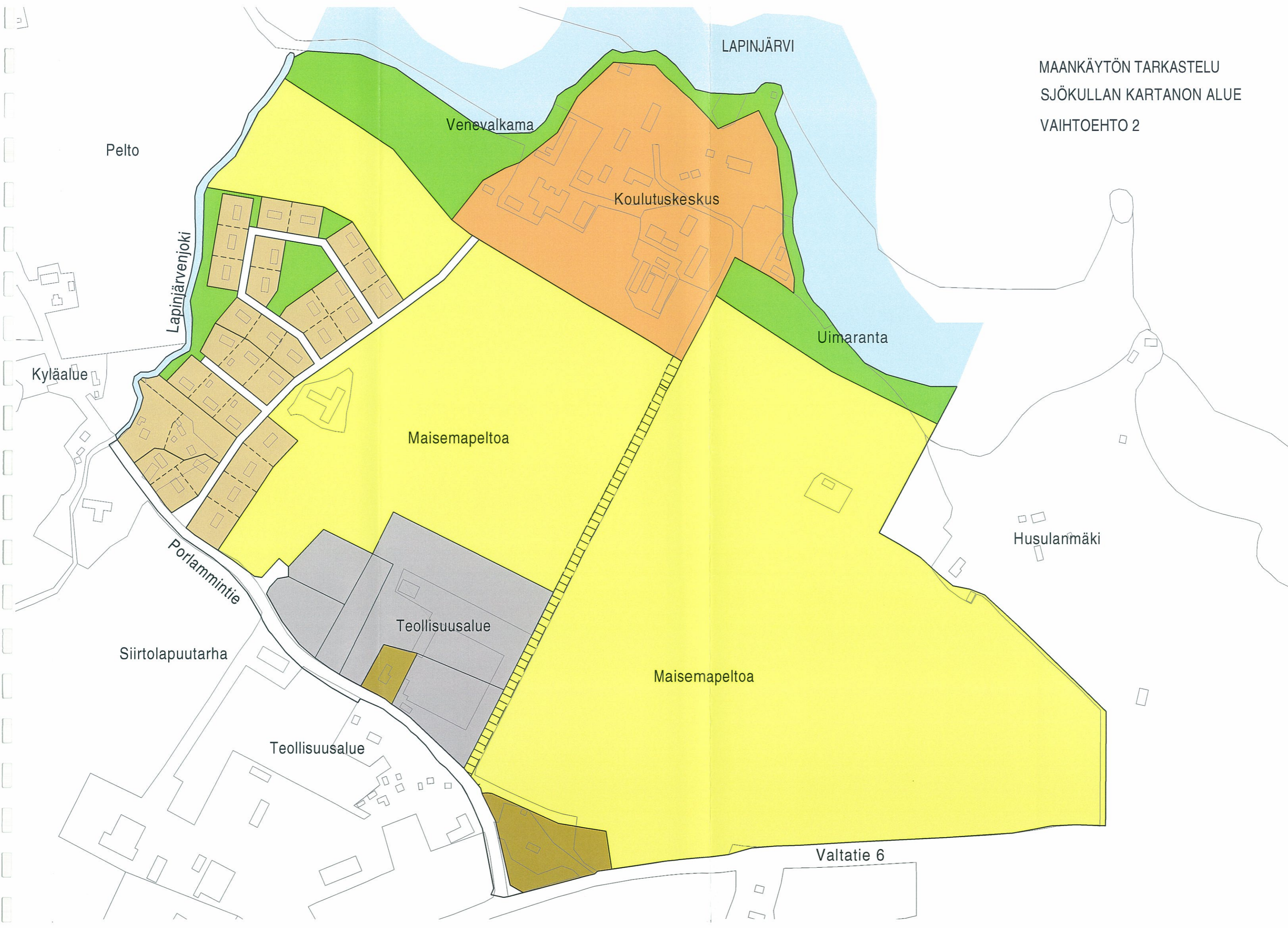

MAANKÄYTÖN TARKASTELU
SJÖKULLAN KARTANON ALUE
VAIHTOEHTO 1

MAANKÄYTÖN TARKASTELU
SJÖKULLAN KARTANON ALUE
VAIHTOEHTO 2

suunnitelma

nykytilanne

suunnitelma

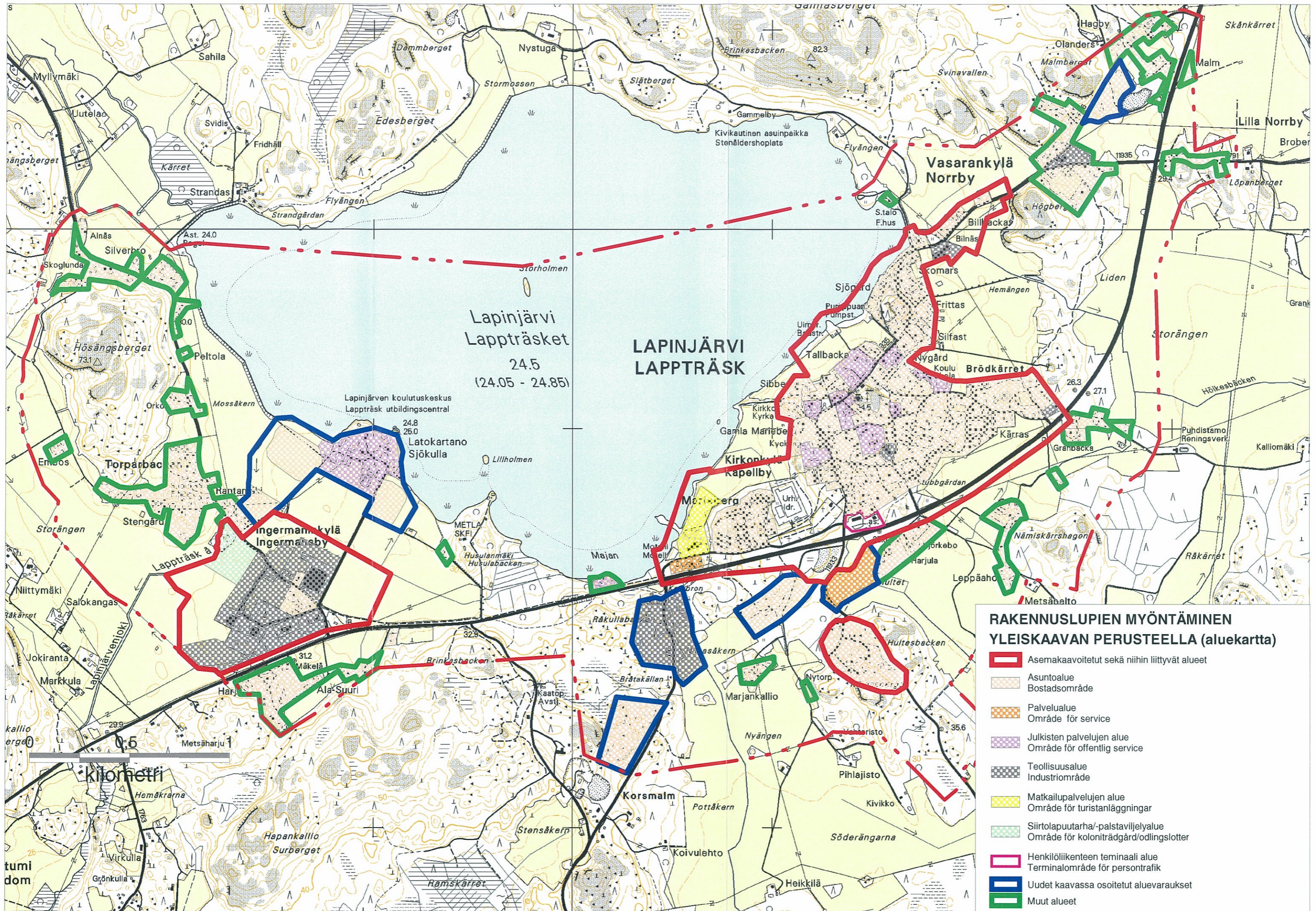
nykytilanne

Liite 13

Rakennuslupien myöntäminen
yleiskaavan perusteella (aluekartta)

Liite 14

Kohdeluettelo

KULTTURIYMPÄRISTÖN ERITYISET KOHTEET:

● rkm-2

Kohde	Tila	Rno
1	Hagas	2:74
2	Järvas	2:20
3	Småskolan	6:10
4	Stenkulla	3:21
5	Hagbyn aitta	7:28
6	Norsby	7:26
7	Polkarbacka	7:45

LUONNONSUOJELUKOhteet:

● SI

Nro	Kohde
1	Mäkelän tuulenpesämänty
2	Sibbesenen – pilarikataja
3	Rysbysson – tienvarsimänty
4	Småskolstallen – mänty

MUINAISMUISTOKOHDE:

■ SM

1	Storholmenin rautakautinen asuinpaikka
2	Hemängenin kivikautinen asuinpaikka
3	Lidenin kivikautinen asuinpaikka
4	Malmin kivikautinen asuinpaikka

MAHDOLLISESTI SAASTUNEET MAA-ALUEET

● saa

Nro	Kohde
1	Heviauto Oy, romuttamo
2	TVL (Tiehallinto), suolavarasto
3	Paila Oy, huonekalutehdas
4	Lapinjärven huoltoasema
5	Teboil, huoltoasema
6	Kesoil, huoltoasema

Liite 16

Liite CD

luontoselvitys, rakennusselvitys
(kulttuurihistoria), maisemaselvitys,
muinaisjäännökset

4.10.2002

Vastaanottaja

Brita Dahlqvist-Solin
Uudenmaan ympäristökeskus
PL 36, 00521 Helsinki Postitetaan Kirjataan Pikana
 Viedään
 Noudetaan
 .....

Lähettäjä:

Mika Järvelä

Puh. (03) 523 5276
etunimi.sukunimi@ristola.com

Faksi (03) 523 5252

☐ Tiedoksi	☐ Kiireellinen	☐ Edelleen toimitettavaksi
☐ Pyynnöstänne	☐ Tarkastettavaksi	☐ Palautetaan
☐ Kommentoitavaksi	☐ Hyväksyttäväksi	☐ Pyydetään palauttamaan
☒ Sopimuksen mukaan	☐ Allekirjoitettavaksi	☐

Viite:

Asia: Särkijärven ja Härjänvatsan kaavaluonnokset, kohdeluettelot, maisemakartat ja kaavaselostustekstit viranomaisneuvottelua varten tutustuttavaksi. Kaikkia asiakirjoja 3 kappaletta.

LIITTEET:

OSOITE
Terveystie 2
15870 HOLLOLA
INTERNET
www.ristola.comPUHELIN
(03) 52 351
FAKSI
(03) 523 5252Alv. rek.
Y-tunnus 0205253-3
Krnro 200.883
Kotipaikka HollolaALUETOIMISTOT
Väinönkatu 6
40100 JYVÄSKYLÄ
Puh. (014) 620 655
Faksi (014) 620 644
Olavinkatu 61
57100 SAVONLINNA
Puh. (015) 535 5088
Faksi (015) 535 5089